Arthur Conan Doyle

AVENTURILE LUI SHERLOCK HOLMES

volumul II

best publishing

Coordonator colecţie: Cristian Murică
Redactor: Mihaela Apostoiu
Tehnoredactare: Luminiţa Elena Sărăcuţu

*Titlul original: **"The Adventures of Sherlock Holmes"***

Avertisment!

Toate drepturile asupra ediţiei în limba română aparţin editurii BEST PUBLISHING şi sunt protejate prin Legea dreptului de autor şi prin Codul penal al României.

Reproducerea acestei lucrări, integral sau parţial, fără un acord scris prealabil din partea editurii este interzisă.

© Best Publishing Romania

ISBN: 973-7990-62-5
973-7990-63-3
Bun de tipar: 8 decembrie 2004

Difuzare: 021.221.7861.
021.221.2308.
0244.386.037.

Tiparul executat la
Saeculum Trading SRL

CUPRINS

Aventura carbunculuí albastru.....5
Aventura bandei cu pete.....32
Aventura celibatarului nobil.....94
Aventura diademei de beril.....123
Aventura Fagilor Arămii.....155

AVENTURA CARBUNCULULUI ALBASTRU

L-am vizitat pe prietenul meu Sherlock Holmes în a doua zi de Crăciun, cu intenția de a-i transmite obișnuitele urări. Stătea întins pe sofa, într-un halat violet, cu un suport de pipe în dreapta și o grămadă de ziare mototolite la îndemână, care fuseseră evident citite recent. Lângă canapea se afla un scaun de lemn, iar pe colțul spetezei acestuia atârna o pălărie din fetru tare, foarte ponosită și deloc decentă, care arăta și mai rău din pricina folosinței îndelungate, și era crăpată în câteva locuri. Lupa și forcepsul care se aflau pe scaun indicau că pălăria fusese suspendată în acest mod în scopul examinării.

- Ești ocupat, am spus eu. Poate te întrerup.

Deloc. Sunt fericit să am un prieten cu care să pot discuta rezultatele cercetărilor mele. Chestiunea este una totalmente neînsemnată, a indicat brusc cu degetul mare pălăria cea veche, însă prezintă unele aspecte care nu sunt în întregime lipsite de interes, și care sunt chiar instructive.

M-am așezat în fotoliul său și mi-am încălzit mâinile în fața focului ce trosnea, căci se lăsase un îngheț pătrunzător, iar ferestrele erau acoperite de cristale de gheață.

Presupun, am remarcat, că, așa simplu precum pare, acest lucru are legătură cu moartea cuiva, că este indiciul care te va îndruma să găsești soluția vreunui

mister şi să pedepseşti vreo crimă.

Nu, nu. Nici o crimă, a spus Sherlock Holmes, râzând. Doar unul din acele micuţe incidente bizare care au loc atunci când patru milioane de fiinţe se îmbrâncesc una pe alta în perimetrul câtorva kilometri pătraţi. Date fiind acţiunile şi reacţiile unui asemenea furnicar de oameni, te poţi aştepta la orice combinaţie posibilă de evenimente, şi pot apărea o mulţime de mici probleme izbitoare şi stranii, fără să fie însă criminale. Am avut deja experienţa unora de acest gen.

Într-o asemenea măsură, am remarcat eu, că din ultimele şase cazuri la care se referă însemnările mele, trei nu au fost, legal vorbind, deloc nişte crime.

- Exact. Faci aluzie la încercarea mea de a recupera hârtiile Irenei Adler, la cazul ciudat al domnişoarei Mary Sutherland şi la aventura bărbatului cu buza răsfrântă. Ei bine, n-am nici o îndoială că această mică chestiune va intra în aceeaşi categorie inocentă. Îl ştii pe Peterson, comisionarul?

- Da.

- Acest trofeu îi aparţine.

Este pălăria lui.

Nu, nu, el a găsit-o. Proprietarul ei este necunoscut. Te implor să nu o priveşti ca pe o pălărie boţită ci ca pe o problemă intelectuală. Dar să-ţi spun în primul rând cum a ajuns aici. A apărut în dimineaţa zilei de Crăciun, însoţită de o gâscă grasă, care sunt sigur că se prăjeşte în acest moment pe foc la Peterson acasă. Faptele sunt acestea: cam pe la patru în dimineaţa de Crăciun, Peterson, care este, aşa cum ştii, un tip foarte onest, se întorcea de la un mic chef şi se îndrepta spre casă pe drumul Tottenham Court. La lumina gazului, a văzut în faţa lui un bărbat mai degrabă înalt,

clătinându-se uşor şi cărând o gâscă albă atârnată de umăr Când ajunsese la colţul străzii Godge, a izbucnit o ceartă între acest necunoscut şi un mic grup de huligani. Unul dintre aceştia i-a răsturnat pălăria, fapt pentru care el şi-a ridicat bastonul să se apere şi, balansându-l deasupra capului, a făcut ţăndări vitrina din spatele său. Peterson s-a grăbit înainte pentru a-l apăra pe necunoscut de cei care îl asaltau; dar bărbatul, şocat de faptul că spărsese vitrina şi văzând o persoană în uniformă, care arăta oficial, alergând spre el, şi-a scăpat gâsca, a luat-o la fugă şi a dispărut prin labirintul de străduţe care se află în spatele drumului Tottenham Court. La apariţia lui Peterson, huliganii au fugit şi ei, astfel încât acesta a rămas stăpânul câmpului de bătălie şi de asemenea al prăzii în urma victoriei, sub forma acestei pălării boţite şi a unei gâşte de Crăciun absolut ireproşabile.

- Pe care desigur le-a înapoiat proprietarului?

Dragul meu tovarăş, tocmai asta e problema. Este adevărat că pe o mică felicitare ce fusese legată de piciorul stâng al păsării era scris "Pentru D-na Henry Baker", şi este de asemenea adevărat că iniţialele "H.B." se află şi pe căptuşeala pălăriei, dar întrucât există câteva mii de Baker şi câteva sute de Henry Baker în acest oraş al nostru, nu este uşor să înapoiezi obiectele pierdute de vreunul dintre ei.

- Ce a făcut atunci Peterson?

Mi-a adus mie atât pălăria cât şi gâsca, ştiind că mă interesează chiar şi cele mai mici probleme. Am ţinut gâsca până în această dimineaţă, când a devenit vădit că, în ciuda uşorului îngheţ, ar fi bine să fie mâncată fără întârziere. Cel care a găsit-o a luat-o prin urmare cu el pentru a-i împlini destinul ultim de gâscă, în timp ce eu

reţin în continuare pălăria domnului necunoscut, care şi-a pierdut cina de Crăciun.

- Nu a dat vreun anunţ?

- Nu.

- Atunci, ai vreun indiciu în privinţa identităţii sale?

- Numai în măsura în care îl pot deduce.

- Pe baza pălăriei?

- Exact.

- Dar glumeşti. Ce poţi înţelege din acest vechi fetru mototolit?

Iată-mi lupa. Îmi cunoşti metodele. Tu ce poţi înţelege privind individualitatea bărbatului care a purtat acest obiect?

Am luat obiectul zdrenţuit în mâini şi l-am întors cu un fel de milă. Era o pălărie neagră foarte comună, de obişnuita formă rotundă, tare şi arătând şi mai rău din pricina purtatului. Căptuşeala fusese de mătase roşie, dar era foarte decolorată. Nu aveu pe ea numele celui care o făcuse, însă, aşa cum remarcase Holmes, iniţialele "H.B." erau mâzgălite pe o parte. Borul fusese găurit pentru a se introduce ceva care s-o ţină, dar elasticul lipsea. În rest, era crăpată, excesiv de prăfuită şi pătată în câteva locuri, deşi părea să fi fost făcută o încercare de a ascunde părţile decolorate, mânjindu-le cu cerneală.

- Nu pot vedea nimic, am spus eu, dându-i-o înapoi prietenului meu.

Din contră, Watson, poţi vedea totul. Nu reuşeşti, însă, să raţionezi pe baza a ceea ce vezi. Eşti prea timid în privinţa inferenţelor pe care le faci.

Atunci, te rog, spune-mi ce poţi infera pe baza acestei pălării?

A ridicat-o şi s-a uitat la ea în ciudata sa manieră introspectivă, care îi era caracteristică.

- Este poate mai puțin sugestivă decât ar fi putut fi, a remarcat el, și totuși există câteva inferențe care sunt foarte clare, și altele câteva care sunt cel puțin foarte probabile. Dacă ne luăm după aparențe, este firește evident că bărbatul era foarte intelectual și de asemenea că a fost cât se poate de prosper în ultimii trei ani, deși trece acum printr-o perioadă foarte proastă. A fost prevăzător, însă acum este mai puțin decât înainte, ceea ce sugerează un regres moral, care luat împreună cu declinul sorții sale, pare să indice influența nefastă a ceva asupra lui, probabil a băuturii. Aceasta poate fi de asemenea explicația faptului evident că soția lui a încetat să-l iubească.

- Dragul meu Holmes!

- Și-a păstrat însă într-o anumită măsură respectul de sine, a continuat el, ignorându-mi protestele. Este un om care duce o viață sedentară, iese puțin, nu mai face sport deloc, este de vârstă mijlocie, are părul cărunt pe care și l-a tăiat de câteva zile și pe care și-l dă cu briantină. Acestea sunt faptele mai evidente care pot fi deduse pe baza acestei pălării. De asemenea, că este extrem de improbabil să aibă gaz în casă.

- Holmes, cu siguranță, glumești.

Deloc. Este posibil ca, chiar și acum, când îți dau aceste rezultate, să nu fii capabil să vezi cum am ajuns la ele?

Nu mă îndoiesc deloc că sunt foarte stupid, dar trebuie să-ți mărturisesc că nu sunt capabil să te urmez. De exemplu, cum ai dedus că acest bărbat era intelectual?

Drept răspuns, Holmes și-a trântit pălăria pe cap. I-a venit direct peste frunte, oprindu-i-se pe nas.

Este o chestiune de volum, a spus el; un om cu un creier atât de mare trebuie că are ceva în el.

- Declinul sorții sale, atunci?

Această pălărie e veche de trei ani. Aceste boruri plate, răsucite pe margini, au apărut atunci. Este o pălărie de cea mai bună calitate. Uită-te la panglica de mătase în dungi și la căptușeala excelentă. Dacă acest om și-a permis să cumpere o pălărie atât de scumpă acum trei ani, și nu a avut nici o altă pălărie de atunci încoace, cu siguranță a coborât pe scara socială.

Ei bine, aceasta-i, firește, destul de clar Dar în privința prevederii și a regresului moral?

Sherlock Holmes a râs.

Iată prevederea. a spus el, punându-și degetul pe micul disc și copca unde ar fi trebuit să fie prinsă siguranța pălăriei. Nu se află niciodată acolo când o cumperi. Dacă acest om a comandat așa ceva, aceasta semnifică prevedere într-o anumită măsură, dat fiind că s-a îngrijit să ia această măsură de precauție împotriva vântului. Dar întrucât vedem că a rupt elasticul și nu a încercat să-l înlocuiască, este clar că acum are mai puțin spirit de prevedere decât înainte, ceea ce face dovada unei naturi slăbite. Pe de altă parte, a încercat să ascundă unele din aceste pete de pe fetru mânjindu-le cu cerneală, ceea ce este un semn că nu și-a pierdut total respectul de sine.

- Raționamentul tău este cu siguranță plauzibil.

- Celelalte puncte, cum că este de vârstă mijlocie, că are părul grizonant, pe care și l-a tăiat recent, și că folosește briantină, pot fi toate înțelese examinând cu atenție partea inferioară a căptușelii. Lupa scoate la iveală un mare număr de fire de păr, tăiate de foarfecele bărbierului. Toate par a fi lipicioase și există un miros distinct de briantină. Acest praf, vei observa, nu este acela nisipos și gri de pe stradă ci praful pufos și cafeniu din

casă, ceea ce arată că a fost atârnată înăuntru în cea mai mare parte a timpului, în timp ce urmele de umezeală de pe interior constituie o dovadă categorică că cel care a purtat-o transpira foarte mult şi că, prin urmare, nu prea putea fi într-o stare fizică bună.

- Dar soţia lui, ai spus că a încetat să-l iubească.

Această pălărie nu a fost periată timp de săptămâni. Dacă te văd, dragul meu Watson, cu praful acumulat de o săptămână pe pălărie şi dacă soţia ta te lasă să ieşi într-o asemenea stare, o să mă tem că şi tu ai fost îndeajuns de nenorocit să pierzi afecţiunea soţiei tale.

- Dar poate fi celibatar

- Nu cred, ducea gâsca acasă soţiei lui ca ofrandă a păcii. Aminteşte-ţi felicitarea de pe piciorul păsării.

Ai un răspuns la toate. Dar cum naiba ai putut deduce că nu are gaz?

O pată de seu, sau chiar două pot apărea din întâmplare; dar când văd nu mai puţin de cinci, cred că poate exista puţină îndoială că individul este în contact frecvent cu seul arzând probabil urcă scările noaptea cu pălăria într-o mână şi o lumânare ce se scurge în cealaltă. Oricum, nu putea să se păteze cu seu de la lumina de gaz. Eşti satisfăcut?

- Păi, este foarte ingenios, am spus eu, râzând. Dar întrucât, aşa cum ai spus acum, nu a fost comisă nici o crimă şi nu s-a făcut nici un rău cu excepţia pierderii unei gâşte, toate acestea par a fi mai degrabă o pierdere de energie.

Sherlock Holmes deschisese gura să-mi răspundă, când uşa s-a deschis brusc şi Peterson, comisionarul, s-a năpustit în apartament, cu obrajii înroşiţi şi faţa unuia mut de uimire.

- Gâsca, domnule Holmes! Gâsca, domnule!, a

căscat el gura.

- Ei? Ce-i cu ea, atunci? A înviat şi a zburat pe uşa de la bucătărie? Holmes s-a răsucit pe sofa ca să vadă mai bine faţa agitată a omului.

Iată, domnule! Ia vedeţi ce a găsit soţia mea în guşa ei! A întins mâna arătându-ne în mijlocul palmei o piatră ce scânteia extrem de puternic, ceva mai mică decât un bob de fasole, dar de o asemenea puritate şi strălucire că lucea ca ceva electric în căuşul întunecat al mâinii sale.

Sherlock Holmes s-a ridicat cu un fluierat.

Pe Joe, Peterson!, a spus el, aceasta este realmente o comoară descoperită întâmplător. Presupun că ştii ce este?

Un diamant, domnule? O piatră preţioasă. Taie sticla ca şi cum ar fi chit.

- Este mai mult decât o piatră preţioasă. Este piatra preţioasă.

Nu cumva carbunculul albastru al Contesei de Morcar!, am strigat eu.

Exact acela. Fireşte că îi ştiu dimensiunile şi forma, dat fiind că am citit anunţul despre el în The Times în fiecare zi în ultima vreme. Este absolut unic, iar valoarea lui poate fi doar presupusă, dar recompensa de 1.000 de lire nu este cu siguranţă nici măcar a douăzecea parte din preţul lui pe piaţă.

O mie de lire! Dumnezeule mare şi bun! Comisionarul a căzut pe un scaun, holbându-se de la unul la altul.

Aceasta este recompensa, şi am motivele mele să cred că există nişte consideraţii de ordin sentimental în fundal, care ar face-o pe contesă să renunţe la jumătate din averea ei numai să poată să-şi recupereze piatra.

A fost pierdută, dacă îmi amintesc corect, la hotelul Cosmopolitan, am remarcat eu.

- Chiar aşa este, în 22 decembrie, exact acum cinci zile. John Horner, un instalator, a fost acuzat că ar fi sustras-o din cutia de bijuterii a doamnei. Dovezile împotriva lui au fost atât de puternice că acest caz a fost supus consideraţiei tribunalului. Am o relatare referitoare la aceasta aici, cred. A scotocit printre ziare, uitându-se la date până când în final a desfăcut unul, l-a împăturit în două şi a citit următorul paragraf:

"Furtul bijuteriei de la hotelul Cosmopolitan. John Horner, 26 de ani, instalator, a fost arestat, fiind acuzat de a fi sustras pe 22 a lunii curente din cutia de bijuterii a contesei de Morcar valoroasa piatră cunoscută sub numele de Carbunculul Albastru. James Ryder, servitorul principal al hotelului, a făcut o depoziţie potrivit căreia l-a introdus pe Horner în camera de toaletă a contesei de Morcar în ziua furtului, pentru ca acesta să sudeze a doua bară a grătarului, care se desprinsese. A rămas puţin cu Horner, dar a fost, în cele din urmă chemat, altundeva. Când s-a întors, a descoperit că Horner dispăruse, că biroul fusese forţat şi că micuţa casetă de marochin în care, din câte s-a aflat mai târziu, contesa obişnuia să-şi ţină bijuteriile, zăcea goală pe masa de toaletă. Ryder a dat imediat alarma, iar Horner a fost arestat în aceeaşi seară; dar piatra nu a putut fi găsită nici asupra persoanei sale nici în locuinţa lui. Catherine Cusack, servitoarea contesei, a depus mărturie că a auzit strigătul de consternare al lui Ryder atunci când acesta a descoperit furtul, şi că s-a năpustit în cameră unde lucrurile stăteau aşa cum au fost descrise de martorul din urmă. Inspectorul Bradstreet din divizia B a depus mărturie cum a decurs arestarea lui Horner, care s-a

luptat disperat şi şi-a susţinut cu putere nevinovăţia. Existând dovezi ale unei condamnări anterioare, magistratul a refuzat să se ocupe de delict în mod sumar, înaintându-l spre atenţie tribunalului. Horner, care dădea semne de emoţie puternică în timpul procedurii, a leşinat auzind această decizie şi a fost transportat afară din tribunal.

- Hm! Cam atât în ce priveşte poliţia tribunalului, a spus Holmes gânditor dând ziarul la o parte. Problema pe care o avem de rezolvat acum este şirul evenimentelor ce a dus de la cutia de bijuterii forţată la guşa unei gâşte de pe drumul Tottenham Court. Vezi, Watson, micile noastre deducţii au luat pe neaşteptate un aspect mai important şi mai puţin nevinovat. Iată piatra; piatra a apărut din gâscă, iar gâsca a apărut de la domnul Henry Baker, domnul cu o pălărie uzată şi toate celelalte caracteristici cu care te-am plictisit. Prin urmare, acum trebuie să încercăm foarte serios să-l găsim pe acest domn şi să vedem ce rol a jucat în acest mic mister Pentru a face aceasta, trebuie să încercăm mai întâi cele mai simple mijloace, iar acestea constau fără îndoială într-un anunţ în toate ziarele de seară. Dacă acesta dă greş, o să recurg la alte metode.

- Ce o să spui?

Dă-mi un creion şi bucata aceea de hârtie. Acum, aşa: "Găsite la colţul străzii Godge o gâscă şi o pălărie de fetru neagră. Domnul Henry Baker le poate lua venind la 6:30 în această seară pe strada Baker, nr.221B" Este clar şi concis.

- Foarte. Dar îl va citi?

- Păi sigur o să fie atent la ziare, întrucât pentru un om sărac pierderea a fost una serioasă. Evident, a fost atât de înfricoşat de ghinionul lui de a sparge vitrina şi de

apropierea lui Peterson că nu s-a gândit la nimic altceva decât să fugă, dar de atunci încoace trebuie că a regretat amarnic impulsul care l-a făcut să-şi scape pasărea. Iar, introducerea numelui său îl va face să vadă anunţul, căci toţi cei care-l cunosc îi vor atrage atenţia asupra lui. Poftim, Peterson, repede-te la agenţia de publicitate şi dă acest anunţ în ziarele de seară.

- În care din ele, domnule?

O, în the Globe, Star, Pall Mall, St. James's, Evening News Standard, Echo şi oricare altele care îţi vin în minte.

- Foarte bine, domnule. Iar această piatră?

Ah, da, o să ţin piatra. Mulţumesc. Şi, Peterson, pur şi simplu cumpără o gâscă pe drumul de întoarcere şi las-o la mine, căci trebuie să avem una pentru a i-o da acestui domn în locul celei pe care o înfulecă acum familia ta.

După ce comisionarul a plecat, Holmes a luat piatra, ţinând-o la lumină.

- Este un lucru frumos, a spus el. Uită-te numai cum luceşte şi scânteiază. Fireşte, este nucleul şi centrul crimei. Orice piatră bună este aşa ceva. Sunt momelile favorite ale diavolului. În cazul pietrelor mai mari şi mai vechi, fiecare faţetă înseamnă o faptă sângeroasă. Această piatră nu are încă douăzeci de ani. A fost găsită în malul fluviului Amoy în sudul Chinei, şi este neobişnuită prin aceea că are toate caracteristicile carbunculului, cu excepţia faptului că are culoarea albastră în loc de roşu rubiniu. În ciuda lipsei sale de vechime, a avut deja un trecut sinistru. Această piatră de 2,6 grame din cărbune cristalizat a provocat două crime, un atac cu vitriol, o sinucidere şi câteva jafuri. Cine s-ar putea gândi că o jucărie atât de frumoasă ar putea să te

ducă la spânzurătoare și închisoare? O s-o închid acum în seiful meu, și o să-i trimit un rând contesei să-i spun că o avem.

- Crezi că acest om, Horner, este nevinovat?

- Nu pot spune.

Ei bine, atunci, crezi că celălalt, Henry Baker, a avut ceva de-a face cu aceasta?

Cred că este mai probabil ca Henry Baker să fie un om absolut nevinovat, care n-a avut nici cea mai mică idee că pasărea pe care o ducea avea o valoare mult mai mare decât dacă ar fi fost făcută din aur masiv. Voi afla însă aceasta pe baza unui test foarte simplu, dacă ni se răspunde anunțului.

- Și nu poți face nimic până atunci?

- Nimic.

În acest caz, o să-mi văd de ocupația obișnuită. Dar o să mă întorc deseară la ora pe care ai menționat-o, căci vreau să văd soluția unei probleme atât de încurcate.

Voi fi foarte bucuros să te văd. Iau cina la șapte. Cred că o să am sitar Apropo, date fiind întâmplările din urmă, poate ar trebui să-i cer doamnei Hudson să-i cerceteze gușa.

Am fost reținut de un caz și de abia după șase jumătate am ajuns din nou pe strada Baker. Pe când mă apropiam de casă, am zărit un bărbat înalt cu o bonetă scoțiană și o manta încheiată până la bărbie așteptând afară în semicercul strălucitor proiectat de fereastră. Exact când am sosit, ușa a fost deschisă și am fost conduși în camera lui Holmes.

Sunteți domnul Henry Baker, presupun, a spus el, ridicându-se din fotoliu și salutându-l pe vizitator, cu aerul său amabil care îi venea atât de ușor și prompt. Vă rog luați acest scaun lângă foc, domnule Baker. Este o

noapte rece, şi observ că circulaţia dumitale este mai obişnuită cu vara decât cu iarna. Ah, Watson, ai picat exact la momentul potrivit. Aceasta este pălăria dumitale, domnule Baker?

Da, domnule, aceasta este fără îndoială pălăria mea.

Era un bărbat mare cu umeri rotunzi, un cap masiv şi o faţă lată, inteligentă, terminându-se într-o barbă castanie, încărunţită şi ascuţită. O roşeaţă pe nas şi obraji şi tremurul uşor al mâinii întinse mi-au adus în minte presupunerea lui Holmes privind obiceiurile acestuia. Redingota sa neagră demodată era încheiată la toţi nasturii, avea gulerul ridicat, iar încheieturile uscăţive i se iveau din mâneci, fără să se vadă vreo manşetă sau cămaşă. Vorbea într-o manieră înceată şi sacadată, alegându-şi cuvintele cu grijă, şi făcea pe ansamblu impresia unui om învăţat care a fost bătut de soartă.

Am păstrat aceste lucruri câteva zile, a spus Holmes, pentru că am aşteptat să găsim vreun anunţ de la dumneata în care să-ţi dai adresa. Nu înţeleg de ce nu ai făcut-o.

Vizitatorul nostru a râs mai degrabă ruşinat.

Nu prea am avut aşa de mulţi şilingi pe cât obişnuiam să am odată, a remarcat el. N-am avut nici o îndoială că banda de huligani care m-a atacat a luat cu ea atât pălăria cât şi gâsca. N-am vrut să cheltuiesc mai mulţi bani în încercarea lipsită de speranţă de a le recupera.

Foarte firesc. Apropo, în ceea ce priveşte pasărea, am fost obligaţi s-o mâncăm.

- Aţi mâncat-o?! Vizitatorul s-a ridicat pe jumătate de pe scaunul său, în tulburarea care l-a cuprins.

Da, n-ar fi folosit nimănui să n-o fi făcut. Dar presupun că această gâscă de pe bufet, care are cam aceeaşi greutate şi este absolut proaspătă, va fi la fel de bună pentru dumneata?

Oh, sigur, sigur, a răspuns domnul Baker cu un oftat de uşurare.

Fireşte, avem încă penele, picioarele, guşa şi aşa mai departe din pasărea dumitale, prin urmare dacă doriţi...

Omul a izbucnit într-un râs puternic.

- Aş putea să le folosesc ca suveniruri ale aventurii mele, a spus el, dar dincolo de asta nu pot vedea la ce mi-ar putea sluji părţile împrăştiate ale fostei mele cunoştinţe. Nu, domnule, cred că, având permisiunea dumitale, o să-mi limitez atenţia la excelenta pasăre pe care o zăresc pe bufet.

Sherlock Holmes mi-a aruncat o privire ascuţită, dând uşor din umeri.

Iată-vă pălăria, atunci, şi pasărea, a spus el. Apropo, v-ar deranja să-mi spuneţi de unde aţi procurat-o pe cea din urmă? Sunt întrucâtva expert în păsări de curte, şi rar am mai văzut o gâscă atât de bine făcută.

Fireşte, domnule, a spus Baker, care se ridicase şi îşi vârâse posesiunea nou însuşită sub braţ. Suntem câţiva care frecventăm hanul Alpha, în apropiere de Muzeu stăm chiar în muzeu în timpul zilei, înţelegeţi. În acest an, buna noastră gazdă, pe nume Windigate, a format un club al gâştelor, prin intermediul căruia, în schimbul câtorva pence pe săptămână urma să primim fiecare câte o pasăre la Crăciun. Mi-am plătit corect banii, iar restul vă este cunoscut. Vă sunt foarte îndatorat, domnule, căci o bonetă scoţiană nu se potriveşte nici cu vârsta, nici cu seriozitatea mea. Într-o manieră comic de pompoasă, s-a

înclinat solemn în faţa noastră şi a plecat.

- Asta în ceea ce-l priveşte pe domnul Baker, a spus Holmes, după ce a închis uşa în urma lui. Este cât se poate de sigur că nu ştie absolut nimic despre această chestiune. Ţi-e foame, Watson?

- Nu în mod deosebit.

- Atunci îţi sugerez să ne transformăm cina în supeu şi să urmăm acest indiciu cât este încă cald.

- Neapărat.

Era o noapte extrem de rece, deci ne-am pus mantalele şi ne-am înfăşurat fulare în jurul gâturilor. Afară, stelele străluceau rece pe cerul fără nori, iar respiraţia trecătorilor străpungea aerul ca nişte împuşcături. Paşii noştri răsunau clar şi zgomotos pe când ne deplasam ritmic prin cartierul doctorilor, strada Wimpole, strada Harley şi astfel prin strada Wigmore în strada Oxford. Într-un sfert de oră am ajuns în Bloomsbury la hanul Alpha, care este un mic han pe colţul uneia din străzile care intră în Holborn. Holmes a deschis uşa bufetului şi a comandat două pahare de bere proprietarului rumen la faţă, cu şorţ alb.

- Dacă este la fel de bună ca gâştele dumneavoastră, berea dumitale trebuie să fie excelentă, a spus el.

- Gâştele mele! Omul a părut a fi surprins.

Da. Am vorbit numai acum o jumătate de oră cu domnul Henry Baker, care a fost membru al clubului dumneavoastră de gâşte.

Ah! Da, înţeleg. Dar vedeţi, domnule, nu sunt gâştele noastre.

- Aşa! Ale cui sunt atunci?

Păi, am cumpărat două duzini de la un vânzător din Covent Garden.

- Realmente? Îi ştiu pe unii dintre ei. Despre care e

vorba?

- Numele lui este Breckinridge.

Ah! Nu-l cunosc. Păi în sănătatea dumitale, domnule, şi pentru prosperitatea casei dumitale. Noapte bună.

Acuma, în ceea ce-l priveşte pe domnul Breckinridge, a continuat el, încheindu-se la manta când am ieşit în aerul îngheţat. Ţine minte, Watson, că deşi avem un lucru atât de simplu ca o gâscă la un capăt al acestui lanţ, avem la celălalt un om care va primi cu siguranţă şapte ani de închisoare, dacă nu îi putem dovedi nevinovăţia. Este posibil ca investigaţia noastră să-i confirme numai vinovăţia, dar în orice caz, urmăm o pistă care a fost trecută cu vederea de poliţie şi care ne-a fost oferită de o şansă neobişnuită. Hai s-o urmăm până la capăt. Cu feţele spre sud, deci, şi marş rapid!

Am traversat Holborn, am luat-o pe strada Endell şi astfel, printr-un zigzag de străzi murdare. am ajuns în piaţa Covent Garden. Una dintre prăvăliile cele mai mari avea pe ea numele lui Breckinridge, iar proprietarul, un bărbat cu o faţă ascuţită ca de cal şi cu nişte favoriţi îngrijiţi ajuta un băiat să tragă obloanele.

- Bună seara. Este o noapte rece, a spus Holmes.

Vânzătorul a dat din cap, aruncând o privire întrebătoare spre tovarăşul meu.

Nu mai aveţi gâşte, din câte văd, a continuat Holmes, arătând lespezile de marmură goale.

- O să aveţi cinci sute mâine dimineaţă.

- Asta nu mă ajută.

- Păi, mai sunt câteva pe tejgheaua luminată de gaz.

- Ah, dar dumneavoastră mi-aţi fost recomandat.

De cine?

- De proprietarul lui Alpha.

- O, da. I-am trimis două duzini.

Au fost nişte păsări excelente. De unde le-aţi procurat?

Spre surpriza mea, întrebarea i-a provocat vânzătorului o ieşire de furie.

- Acuma, domnule, a spus el, ţinând capul ridicat şi mâinile în şolduri, unde vreţi să ajungeţi? Hai să vorbim pe şleau acum.

Este foarte clar. Aş vrea să ştiu cine v-a vândut gâştele pe care le-aţi trimis la Alpha.

- Ei bine, atunci, n-o să vă spun. Ei acum!

O, nu este ceva important, dar nu înţeleg de ce sunteţi atât de nervos din pricina unui astfel de nimic.

- Nervos! Aţi fi poate la fel de nervos, dacă aţi fi fost la fel de sâcâit ca mine. Odată ce am plătit nişte bani buni pentru un lucru bun, afacerea ar trebui să se încheie aici. Dar, în loc de asta, sunt asaltat cu "Unde sunt gâştele?" şi "Cui i le-ai vândut?" şi "Ce vrei în schimbul gâştelor?" Auzind zarva ce se face în legătură cu ele, ai crede că au fost singurele gâşte din lume.

- Păi, n-am nici o legătură cu persoanele care v-au pus astfel de întrebări, i-a spus Holmes indiferent. Dacă nu vreţi să ne spuneţi, prinsoarea cade, asta-i tot. Dar sunt întotdeauna gata să-mi susţin opiniile în ceea ce priveşte păsările de curte, şi am pariat pe cinci lire că pasărea pe care am mâncat-o a fost crescută la ţară.

Ei bine, atunci, aţi pierdut cele cinci lire, căci a fost crescută la oraş, a spus furios vânzătorul.

- Nu poate fi adevărat.

Vă spun că aşa este.

- Nu cred.

Credeţi că ştiţi mai multe despre orătănii decât mine, care m-am ocupat de ele de când eram mic copil?

Vă spun că toate acele păsări care au ajuns la Alpha au fost crescute la oraş.

- N-o să mă convingeţi niciodată să cred aşa ceva.

Vreţi să faceţi o prinsoare atunci?

- Doar o să vă iau banii, căci ştiu că am dreptate. Dar pariez pe o liră, numai ca să vă învăţ să nu fiţi încăpăţânat.

Vânzătorul a chicotit foarte iritant.

- Adu-mi registrele, Bill, a spus el.

Băiatul a adus un volum mic şi subţire şi unul mare şi unsuros, aşezându-le împreună sub lampa ce atârna.

- Acum, domnule Plin de sine, a spus vânzătorul, am crezut că nu mai am găşte, dar înainte de a termina veţi descoperi că mai este una în prăvălia mea. Vedeţi acest registru mic?

- Ei bine?

Aceasta este lista persoanelor de la care cumpăr. O vedeţi? Bine atunci, aici pe această pagină sunt persoanele de la ţară, iar numerele de sub numele lor indică locul unde sunt socotelile în registrul cel mare. Acum! Vedeţi această pagină scrisă cu cerneală roşie? Bine, aceasta este o listă cu furnizorii mei de la oraş. Acuma, uitaţi-vă la cel de-al treilea nume. Pur şi simplu, citiţi-l cu voce tare.

- Doamna Oakshott, drumul Brixton, nr.117 – 249, a citit Holmes.

- Exact. Acuma căutaţi asta în registru.

Holmes a căutat la pagina indicată.

Iată, doamna Oakshott, drumul Brixton, nr.117, furnizor de ouă şi orătănii.

- Ei, acum, care este ultima însemnare?

22 decembrie. Douăzeci şi patru de găşte cu 7 şilingi şi 6 pence.

- Exact. Poftim. Şi sub asta?

Vândute domnului Windigate de la Alpha cu 12 şilingi.

- Ce mai puteţi spune acum?

Sherlock Holmes arăta foarte întristat. A scos o liră din buzunar şi a aruncat-o pe dale, îndepărtându-se cu aerul unui om al cărui dezgust este prea adânc pentru a fi exprimat în cuvinte. Câţiva metri mai încolo, s-a oprit sub un felinar, râzând încet şi cu poftă, după cum îi era felul.

- Când vezi un om cu favoriţii tăiaţi în acel fel şi cu sticluţa de gin ieşindu-i din buzunar, poţi întotdeauna să-l atragi cu un pariu, a spus el. Cred că nici dacă i-aş fi oferit 100 de lire, nu mi-ar fi dat nişte informaţii atât de complete ca acelea pe care mi le-a dat în ideea că îmi făcea rău cu această prinsoare. Ei bine, Watson, cred că ne apropiem de sfârşitul căutărilor noastre, şi singurul aspect care rămâne să fie clarificat este dacă ar trebui să mergem la această doamnă Oakshott în seara asta, sau dacă ar trebui s-o facem mâine. Din ceea ce a spus acel tip morocănos, este clar că mai există şi alţii pe lângă noi care sunt îngrijoraţi în această privinţă şi ar trebui...

Remarcile sale au fost întrerupte brusc de o gălăgie puternică care venea dinspre tejgheaua pe care tocmai o părăsisem. Întorcându-ne, am văzut un individ scund cu faţa ca de şobolan stând în mijlocul cercului de lumină gălbuie proiectată de lampa care se bălăngănea, în timp ce Breckinridge, vânzătorul, încadrat de uşa prăvăliei, îşi agita teribil pumnii la arătarea care se ferea.

M-am săturat de voi şi de gâştele voastre, a strigat el. Aş vrea să vă duceţi toţi dracului. Dacă mai veniţi să mă sâcâiţi cu discuţiile voastre prosteşti, o să asmut câinele pe voi. O aduceţi pe doamna Oakshott aici şi o să-i răspund, dar ce aveţi voi de-a face cu asta? Am

cumpărat cumva gâștele de la voi?

Nu; dar una din ele a fost a mea, s-a văietat omulețul.

- Ei bine, atunci, cere-i-o doamnei Oakshott.

- Ea mi-a spus să vă întreb pe dumneavoastră.

Păi, poți să-l întrebi pe regele Prusiei, la cât îmi pasă mie. M-am săturat de povestea asta. Ieși de aici! S-a năpustit sălbatic înainte, iar cel care întreba a dispărut în întuneric.

- Ce bine! Asta s-ar putea să ne scutească de o vizită pe Brixton Road, mi-a șoptit Holmes. Vino cu mine și o să vedem care-i treaba cu acest individ. Trecând printre grupurile risipite de oameni care hoinăreau pe lângă tarabele luminate, tovarășul meu l-a ajuns cu repeziciune pe omuleț, și l-a atins pe umăr Acesta s-a întors brusc, și la lumina gazului am putut observa că îi dispăruse de pe față orice urmă de culoare.

- Cine sunteți, atunci? Ce doriți?, a întrebat el cu o voce tremurătoare.

Mă scuzați, i-a spus Holmes cu blândețe, dar am auzit fără să vreau întrebările pe care tocmai ce i le-ați pus vânzătorului. Cred că v-aș putea fi de ajutor

Dumneavoastră? Cine sunteți dumneavoastră? Cum ați putea ști ceva despre asta?

Numele meu este Sherlock Holmes. Este ocupația mea să știu ceea ce alți oameni nu știu.

- Dar nu puteți ști ceva despre asta?

- Scuzați-mă, știu totul despre asta. Încercați să dați de urma unei gâște care a fost vândută de doamna Oakshott de pe Brixton Road unui negustor numit Breckinridge, iar de acesta, la rândul lui, domnului Windigate de la Alpha, iar de el clubului său, al cărui membru este domnul Henry Baker.

- O, domnule, dumneavoastră sunteți exact persoana pe care am dorit s-o întâlnesc, a strigat omulețul cu mâinile întinse și degetele-i tremurând. Nici nu vă pot spune cât de interesat sunt de această poveste.

Sherlock Holmes a strigat o trăsură care trecea.

În acest caz, ar fi mai bine să discutăm despre aceasta într-o cameră confortabilă decât în această piață în care bate vântul, a spus el. Dar înainte de a merge mai departe, vă rog, spuneți-mi pe cine am onoarea de a ajuta.

Omul a ezitat o clipă.

- Numele meu este John Robinson, a răspuns el cu o privire piezișă.

Nu, nu, numele dumneavoastră adevărat, a spus Holmes amabil. Este întotdeauna inconvenabil să faci afaceri cu o persoană cu nume fals.

O roșeață s-a ivit pe obrajii albi ai necunoscutului.

- Ei bine, a spus el, numele meu adevărat este James Ryder

Exact. Servitor principal la hotelul Cosmopolitan. Vă rog intrați în această birjă și o să pot să vă spun în curând tot ceea ce doriți să aflați.

Omulețul stătea uitându-se de la unul la celălalt dintre noi, cu niște ochi pe jumătate speriați, pe jumătate plini de speranță, ca unul care n-ar fi fost sigur dacă se afla în fața unui chilipir sau a unei catastrofe. Apoi a intrat în birjă și într-o jumătate de oră eram înapoi în salonul de pe strada Baker În timpul călătoriei n-am vorbit deloc, dar respirația intensă și firavă a însoțitorului nostru, precum și încleștarea și descleștarea mâinilor sale indicau încordarea nervoasă în care se afla.

Iată-ne ajunși!, a spus Holmes vesel, pe când intram pe rând în cameră. Focul este foarte binevenit pe o vreme ca asta. Se pare că vă este frig, domnule Ryder. Vă

rog, aşezaţi-vă în fotoliul de nuiele. O să-mi încalţ papucii înainte de a rezolva această mică problemă a dumneavoastră. Ei bine, deci! Doriţi să aflaţi ce s-a întâmplat cu gâştele acelea?

- Da, domnule.

Sau mai degrabă, îmi închipui, cu gâsca aceea. Cred că eraţi interesat de o pasăre anume albă, cu o dungă neagră de-a curmezişul cozii.

Ryder tremura de emoţie.

O, domnule, a strigat el, puteţi să-mi spuneţi unde a ajuns?

- A ajuns aici.

- Aici?

Da, şi s-a dovedit a fi o pasăre extrem de neobişnuită. Nu mă mir că sunteţi interesat de ea. A făcut un ou după ce murise cel mai frumos, strălucitor ou albastru care s-a văzut vreodată. Îl am aici în muzeul meu.

Vizitatorul nostru s-a ridicat în picioare clătinându-se, şi s-a prins cu mâna dreaptă de poliţa de deasupra căminului. Holmes a descuiat seiful său şi a ridicat carbunculul albastru, care strălucea ca o stea, cu o lucire rece, scânteietoare, multiplicată de faţetele sale. Ryder stătea holbându-se cu faţa contractată, nesigur dacă să-l ceară sau să se dezică de el.

Crima dumneavoastră a fost descoperită, i-a spus Holmes încet. Revino-ţi, omule, sau altminteri o să cazi în foc! Dă-i braţul şi ajută-l să se aşeze pe scaun, Watson. N-are destulă îndrăzneală să-şi asume crima făcută nepedepsit. Dă-i puţin brandy. Aşa! Acuma mai arată puţin a om. Ce fărâmă de om, în orice caz!

Pentru o clipă, acesta s-a clătinat aproape să cadă, dar paharul de brandy i-a adus ceva culoare în obraji, şi

stătea acum holbându-se cu o privire speriată la acuzatorul său.

Dispun aproape de toate faptele şi de toate dovezile care îmi sunt necesare, deci există puţine lucruri pe care e necesar să mi le spuneţi. Totuşi, acele puţine fapte pot fi elucidate astfel încât cazul să fie pe deplin rezolvat. Auziseşi, Ryder de această piatră albastră a contesei de Morcar?

Catherine Cusack a fost aceea care mi-a spus de ea, a spus el cu o voce hârâită.

- Înţeleg – servitoarea doamnei. Ei bine, tentaţia de a face avere pe neaşteptate şi atât de uşor a fost mai tare decât tine, aşa cum a fost pentru oameni mai puternici înaintea ta; dar nu ai fost foarte onest în privinţa mijloacelor pe care le-ai folosit. Mi se pare, Ryder, că ai stofă de mare nemernic. Ai ştiut că acest om, Horner, instalatorul, a fost implicat în ceva asemănător înainte, şi că bănuiala va fi cu atât mai mult îndreptată împotriva sa. Ce ai făcut atunci? Aţi inventat o treabă de făcut în camera doamnei respective – tu şi complicea ta, Cusack – şi aţi făcut în aşa fel încât acesta să fie trimis s-o rezolve. Apoi, când a plecat, aţi forţat caseta cu bijuterii, aţi dat alarma şi aţi făcut ca acest om nefericit să fie arestat. Apoi ai...

Ryder s-a aruncat brusc pe covor, prinzând genunchii tovarăşului meu.

Pentru Dumnezeu, fie-vă milă!, a ţipat el ascuţit. Gândiţi-vă la tatăl meu! La mama mea! Asta le va zdrobi inimile. N-am făcut niciodată înainte ceva rău! Şi nu o să mai fac vreodată. O să jur pe Biblie. O, nu înştiinţaţi tribunalul! Pentru numele lui Christos, nu o faceţi!

- Întoarce-te pe scaun!, i-a spus Holmes poruncitor. Este foarte uşor să îngenunchezi şi să te târăşti acum, dar

nu te-ai gândit deloc la acest biet Horner acuzat de o crimă de care habar nu avea.

O să dispar, domnule Holmes, o să plec din țară, domnule. Astfel, acuzația împotriva lui va fi retrasă.

Hm! O să vorbim despre asta. Și acum hai să auzim relatarea exactă a pasului următor. Cum a ajuns piatra în gâscă, și cum a ajuns gâsca în piață? Spune-ne adevărul, căci asta este singura ta șansă de salvare.

Ryder și-a trecut limba peste buzele uscate.

O să vă spun totul exact cum s-a întâmplat, domnule, a spus el. Atunci când Horner a fost arestat, mi s-a părut că ar fi cel mai bine să dispar imediat cu piatra, căci nu puteam ști în ce moment poliția ar fi putut hotărî să mă percheziționeze pe mine și camera mea. Nu exista nici un loc în hotel unde s-ar fi aflat în siguranță. Am ieșit, ca și cum aș fi avut un comision de făcut, și m-am îndreptat spre casa surorii mele. S-a măritat cu un bărbat numit Oakshott și locuia pe Brixton Road, unde creștea orătănii pentru piață. Fiecare persoană pe care am întâlnit-o pe drum mi s-a părut a fi polițist sau detectiv; și, deși era o noapte rece, până să ajung pe Brixton Road, sudoarea îmi șiroia pe față. Sora mea m-a întrebat ce se întâmplase și de ce eram atât de palid; dar i-am spus că eram tulburat din pricina furtului bijuteriei de la hotel. Apoi m-am dus în curtea din spate și am fumat puțin, întrebându-mă ce era cel mai bine de făcut.

Am avut odată un prieten numit Maudsley, care devenise complet imoral și tocmai ce-și executa pedeapsa la Pentonville. Într-o zi m-am întâlnit cu el și a început să-mi vorbească despre procedeele hoților și cum plasau ceea ce furau. Știam că era sincer cu mine căci știam ceva lucruri despre el; deci m-am hotărât să mă duc la Kilburn, unde locuia, și să-i spun ce am făcut. Mi-ar fi

putut spune cum să vând piatra. Dar cum să ajung la el în siguranță? Mă gândeam la suferințele prin care trecusem venind de la hotel. Puteam fi arestat și percheziționat în orice moment, și mi-ar fi găsit piatra în buzunarul vestei. În momentul respectiv, mă sprijineam de zid și mă uitam la gâștele care mergeau legănat pe lângă picioarele mele, când mi-a venit brusc o idee cum aș fi putut învinge cel mai bun detectiv care a trăit vreodată.

Cu câteva săptămâni în urmă, sora mea îmi spusese că pot avea cea mai bună gâscă ca dar de Crăciun, și știam că întotdeauna se ținea de cuvânt. Aveam să-mi iau gâsca acum, și aveam să-mi duc piatra la Kilburn în ea. În curte era un mic șopron, și am împins una din păsări în spatele lui– una mare și frumoasă, albă cu o coadă dungată. Am prins-o, și, deschizându-i cu forța ciocul, i-am împins piatra pe gâtlej în jos, până unde am putut ajunge cu degetul. Pasărea a înghițit-o și am simțit cum piatra a trecut prin gâtlejul ei ajungând în gușă. Dar creatura a început să dea din aripi și să se zbată, și sora mea a ieșit să vadă ce se întâmpla. Când m-am întors să-i vorbesc, animalul a scăpat și a zburat printre celelalte.

- Ce făceai cu pasărea aceea, Jem?, spune ea.

- Păi, am spus eu, ai zis că-mi dai una de Crăciun și le încercam să văd care este cea mai grasă.

O, spune ea, pe a ta am pus-o deoparte, o numim pasărea lui Jem. Este cea mare și albă de acolo. Sunt douăzeci și șase, una pentru tine, una pentru noi și două duzini pentru piață.

Mulțumesc, Maggie, zic eu: dar dacă nu te deranjează, aș vrea-o mai degrabă pe aceea de care tocmai ce mă ocupam.

Cealaltă este mai grea cu trei livre, a spus ea, și am îngrășat-o special pentru tine.

Nu contează. O s-o am pe cealaltă şi o s-o iau acum, am spus eu.

- O, cum vrei, a spus ea, puţin iritată, pe care o vrei atunci?

Cea albă cu o dungă pe coadă, cea din mijlocul cârdului.

- O, foarte bine Omoar-o şi ia-o cu tine.

- Ei bine, am făcut ceea ce a spus, domnule Holmes, şi am cărat pasărea tot drumul până la Kilburn. I-am spus amicului meu ce făcusem, căci era o persoană căreia îţi venea uşor să-i spui aşa ceva. A râs până s-a înecat, şi am luat un cuţit şi am tăiat gâsca. Am îngheţat văzând că nu era nici urmă de piatra mea, şi mi-am dat seama că făcusem o greşeală teribilă. Am lăsat pasărea, m-am repezit înapoi la sora mea, şi m-am năpustit în curtea din spate. Nu mai era nici o pasăre acolo.

Unde au dispărut toate, Maggie?, am strigat eu.

- La negustor, Jem.

- Care negustor?

- Breckinridge din Covent Garden.

Dar era vreo alta cu o coadă dungată?, am întrebat, la fel cu aceea pe care am ales-o?

Da, Jem; au fost două cu dungă pe coadă şi n-am putut niciodată să le deosebesc.

Ei bine, atunci, firește că mi-am dat seama ce se întâmplase, şi am fugit cât de repede am putut la acest om, Breckinridge; dar vânduse lotul imediat şi nu a vrut să-mi spună un singur cuvânt la cine. L-aţi auzit dumneavoastră înşivă în seara asta. Totdeauna mi-a răspuns la fel. Sora mea crede că sunt pe cale să înnebunesc. Uneori cred asta chiar şi eu. Iar acum – acum sunt etichetat hoţ, fără să fi atins vreodată bogăţia pentru care mi-am vândut sufletul. Dumnezeu să-mi ajute!

Dumnezeu să-mi ajute! A izbucnit în niște hohote convulsive de plâns, îngropându-și fața în mâini.

A urmat o tăcere îndelungată, întreruptă numai de respirația lui greoaie și de bătăile ritmice făcute de Sherlock Holmes cu vârfurile degetelor pe marginea mesei. Apoi prietenul meu s-a ridicat și a deschis ușa.

- Ieși!, a spus el.

- Ce, domnule! O, Dumnezeu să vă binecuvânteze!

- Nici un cuvânt în plus. Ieși!

Și n-a mai fost nevoie de vreun cuvânt. S-a auzit o forfotă, un tropăit pe scări, pocnetul ușii și pași fugind, răsunând clar pe stradă.

La urma urmei, Watson, a spus Holmes, întinzându-și mâna după pipa de lut, nu sunt plătit de poliție să-i acopăr lipsurile. Dacă Horner ar fi în pericol, ar fi altceva; dar acest individ nu va apărea să depună mărturie împotriva lui, iar cazul va fi abandonat. Presupun că de fapt comut o pedeapsă, dar este posibil că salvez un suflet. Acest individ nu va mai face rău; este prea înfricoșat. Trimite-l la închisoare acum, și faci din el un pușcăriaș pe viață. În plus, este sezonul iertării. Întâmplarea ne-a scos în cale o problemă extrem de specială și ciudată, iar soluționarea ei este propria-i recompensă. Dacă ai fi atât de bun să tragi de clopoțel, doctore, vom începe o altă investigație în care principala protagonistă va fi tot o pasăre.

AVENTURA BANDEI CU PETE

Aruncând o privire peste însemnările mele despre mai mult de şaptezeci de cazuri în care am studiat în ultimii opt ani metodele prietenului meu Sherlock Holmes, găsesc multe tragice, unele comice, un număr mare doar ciudate, dar nici unul banal, căci lucrând aşa cum făcea el, mai degrabă din dragoste pentru arta sa decât pentru a se îmbogăţi, refuza să se ocupe de investigaţiile care nu aveau ceva neobişnuit sau chiar fantastic. Dintre toate aceste diverse cazuri, însă, nu-mi pot aminti nici unul care să fi prezentat nişte trăsături mai ciudate decât acela în care a fost implicată binecunoscuta familie Roylott de la Stoke Moran din Surrey. Evenimentele respective au avut loc la începutul relaţiei mele cu Holmes, când împărţeam, ca celibatari, aceeaşi locuinţă pe strada Baker. Probabil le-aş fi povestit înainte, dar promisesem la vremea respectivă că le voi ţine secrete, promisiune de care m-am eliberat numai luna trecută, datorită morţii premature a doamnei căreia îi fusese făcută. Este probabil mai bine că faptele vor fi acum făcute publice, căci am motive să cred că zvonurile privind moartea doctorului Grimesby Roylott, care s-au răspândit peste tot, fac povestea mai îngrozitoare chiar decât adevărul.

Pe la începutul lui aprilie 1883, m-am trezit într-o bună dimineaţă cu Sherlock Holmes stând în picioare, complet îmbrăcat, lângă patul meu. De regulă, se scula târziu şi, întrucât ceasul de pe poliţă arăta că era doar

şapte şi un sfert, am clipit spre el surprins şi poate puţin resentimentar, căci şi eu aveam obiceiuri regulate.

- Regret foarte mult să te trezesc, Watson, a spus el, dar se pare că în această dimineaţă aceasta-i regula. Doamna Hudson a fost trezită, ea m-a trezit pe mine, şi eu te trezesc pe tine.

- Despre ce este vorba atunci – e vreun incendiu?

Nu, o clientă. Se pare că a sosit o tânără doamnă extrem de agitată, care insistă să mă vadă. Aşteaptă acum în salon. Acuma, dacă o tânără doamnă umblă prin oraş la ora asta şi scoală oamenii somnoroşi din paturi, presupun că are de comunicat ceva foarte urgent. Dacă se dovedeşte a fi un caz interesant, sunt sigur că vrei să-l urmăreşti de la început. M-am gândit oricum că ar trebui să te trezesc şi să-ţi dau această şansă.

Dragul meu, nu l-aş rata pentru nimic în lume. Nimic nu-mi provoca vreo plăcere mai intensă decât să-l urmez pe Holmes în investigaţiile sale profesionale şi să-i admir deducţiile, la fel de rapide ca nişte intuiţii şi totuşi construite întotdeauna pe o bază logică, cu care rezolva problemele care îi erau propuse. M-am îmbrăcat repede şi în câteva minute eram gata să-mi însoţesc prietenul jos în salon. O doamnă îmbrăcată în negru şi complet acoperită de un văl şedea la fereastră, şi s-a ridicat când am intrat.

Bună dimineaţa, doamnă, a spus Holmes vesel. Numele meu este Sherlock Holmes. Acesta este prietenul meu apropiat şi asociatul meu, doctorul Watson, faţă de care puteţi vorbi la fel de deschis ca faţă de mine. Ha! Mă bucur să observ că doamna Hudson a avut prezenţa de spirit să aprindă focul. Vă rog să vă trageţi înspre el, şi o să comand să vi se aducă o ceaşcă de cafeu, căci observ că tremuraţi.

Nu tremur de frig, a spus femeia încet,

schimbându-şi locul după cum i se ceruse.

- De ce anume atunci?

- De frică, domnule Holmes. De groază. Şi-a ridicat vălul în timp ce vorbea, şi am putut vedea că se afla într-adevăr într-o stare de agitaţie demnă de milă, cu faţa toată contractată şi gri, cu ochii speriaţi şi neliniştiţi, ca aceia ai unui animal vânat. Trăsăturile şi silueta ei erau acelea ale unei femei de treizeci de ani, însă părul ei era presărat cu premature fire cărunte, iar faţa ei avea o expresie obosită şi palidă. Sherlock Holmes a examinat-o cu una din privirile sale rapide şi atotcuprinzătoare.

Nu trebuie să vă fie frică, i-a spus el calmând-o, aplecându-se înainte şi atingând-o uşor pe antebraţ. Vom pune în curând lucrurile la punct, nu am nici o îndoială. Aţi venit cu trenul dimineaţa asta, după câte văd.

- Mă cunoaşteţi atunci?

Nu, dar observ că ţineţi un bilet de întoarcere în mâna stângă. Trebuie să fi pornit devreme şi, totuşi, înainte de a ajunge la gară, aţi călătorit ceva distanţă într-o caretă, pe drumuri noroioase.

Doamna a tresărit puternic şi s-a holbat uimită la tovarăşul meu.

Nu e vorba de nici un mister, draga mea doamnă, i-a spus el zâmbind. Mâneca stângă a hainei dumneavoastră este stropită cu noroi în nu mai puţin de şapte locuri. Petele sunt cât se poate de proaspete. Nici un alt mijloc de transport decât o caretă nu împroaşcă cu noroi într-un asemenea mod, şi asta numai atunci când şezi în stânga vizitiului.

Indiferent care este raţionamentul dumneavoastră, este în întregime corect, a spus ea. Am pornit de acasă la şase, am ajuns la Leatherhead la şase şi douăzeci, şi am sosit cu primul tren spre Waterloo. Domnule, nu mai

rezist la această încordare nervoasă; voi înnebuni dacă mai ține. Nu am pe cine să mă sprijin, cu excepția unei singure persoane, care ține la mine, iar el, bietul om, poate fi de puțin ajutor. Am auzit de dumneavoastră de la doamna Farintosh, pe care ați ajutat-o la ceas de mare nevoie. De la dânsa am obținut adresa dumneavoastră. O, domnule, nu credeți că m-ați putea ajuta și pe mine, sau cel puțin să aruncați puțină lumină în întunericul adânc care mă înconjoară? În prezent n-am posibilitatea să vă recompensez pentru serviciile dumneavoastră, dar peste o lună sau șase săptămâni mă voi căsători și voi fi stăpână pe venitul meu, iar atunci cel puțin nu mă voi dovedi nerecunoscătoare.

Holmes s-a întors spre biroul lui și, descuindu-l, a scos un mic registru pe care l-a consultat.

- Farintosh, a spus el. A, da, îmi amintesc cazul, era în legătură cu o diademă de opal. Cred că a fost dinainte de a ne cunoaște, Watson. Tot ce pot spune, doamnă, este că voi fi fericit să acord cazului dumneavoastră aceeași grijă pe care am acordat-o aceluia al prietenei dumneavoastră. În ceea ce privește recompensa, profesia mea este propria-i recompensă, dar puteți să-mi plătiți în momentul care vă convine cel mai mult cheltuielile pe care e posibil să trebuiască să le fac. Iar acuma vă rog să ne expuneți tot ceea ce ne poate ajuta să ne formăm o opinie în privința cazului dumneavoastră.

Vai!, a răspuns vizitatoarea noastră, oroarea situației mele constă în faptul că temerile mele sunt atât de vagi, iar bănuielile mele depind în întregime de lucruri mici, care ar putea părea neînsemnate altuia, și chiar și acela căruia dintre toți ceilalți am dreptul să-i cer ajutorul și sfatul consideră tot ceea ce-i spun despre asta ca fiind imaginația unei femei cu nervii slabi. Nu o spune

ca atare, dar pot s-o văd din răspunsurile sale calmante şi ochii lăsaţi. Dar am auzit, domnule Holmes, că dumneavoastră puteţi pătrunde adânc în multele răutăţi din inima omului. Mă puteţi sfătui cum să mă descurc printre pericolele care mă înconjoară.

- Sunt numai ochi şi urechi, doamnă.

- Numele meu este Helen Stoner, şi locuiesc cu tatăl meu vitreg, care este ultimul supravieţuitor al uneia dintre cele mai vechi familii saxone din Anglia, Roylott de la Stoke Moran, de la hotarul vestic al lui Surrey.

Holmes a dat afirmativ din cap.

- Numele îmi este familiar, a spus el.

Familia s-a numărat într-o vreme printre cele mai bogate din Anglia, iar pământurile acesteia se întindeau peste hotare în Berkshire în nord şi Hampshire în vest. În secolul trecut, însă, patru moştenitori succesivi au fost desfrânaţi şi risipitori, iar, în zilele regenţei, ruina familiei a fost până la urmă dusă la capăt de un jucător de cărţi. N-a mai rămas nimic cu excepţia câtorva acri de pământ şi a casei vechi de două sute de ani, care este ea însăşi sufocată de ipoteci. Ultimul proprietar şi-a târât existenţa acolo, ducând viaţa groaznică a unui aristocrat sărăcit; dar unicul său fiu, tatăl meu vitreg, văzând că trebuie să se adapteze noilor condiţii, a obţinut un avans de la o rudă, ce i-a dat posibilitatea să-şi ia licenţa în medicină, şi a plecat la Calcutta, unde, datorită îndemânării sale profesionale şi tăriei sale de caracter, şi-a făcut o clientelă bogată. Însă, într-o izbucnire de furie, datorată unor jafuri comise în casă, şi-a bătut majordomul băştinaş până l-a omorât, şi a scăpat ca prin urechile acului să fie condamnat la moarte. A stat în schimb mult timp la închisoare, iar apoi s-a întors în Anglia ursuz şi dezamăgit.

Pe vremea când domnul Roylott stătea în India, s-a căsătorit cu mama mea, doamna Stoner, tânăra văduvă a maiorului Stoner din artileria din Bengal. Sora mea Julia şi cu mine eram gemene şi aveam doar doi ani când mama s-a recăsătorit. Aceasta avea o sumă de bani considerabilă – nu mai puţin de 1.000 de lire pe an – pe care i-a lăsat-o în întregime moştenire doctorului Roylott atâta vreme cât locuiam cu el, cu menţiunea că o anumită sumă anuală trebuia să ne revină fiecăreia în caz că ne căsătoream. La scurt timp după întoarcerea noastră în Anglia, mama mea a murit – a fost omorâtă acum opt ani într-un accident de tren, în apropiere de Crewe. Doctorul Roylott a abandonat atunci încercările sale de a practica medicina la Londra, şi ne-a luat să locuim cu el în vechea casă a strămoşilor săi la Stoke Moran. Banii pe care ni i-a lăsat mama erau suficienţi pentru nevoile noastre şi nu părea să existe vreun obstacol în calea fericirii noastre.

Dar la vremea respectivă, tatăl nostru vitreg s-a schimbat teribil. În loc să-şi facă prieteni şi să se viziteze cu vecinii noştri, care au fost la început extrem de bucuroşi să vadă un Roylott din Stoke Moran înapoi în vechea reşedinţă a familiei sale, s-a închis în casă şi ieşea rareori altfel decât pentru a se certa sălbatic cu oricine îi ieşea în cale. Temperamentul violent atingând mania, a fost ereditar printre bărbaţii din familia sa, iar în cazul tatălui meu vitreg a fost cred intensificat de şederea sa îndelungată la tropice. Au avut loc o serie de încăierări ruşinoase care au ajuns la tribunalul de poliţie, până când în cele din urmă acesta a devenit teroarea satului, iar oamenii fugeau când se apropia, căci este un om extrem de puternic şi absolut de necontrolat când se înfurie.

Săptămâna trecută l-a aruncat pe fierarul din sat

peste un parapet într-un pârâu şi, numai plătind toţi banii pe care i-am putut aduna, am putut să evit o altă expunere în public. Nu are nici un prieten cu excepţia ţiganilor rătăcitori, şi le permite acestor vagabonzi să se aşeze pe cei câţiva acri de pământ acoperiţi cu muri care reprezintă domeniul familiei, primind în schimb ospitalitatea corturilor acestora, şi uneori peregrinând împreună cu ei săptămâni în şir Manifestă de asemenea o pasiune pentru animalele indiene, care îi sunt trimise de acolo, şi are la momentul de faţă un leopard şi un babun care rătăcesc liberi pe pământurile sale, şi care le inspiră sătenilor aproape tot atât de multă frică ca şi stăpânul lor

Vă puteţi imagina, din ceea ce vă spun, că biata mea soră Julia şi cu mine nu aveam prea mari plăceri în viaţă. Nici un servitor nu vroia să rămână la noi, şi multă vreme am făcut toată munca în casă. Avea doar treizeci de ani când a murit, şi totuşi părul ei începuse deja să se albească, exact ca şi al meu.

- Sora dumitale a murit, deci?

- A murit acum doi ani şi despre moartea ei vreau să vă vorbesc. Puteţi înţelege că trăind viaţa pe care v-am descris-o, era puţin probabil să cunoaştem pe cineva de aceeaşi vârstă şi poziţie. Aveam totuşi o mătuşă, sora necăsătorită a mamei mele, domnişoara Honoria Westphail, care locuieşte aproape de Harrow, şi ni se permitea ocazional să-i facem scurte vizite acasă. Julia a mers acolo de Crăciun acum doi ani, şi a întâlnit un maior de marină cu jumătate de soldă cu care s-a logodit. Tatăl meu a aflat de logodnă când sora mea s-a întors, şi nu s-a opus căsătoriei; dar cu două săptămâni înainte de ziua fixată pentru căsătorie, a avut loc evenimentul teribil care m-a lipsit de singura mea tovarăşă.

Sherlock Holmes stătea pe spate pe scaun, cu ochii închişi şi capul îngropat într-o perniţă, dar la asta şi-a ridicat pe jumătate pleoapele, aruncând o privire vizitatoarei noastre.

Vă rog să fiţi precisă în privinţa detaliilor, i-a spus el.

Îmi este uşor să fiu astfel, căci fiecare eveniment din acea perioadă îngrozitoare îmi este întipărit pe veci în memorie. Conacul este, aşa cum am spus deja, foarte vechi, iar acum este locuită doar o singură aripă. Dormitoarele din această aripă sunt la parter, camerele de zi fiind în partea din mijloc a clădirii. Dintre aceste dormitoare, primul îi aparţine doctorului Roylott, cel de-al doilea surorii mele, iar al treilea mie. Acestea nu comunică unul cu celălalt, dar toate se deschid în acelaşi coridor Sunt destul de clară?

- În întregime.

Ferestrele celor trei camere dau înspre gazon. În acea noapte fatală, doctorul Roylott s-a retras devreme în camera sa, deşi ştiam că nu se culcase, căci sora mea era deranjată de mirosul puternicelor trabuce indiene pe care acesta le fuma de obicei. A plecat prin urmare din camera ei şi a venit într-a mea, unde a rămas pentru un timp, sporovăind despre nunta ce se apropia. La ora unsprezece s-a ridicat să plece, dar s-a oprit la uşă şi s-a uitat înapoi.

- Spune-mi Helen, mi-a spus ea, ai auzit vreodată pe cineva fluierând târziu în noapte?

- Niciodată, i-am spus eu.

- Presupun că nu e posibil ca tu să fluieri în timpul somnului?

- Cu siguranţă nu. Dar de ce:

Pentru că în ultimele câteva nopţi am auzit întotdeauna cam la trei dimineaţa un fluierat încet şi clar

Nu dorm adânc şi m-a trezit. Nu pot spune de unde venea, poate din camera de alături, poate de pe gazon. M-am gândit să te întreb dacă l-ai auzit.

Nu, nu l-am auzit. Trebuie să fie vorba de nenorociţii aceia de ţigani de pe plantaţie.

Foarte posibil. Şi totuşi dacă ar fi venit de pe gazon, mă mir că tu nu l-ai auzit.

- A, dar eu dorm mai adânc decât tine.

Păi, oricum, nu este ceva important. Mi-a zâmbit, a închis uşa şi câteva momente mai târziu, am auzit cum a întors cheia în broască.

Aşa, a spus Sherlock Holmes. Vă stătea în obicei să încuiaţi întotdeauna uşa în timpul nopţii?

Totdeauna.

- Şi de ce?

- Cred că am menţionat că doctorul ţinea un leopard şi un babuin. Nu ne simţeam în siguranţă dacă nu încuiam uşile.

- Înţeleg. Vă rog să vă continuaţi povestea.

N-am putut să dorm în noaptea respectivă. Aveam senzaţia vagă a unei nenorociri iminente. Sora mea şi cu mine, vă amintiţi, eram gemene şi ştiţi cât de subtile sunt legăturile dintre două suflete atât de apropiate. Era o noapte sălbatică. Afară vântul urla, iar ploaia bătea şi plescăia pe ferestre. Brusc, prin tot acest vacarm al furtunii, a răzbătut ţipătul teribil al unei femei îngrozite. Am ştiut că era vocea surorii mele. Am sărit din pat, m-am înfăşurat într-un şal, şi m-am repezit pe coridor Când am deschis uşa, mi s-a părut că aud un fluierat încet, aşa cum îl descrisese sora mea, şi câteva momente mai târziu un zăngănit, ca şi cum ar fi căzut un obiect de metal. Când am fugit pe coridor, am văzut că uşa surorii mele era descuiată şi se întorcea încet în balamale. M-am holbat la

ea copleşită de spaimă, neştiind ce o să apară pe acolo. La lumina lămpii din coridor, am văzut-o ieşind pe sora mea, cu faţa albită de groază, cu mâinile bâjbâind după ajutor, întregul ei corp bălăbănindu-se înainte şi înapoi, ca şi cum ar fi fost beată. Am fugit spre ea şi am prins-o în braţe, dar în acel moment genunchii ei au părut a ceda şi a căzut la pământ. S-a zvârcolit ca şi cum ar fi simţit o durere groaznică, iar membrele ei s-au convulsionat îngrozitor. La început am crezut că nu m-a recunoscut, dar, când m-am aplecat deasupra ei, a strigat ascuţit cu o voce pe care nu o voi uita vreodată "O, Dumnezeule! Helen! A fost banda! Banda cu pete!" Ar mai fi vrut să spună ceva, şi a arătat cu degetul în direcţia camerei doctorului, dar o nouă convulsie a pus stăpânire pe ea şi i-a sufocat cuvintele. M-am năpustit afară, strigându-l tare pe tatăl meu vitreg, şi l-am întâlnit repezindu-se din camera sa în halat. Când a ajuns la căpătâiul surorii mele, aceasta îşi pierduse cunoştinţa, şi, deşi el i-a turnat brandy pe gât şi a trimis după ajutor medical în sat, toate eforturile au fost zadarnice, căci aceasta s-a prăbuşit încet şi a murit fără să-şi recapete cunoştinţa. Acesta a fost îngrozitorul sfârşit al iubitei mele surori.

Un moment, a spus Holmes, sunteţi sigură în privinţa fluieratului şi a sunetului metalic? Puteţi jura că aşa au fost?

Asta m-a întrebat şi procurorul când s-a cercetat cazul. Am impresia puternică că le-am auzit, însă date fiind zgomotul furtunii şi scârţâiturile casei vechi, este posibil să mă fi înşelat.

- Sora dumitale era îmbrăcată?

Nu, era în cămaşă de noapte. În mâna ei dreaptă s-a găsit un băţ ars de chibrit, iar în stânga o cutie de chibrituri.

- Ceea ce arăta că a aprins lumina şi s-a uitat în jur când a avut loc alarma. Aceasta este important. Şi la ce concluzii a ajuns procurorul?

A investigat cazul cu mare atenţie, căci comportamentul doctorului Roylott devenise de mult timp faimos în comitat, dar nu a putut găsi nici o cauză satisfăcătoare a morţii acesteia. Mărturia mea a arătat că uşa a fost încuiată pe dinăuntru şi că ferestrele erau blocate de nişte obloane de modă veche cu bare late de fier care erau lăsate în fiecare noapte. S-au ciocănit cu atenţie toţi pereţii, dar s-au dovedit a fi cât se poate de solizi peste tot, iar podeaua a fost de asemenea examinată în întregime, cu acelaşi rezultat. Hornul este lat, dar este blocat de patru scoabe mari. Este prin urmare sigur că sora mea fusese singură când a ajuns-o moartea. În plus nu existau nici un fel de urme de violenţă pe corpul ei.

- Dar otravă?

Doctorii au examinat-o în acest scop, dar fără succes.

Atunci de ce credeţi că a murit această biată femeie?

Cred că a murit pur şi simplu de frică şi din pricina şocului nervos, deşi nu-mi pot imagina ce anume a înspăimântat-o.

Ţiganii se aflau pe plantaţie la vremea respectivă?

- Da, aproape întotdeauna se află unii pe acolo.

- A, şi ce înţelegeţi prin această aluzie la o bandă o bandă cu pete?

Uneori m-am gândit că erau doar vorbele nebuneşti ale delirului, alteori că se putea referi la vreo bandă de oameni, poate chiar la ţiganii de pe plantaţie. Nu ştiu dacă nu cumva batistele cu pete pe care atât de mulţi dintre ei le poartă pe cap i-au sugerat ciudatu

adjectiv pe care l-a folosit.

Holmes a dat din cap ca unul care este departe de a fi satisfăcut.

- Acestea sunt niște dificultăți foarte mari, a spus el; vă rog, continuați-vă povestea.

Au trecut doi ani de atunci, iar viața mea a fost până recent mai singuratică decât oricând. Acum o lună însă, un prieten drag pe care îl cunoșteam de mulți ani mi-a făcut cinstea de a-mi cere mâna. Numele său este Armitage Percy Armitage al doilea fiu al domnului Armitage din Crane Water, în apropiere de Reading. Tatăl meu vitreg nu s-a opus căsătoriei, și urmează să ne căsătorim în decursul primăverii. Acum două zile a început să facă reparații în aripa vestică a clădirii, iar zidul dormitorului meu a fost găurit, astfel încât a trebuit să mă mut în camera în care a murit sora mea și să dorm chiar în patul în care a dormit ea. Imaginați-vă atunci spaima mea când noaptea trecută, în timp ce stăteam trează în pat, gândindu-mă la teribila ei soartă, am auzit brusc în liniștea nopții fluieratul încet care a fost mesagerul propriei ei morți. Am sărit din pat și am aprins lampa, dar n-am putut vedea nimic în cameră. Am fost prea tulburată ca să mă mai culc, însă, deci m-am îmbrăcat și, imediat ce s-a luminat de zi, am fugit afară, am luat o caretă de la hanul Crown care se află vis-a-vis, și m-am dus la Leatherhead, de unde am sosit în această dimineață cu scopul de a vă întâlni și a vă cere sfatul.

- Ați procedat înțelept, i-a spus prietenul meu. Dar mi-ați spus totul?

- Da, totul.

Domnișoară Roylott, nu ați făcut-o. Vă protejați tatăl vitreg.

- De ce, ce vreți să spuneți?

Drept răspuns, Holmes i-a ridicat manşeta de dantelă neagră ce-i mărginea mâna aflată pe genunchi. Cinci mici pete livide, urmele a patru degete şi a degetului mare erau imprimate pe încheietura albă.

- Aţi fost tratată cu cruzime, i-a spus Holmes.

Doamna s-a înroşit puternic şi şi-a acoperit încheietura rănită.

Este un om violent, a spus ea, şi poate nu îşi dă seama cât de puternic e.

A urmat o tăcere îndelungată, în timpul căreia Holmes şi-a sprijinit bărbia în mâini, privind pierdut focul ce trosnea.

- Aceasta este o afacere foarte complicată, a spus el în cele din urmă. Există o mie de detalii pe care aş dori să le cunosc înainte de a decide ce măsuri să adoptăm. Totuşi nu avem un singur moment de pierdut. Dacă am merge azi la Stoke Moran, am putea să vizităm aceste camere, fără ştirea tatălui dumitale vitreg?

Din întâmplare, a menţionat că va merge azi în oraş cu o treabă de cea mai mare importanţă. Este probabil să lipsească întreaga zi, şi nimic nu vă va deranja. Avem acum o menajeră, dar este bătrână şi stupidă, şi pot s-o ţin cu uşurinţă la distanţă.

Excelent. Nu te împotriveşti acestei călătorii, Watson?

- Deloc.

- Atunci vom veni amândoi. Dumneavoastră ce o să faceţi?

- Am unul sau două lucruri pe care aş dori să le fac acum, că mă aflu în oraş. Dar o să mă întorc cu trenul de ora douăsprezece, astfel încât să fiu acolo când veniţi.

- Şi ne puteţi aştepta la începutul după-amiezii. Şi eu am ceva mici afaceri de rezolvat. Nu doriţi să aşteptaţi şi

să serviți micul dejun?

Nu, trebuie să plec. De când v-am mărturisit necazul meu, îmi simt inima mai ușoară. De abia aștept să vă întâlnesc din nou după-amiază. Și-a lăsat vălul gros și negru peste față și s-a strecurat afară din cameră.

Și ce crezi despre toate astea, Watson?, m-a întrebat Sherlock Holmes, lăsându-se pe spate pe scaun.

Mi se pare a fi o afacere extrem de întunecată și sinistră.

Totuși, dacă doamna nu se înșeală când afirmă că podeaua și pereții sunt în regulă și că ușa, fereastra și hornul sunt de netrecut, atunci sora ei trebuie să fi fost fără îndoială singură când și-a găsit misteriosu-i sfârșit.

Dar aceste fluierături nocturne și cuvintele foarte ciudate ale femeii dinaintea morții?

- Nu îmi dau seama.

- Când pui laolaltă ideea unor fluierături noaptea, a prezenței unei bande de țigani care sunt în relații de prietenie cu acest bătrân doctor, faptul că avem toate motivele să credem că doctorul are interesul să împiedice căsătoria fiicei lui vitrege, aluzia dinaintea morții la o bandă și, în final, faptul că domnișoara Helen Stoner a auzit un zăngănit metalic, care ar fi putut fi provocat de una din acele bare de metal ce protejează obloanele când a căzut la loc, cred că există motive serioase să ne gândim că misterul poate fi explicat folosindu-ne de această pistă.

- Dar ce au făcut atunci țiganii?

- Nu-mi pot închipui.

Văd multe obiecții împotriva unei astfel de teorii.

Și eu la fel. Este exact motivul pentru care ne ducem astăzi la Stoke Moran. Vreau să văd dacă obiecțiile sunt majore sau dacă pot fi justificate. Dar, ce naiba se întâmplă?!

Exclamația tovarășului meu a fost iscată de faptul că ușa noastră a fost deschisă pe neașteptate cu putere, iar un bărbat imens a apărut în cadrul ei. Costumația sa era un amestec ciudat între o ținută profesională și una țărănească, constând dintr-un joben negru, o lungă redingotă și o pereche de ghetre înalte, plus o cravașă balansându-i-se în mână. Era atât de înalt încât pălăria sa atingea de fapt stinghia ușii, iar respirația sa părea să se întindă dintr-o parte în cealaltă a cadrului ușii. Și-a întors de la unul la celălalt dintre noi fața mare, marcată de o mie de riduri, galbenă din pricina soarelui și purtând semnele tuturor pasiunilor josnice, în timp ce ochii săi adânciți în orbite și plini de iritare și nasul său lung, subțire și descărnat îl făceau să semene cu o pasăre de pradă bătrână și sălbatică.

Care dintre voi este Holmes: a întrebat această apariție.

Este numele meu, domnule, dar n-am onoarea să vă cunosc, i-a spus încet tovarășul meu.

- Sunt doctorul Grimesby Roylott din Stoke Moran.

- Așa, doctore, i-a spus Holmes cu blândețe. Vă rog luați loc.

- N-o să fac nimic de felul acesta. Fiica mea vitregă a fost aici. Am urmărit-o. Ce v-a spus?

- Este puțin rece pentru vremea asta a anului, a spus Holmes.

- Ce v-a spus? a țipat furios bătrânul.

Însă am auzit că șofranul s-a făcut, a continuat imperturbabil tovarășul meu.

Ha! Îmi distragi atenția, nu-i așa?, a spus noul nostru vizitator, făcând un pas înainte și fluturându-și cravașa. Te cunosc, nemernicule! Am auzit de tine dinainte. Ești Holmes, intrigantul.

Prietenul meu a zâmbit.

- Holmes, băgăreţul!

Zâmbetul său s-a lărgit.

Holmes a chicotit vesel.

Holmes, funcţionarul de la Scotland Yard, care face pe grozavul.

Conversaţia dumitale este foarte amuzantă, i-a spus el. Când ieşiţi, închideţi uşa, căci este categoric curent.

- O să plec după ce spun ce am de spus. Nu îndrăzni să te amesteci în treburile mele. Ştiu că domnişoara Stoner a fost aici. Am urmărit-o! Sunt un om periculos de înfruntat! la uită. A păşit cu repeziciune înainte, a înşfăcat vătraiul şi l-a curbat cu mâinile sale imense şi bronzate.

Fereşte-te să pun mâna pe tine, a mârâit, şi, aruncând vătraiul îndoit în cămin, a ieşit cu paşi mari din cameră.

Pare a fi o persoană foarte prietenoasă, a spus Holmes râzând. Nu sunt tot atât de corpolent, dar, dacă ar fi rămas, aş fi putut să-i arăt că puterea mea nu este cu mult mai prejos decât a lui. În timp ce vorbea, a ridicat vătraiul de oţel şi, cu o sforţare bruscă, l-a îndreptat la loc.

Închipuie-ţi, să aibă neobrăzarea de a mă confunda cu un detectiv oficial! Acest incident dă însă savoare investigaţiei noastre, şi sper că micuţa noastră prietenă nu va avea de suferit de pe urma imprudenţei de a lăsa această brută să o urmărească. Şi acum, Watson, o să comandăm micul dejun, iar apoi o să mă duc la Doctors' Commons, unde sper să obţin nişte informaţii ce ne pot fi de folos în acest caz.

Se făcuse aproape unu până când Sherlock Holmes

s-a întors din incursiunea sa. Ţinea în mână o foaie de hârtie albastră, mâzgălită cu însemnări şi numere.

Am văzut testamentul soţiei decedate, a spus el. Pentru a stabili înţelesul lui precis, am fost obligat să calculez valoarea actuală a investiţiilor la care se referă. Venitul total, care la vremea morţii soţiei era de aproape 1 100 de lire, este acum, datorită scăderii preţurilor în agricultură, nu mai mult de 750 de lire. Fiecare fiică poate pretinde o rentă de 250 de lire, în caz că se măritä. Este evident, prin urmare, că dacă ambele fiice s-ar fi măritat, această frumuseţe ar fi rămas cu un venit neînsemnat, şi chiar şi numai una dintre ele l-ar prejudicia foarte serios. N-am muncit degeaba în această dimineaţă, căci mi s-a dovedit că are cele mai puternice motive pentru a sta în calea unui astfel de lucru. Şi acum, Watson, acest caz este prea serios să ne moşmondim, mai ales dat fiind că bătrânul ştie că suntem interesaţi de treburile lui; deci dacă eşti gata, o să comandăm o birjă şi o să mergem la Waterloo. Ţi-aş fi foarte recunoscător dacă ţi-ai lua revolverul în buzunar. Un Eley numărul 2 este un argument excelent în faţa domnilor care pot face noduri din vătraie. Acela şi o periuţă de dinţi, cred, sunt tot ceea ce ne trebuie.

La Waterloo, am fost îndeajuns de norocoşi să prindem un tren spre Leatherhead, unde am închiriat o brişcă de la hanul din gară, cu care am mers şapte sau opt kilometri prin încântătoarele locuri din Surrey. Era o zi superbă, cu un soare strălucitor şi câţiva nori pufoşi pe cer Copacii şi gardurile vii de pe marginea drumului tocmai ce scoteau primii lăstari verzi, iar aerul era plin de mirosul plăcut de pământ umed. Pentru mine cel puţin exista un contrast ciudat între dulcea promisiune de primăvară şi această investigaţie sinistră pe care o

începusem. Tovarăşul meu stătea în faţă în brişcă, cu braţele încrucişate, cu pălăria trasă peste ochi şi bărbia căzută în piept, adâncit în gânduri. Brusc, a tresărit, m-a bătut pe umăr şi a arătat cu degetul peste pajişti.

- Uită-te acolo!, a spus el.

Pe o pantă lină se întindea un parc cu mulţi copaci, care formau o dumbravă în locul cel mai înalt. Din mijlocul crengilor răzbătea coama casei şi acoperişul înalt al unui conac foarte vechi.

- Stoke Moran? a spus el.

- Da, domnule, aceea este casa doctorului Grimesby Roylott, a remarcat vizitiul.

Acolo se construieşte ceva, a spus Holmes; într-acolo mergem.

Iată satul, a spus vizitiul, arătând un grup de acoperişuri la ceva distanţă în stânga; dar dacă doriţi să ajungeţi la casă, va fi mai scurt să treceţi peste acest pârleaz şi s-o luaţi pe cărarea peste câmpuri. Este acolo unde merge doamna aceea.

Iar doamna, cred, este domnişoara Stoner, a observat Holmes, punându-şi mâna la ochi. Da, cred că am face mai bine să procedăm cum sugeraţi.

Ne-am dat jos, ne-am plătit drumul, iar brişca a huruit înapoi pe drumul spre Leatherhead.

- Am gândit bine, a spus Holmes, în timp ce treceam pârleazul, că acest individ va crede că am venit aici ca arhitecţi sau cu vreo treabă anume. Îl poate opri să clevetească. Bună ziua, domnişoară Stoner. Vedeţi că ne-am ţinut de cuvânt.

Clienta noastră de dimineaţă s-a grăbit înainte să ne întâmpine, cu faţa plină de bucurie.

V-am aşteptat cu atâta nerăbdare, a strigat ea, strângându-ne călduros mâinile. Totul s-a potrivit cum nu

se poate mai bine. Doctorul Roylott s-a dus în oraş şi probabil nu se va întoarce până deseară.

- Am avut plăcerea să facem cunoştinţă cu el, a spus Holmes, şi a rezumat în câteva cuvinte ce anume se întâmplase. Domnişoara Stoner s-a făcut albă ca varul în timp ce asculta.

- Dumnezeule!, a exclamat, m-a urmărit, atunci.

- Aşa se pare.

- Este atât de viclean că nu ştiu niciodată când sunt în siguranţă. Ce va spune când se va întoarce?

Trebuie să se păzească, căci poate afla că există cineva mai viclean decât el care este pe urmele lui. Trebuie să vă încuiaţi în cameră în noaptea asta. Dacă este violent, vă vom lua la mătuşa dumneavoastră din Harrow. Acuma, trebuie să ne folosim foarte judicios timpul, prin urmare vă rog să fiţi amabilă să ne luaţi imediat în camerele pe care trebuie să le examinăm.

Clădirea era din piatră gri, pătată de licheni, cu o porţiune înaltă în centru şi două aripi pe fiecare parte, curbate ca cleştii unui crab. Într-una din aceste aripi, ferestrele erau sparte şi barate cu scânduri de lemn, în timp ce acoperişul era parţial prăbuşit, o imagine a ruinei. Porţiunea centrală era într-o stare ceva mai bună, şi blocul din dreapta era comparativ modern, iar obloanele din ferestre şi fumul albastru răsucindu-se în sus din hornuri arătau că acolo locuia familia. Pe peretele din capăt fusese ridicată o schelă, iar zidăria fusese spartă, dar nu exista nici urmă de muncitori în momentul vizitei noastre. Holmes mergea încet înainte şi înapoi pe gazonul neatent tăiat, examinând cu mare atenţie partea dinafară a ferestrelor

Aceasta, presupun, aparţine camerei în care obişnuiaţi să dormiţi, cea din mijloc surorii

dumneavoastră, iar cea de lângă clădirea principală camerei doctorului Roylott?

- Exact. Dar acum dorm în cea din mijloc.

Până când se fac reparațiile, după câte înțeleg. Apropo, nu pare a exista vreo nevoie presantă de reparații pe peretele acela de la capăt.

- Nici nu s-a făcut vreuna. Cred că a fost o scuză ca să fiu mutată din camera mea.

- A! Aceasta este relevant. Acuma, pe cealaltă parte a acestei aripi înguste trece coridorul din care se deschid aceste trei camere. Există ferestre și acolo, firește?

Da, dar unele foarte mici. Prea înguste ca să treacă cineva prin ele.

Întrucât ambele dintre voi v-ați încuiat ușile în timpul nopții, nu se putea ajunge în camerele voastre dinspre partea aceea. Acuma, ați fi atât de amabilă să mergeți în camera dumneavoastră și să zăvorâți obloanele?

Domnișoara Stoner a făcut ce i s-a cerut, iar Holmes, după o examinare atentă prin fereastra deschisă, a încercat în toate felurile să deschidă cu forța oblonul, dar fără succes. Nu exista nici o crăpătură prin care s-ar fi putut introduce un cuțit pentru a ridica bara. Apoi a examinat balamalele cu lupa, dar erau din fier masiv, și erau încastrate în zidăria solidă.

Hm!, a spus el, scărpinându-și perplex bărbia, teoria mea întâmpină cu siguranță niște dificultăți. Nimeni nu poate trece prin aceste obloane, când sunt zăvorâte. Ei bine, o să vedem dacă interiorul aruncă mai multă lumină asupra acestei afaceri.

O mică ușă laterală se deschidea spre coridorul văruit în care se aflau cele trei dormitoare. Holmes n-a vrut să examineze cea de-a treia odaie, deci am trecut

imediat la a doua, aceea în care dormea acum domnişoara Stoner şi în care îşi aflase sfârşitul sora sa. Era o cameră mică şi simplă, cu un tavan jos şi un cămin deschis în stilul caselor vechi de ţară. Un dulap cafeniu cu sertare se afla într-un colţ, un pat îngust cu învelitoare albă într-altul şi o toaletă în stânga ferestrei. Aceste obiecte, laolaltă cu două scaune mici de nuiele constituiau toată mobila din cameră, la care se adăuga un covor pătrat Wilton în mijloc. Scândurile de pe jos şi de pe pereţi erau dintr-un stejar cafeniu mâncat de cari, atât de vechi şi decolorat că putea să fi fost de pe vremea primei clădiri a casei. Holmes a tras unul din scaune într-un colţ şi stătea liniştit pe el, în timp ce ochii îi rătăceau împrejur, în sus şi jos, observând fiecare detaliu al apartamentului.

- Cu ce comunică acel clopoţel? a întrebat el în cele din urmă, indicând un şnur gros de clopoţel ce atârna lângă pat, ciucurul acestuia aflându-se de fapt pe pernă.

- Cu odaia menajerei.

- Pare a fi mai nou decât celelalte lucruri?

- Da, a fost pus acolo numai acum câţiva ani.

- Presupun că sora dumneavoastră a cerut-o?

Nu, n-am auzit să-l folosească vreodată. Obişnuiam să ne luăm întotdeauna singure ceea ce doream.

- Aşa deci, punerea unui şnur atât de frumos acolo pare să fi fost inutilă. O să mă scuzaţi câteva minute până când cercetez podeaua S-a pus pe burtă cu lupa în mână, târându-se cu repeziciune înainte şi înapoi, examinând minuţios crăpăturile dintre scânduri. Apoi a făcut acelaşi lucru cu lemnăria care îmbrăca odaia. În final, s-a dus la pat şi a petrecut un timp holbându-se la el şi trecându-şi privirea în susul şi josul zidului. La sfârşit, a luat şnurul

clopoţelului în mână şi l-a smucit energic.

- Păi este un simulacru, a spus el.

- Nu sună?

- Nu, nici măcar nu este legat de un cablu electric. Aceasta este foarte interesant. Puteţi vedea acum că este legat de un cârlig chiar deasupra micii deschizături pentru ventilator.

- Cât de absurd! N-am observat asta până acum.

Foarte ciudat!, a mormăit Holmes, trăgând de şnur De exemplu, cât de nebun trebuie să fie un constructor să facă o gaură de aerisire către o altă cameră, când tot cu atât efort ar fi putut să o facă să aibă acces la aerul de afară!

- Asta este pe de altă parte ceva destul de modern. a spus doamna.

A fost făcută cam la aceeaşi vreme ca şi şnurul clopoţelului? a remarcat Holmes.

Da, s-au făcut câteva mici modificări la vremea respectivă.

Par a fi fost extrem de interesante - şnururi false de clopoţel şi găuri de aerisire care nu aerisesc. Cu permisiunea dumneavoastră, domnişoară Stoner, o să facem acum cercetări în apartamentul doctorului.

Odaia doctorului Grimesby Roylott era mai mare decât aceea a fiicei sale vitrege, dar la fel de sărăcăcios mobilată. Un pat de campanie, un mic raft de lemn plin de cărţi, majoritatea tehnice, un fotoliu lângă pat, un scaun de lemn lângă perete, o masă rotundă şi un seif mare de fier erau principalele obiecte care se înfăţişau privirii. Holmes mergea încet împrejur, cercetând cu cel mai mare interes fiecare obiect.

Ce se află înăuntru?, a întrebat el, ciocănind seiful.

- Hârtiile de afaceri ale tatălui meu vitreg.

- O!, ați văzut atunci interiorul?

Numai o dată, acum câțiva ani. Îmi amintesc că era plin de hârtii.

- Nu există, de pildă, o pisică în el?

- Nu. Ce idee ciudată!

Ei bine, uitați-vă la asta! A ridicat o mică farfurioară cu lapte ce se afla pe el.

Nu, nu ținem pisici. Dar există un leopard și un babun.

- A, da, firește! Păi, un leopard este pur și simplu o pisică mare, și totuși o farfurioară cu lapte nu prea îi poate satisface nevoile, îndrăznesc să cred. Există un aspect pe care aș dori să-l clarific. S-a așezat pe vine în fața scaunului de lemn, examinându-i fundul cu cea mai mare atenție.

Mulțumesc. Este cât se poate de clar acum, a spus el, ridicându-se și băgându-și lupa în buzunar Hei! Iată ceva interesant!

Obiectul care îi atrăsese privirea era o mică lesă de câine atârnată de unul din colțurile patului. Lesa era însă îndoită și legată astfel încât forma un laț de curea.

- Ce crezi că-i asta, Watson?

Este o lesă destul de obișnuită. Dar nu înțeleg de ce este legată.

- Asta nu este ceva chiar atât de obișnuit, nu-i așa? A, vai de mine! Trăim într-o lume rea, iar cel mai rău este când un om inteligent își pune mintea să comită crime. Cred că am văzut destule pentru moment, domnișoară Stoner, și cu permisiunea dumitale vom merge afară pe gazon.

N-am mai văzut fața prietenului meu niciodată înainte atât de posomorâtă sau fruntea lui atât de

întunecată ca atunci când ne-am întors de la locul acestei investigații. Ne-am plimbat de câteva ori în susul și în josul gazonului, nici domnișoara Stoner și nici eu nedorind să-i întrerupem gândurile, înainte de a se trezi din reveria în care se cufundase.

Este de cea mai mare importanță, domnișoară Stoner, a spus el, să-mi urmați sfaturile îndeaproape, în cel mai mic detaliu.

- Cu siguranță, așa o să fac.

- Chestiunea este prea serioasă pentru a ezita. Viața dumneavoastră poate depinde de respectarea a ceea ce vă spun.

Vă asigur că sunt la dispoziția dumneavoastră.

- În primul rând, eu și cu prietenul meu trebuie să ne petrecem noaptea în camera dumneavoastră.

Și eu și domnișoara Stoner ne-am holbat uluiți la el.

- Da, trebuie să procedăm astfel. Dați-mi voie să vă explic. Cred că acela de acolo este hanul din sat?

- Da, acela este hanul Crown.

Foarte bine. Ferestrele dumneavoastră se văd de acolo?

- Sigur

Atunci când tatăl dumneavoastră vitreg se întoarce, trebuie să vă închideți în cameră, pretinzând că vă doare capul. Apoi, când îl auziți că se retrage pentru noapte, trebuie să deschideți obloanele ferestrei dumneavoastră, să ridicați zăvorul, să puneți lampa acolo ca un semnal pentru noi, și apoi să vă retrageți în liniște cu tot ceea ce credeți că vă va fi necesar în camera pe care obișnuiați s-o ocupați. Nu am nici o îndoială că, în ciuda reparațiilor, vă puteți descurca acolo pentru o noapte.

- O, sigur, cu ușurință.

Veți lăsa restul în mâinile noastre.

- Dar ce veți face?

O să ne petrecem noaptea în camera dumneavoastră, și vom investiga cauza acestui zgomot care v-a tulburat.

- Cred, domnule Holmes, că știți deja despre ce este vorba, i-a spus domnișoara Stoner, punându-și mâna pe mâneca tovarășului meu.

- Poate că da.

- Atunci, fie-vă milă, și spuneți-mi care a fost cauza morții surorii mele.

- Aș prefera să dispun de dovezi mai clare înainte de a vorbi.

Puteți să-mi spuneți cel puțin dacă propria mea idee este corectă, și dacă a murit de o spaimă neașteptată.

Nu, nu cred asta. Cred că a existat probabil o cauză mai concretă. Și acuma, domnișoară Stoner, trebuie să vă părăsim, căci, dacă doctorul Roylott se întoarce și ne vede, călătoria noastră va fi fost inutilă. La revedere, și fiți curajoasă, căci dacă veți face ceea ce v-am spus, puteți fi sigură că vom elimina în curând pericolele care vă amenință.

Sherlock Holmes și cu mine nu am întâmpinat nici o dificultate să închiriem un dormitor și un salon la hanul Crown. Se aflau la etaj, iar de la fereastra noastră puteam vedea poarta de pe alee și aripa locuită a conacului Stoke Moran. În amurg, l-am văzut pe doctorul Grimesby Roylott trecând pe lângă noi, ființa lui uriașă deslușindu-se amenințătoare alături de băiatul mic de statură care conducea cabrioleta. Băiatul a deschis porțile grele de fier cu oarecare greutate, și am auzit urletul răgușit al doctorului și am văzut furia cu care l-a amenințat cu pumnii încleștați. Brișca a mers mai departe

şi, câteva minute mai târziu, am observat o lumină bruscă ivindu-se printre copaci, făcută probabil de lampa ce fusese aprinsă într-unul din saloane

- Ştii, Watson, mi-a spus Holmes pe când şedeam în întunericul crescând, îmi fac, realmente, scrupule dacă să te iau cu mine în seara asta. Există un pericol clar.

- Pot fi de ajutor?

- Prezenţa ta ar fi de neprețuit.

- Atunci cu siguranţă voi veni.

- Este foarte drăguţ din partea ta.

Vorbeşti de pericol. Evident ai văzut în aceste camere mai multe decât am văzut eu.

Nu, dar îmi închipui că probabil am dedus puţin mai multe. Cred că ai văzut tot ceea ce am văzut şi eu.

N-am văzut nimic deosebit, cu excepţia şnurului clopoţelului, şi mărturisesc că nu-mi pot imagina în ce scop se afla acolo.

- Ai văzut şi gaura de aerisire!

- Da, dar nu cred că este un lucru atât de neobişnuit să ai o mică deschizătură între două camere. Era atât de mică că de abia ar fi putut trece un şobolan.

- Am ştiut că o să găsim o gaură de aerisire înainte chiar de a veni la Stoke Moran.

- Dragul meu Holmes!

O, da, am ştiut. Îţi aminteşti că în relatarea ei a spus că sora ei a simţit mirosul trabucului doctorului Roylott. Acuma, firește, aceasta sugera din capul locului că trebuia să existe o comunicare între cele două camere. Putea fi numai una mică, sau altminteri ar fi fost remarcată în investigaţia procurorului. De unde am dedus existenţa unei găuri de aerisire.

- Dar ce rău poate face aşa ceva?

- Păi, există cel puţin o coincidenţă curioasă în

privința datelor problemei. Se face o gaură de aerisire, se atârnă un șnur, iar o doamnă care doarme în pat moare. Nu ți se pare izbitor?

- Până acum nu pot observa nici o conexiune.

Ai remarcat ceva foarte ciudat în privința acelui pat?

- Nu.

Era prins de podea. Ai văzut vreodată un pat fixat astfel?

- Nu pot spune că am văzut.

Doamna nu putea să-și mute patul. Trebuia să rămână întotdeauna în aceeași poziție în raport cu gaura de aerisire și frânghia căci o putem numi astfel, dat fiind că evident n-a fost niciodată menită să fie un șnur de clopoțel.

- Holmes, am strigat, mi se pare că întrezăresc la ce faci aluzie. Am ajuns exact la timp să împiedicăm o crimă subtilă și oribilă.

- Îndeajuns de subtilă și îndeajuns de oribilă. Atunci când un doctor o ia pe căi greșite este cel mai bun criminal. Are curaj și cunoștințe. Palmer și Pritchard au fost printre cei mai buni în profesia lor Acest om merge chiar mai departe, dar cred, Watson, că vom putea să-i dejucăm planurile. Însă vom avea parte de destule orori înainte ca noaptea să ia sfârșit; pentru Dumnezeu, hai să fumăm liniștiți o pipă și să ne gândim câteva ore la ceva mai vesel.

- Cam la nouă, lumina dintre copaci a fost stinsă și totul era întunecat în direcția conacului. Două ore s-au scurs încet, iar apoi brusc, exact când ceasul a bătut ora unsprezece, o singură lumină strălucitoare s-a aprins exact în fața noastră.

Acela este semnalul, a spus Holmes, sărind în

picioare; vine de la fereastra din mijloc.

Pe drumul afară a schimbat câteva cuvinte cu proprietarul, explicându-i că mergeam să vizităm o cunoştinţă şi că era posibil să ne petrecem noaptea acolo. Un moment mai târziu, ne aflam pe drumul întunecat, cu vântul rece suflându-ne în faţă, şi cu o lumină galbenă licărind în întuneric în faţa noastră, pentru a ne îndruma în sumbra noastră escapadă.

Am întâmpinat ceva dificultate în pătrunderea pe domeniu, pentru că în vechiul zid ce împrejmuia parcul se căscau nişte spărturi nereparate. Descurcându-ne printre copaci am ajuns pe gazon, l-am străbătut, şi eram pe punctul de a pătrunde pe fereastră, când dintre tufişurile de laur a ţâşnit ceea ce a părut a fi un copil hidos şi diform, care s-a aruncat pe iarbă sucindu-şi membrele, iar apoi a străbătut cu repeziciune gazonul, dispărând în întuneric.

- Dumnezeule!, am şoptit. L-ai văzut?

Holmes a fost pentru un moment la fel de şocat ca şi mine. În tulburarea sa, mâna lui m-a prins de încheietură ca o menghină. Apoi a izbucnit într-un râs încet, şi şi-a pus buzele la urechea mea.

Frumoasă familie, a murmurat el. Acela este babunul.

Uitasem de ciudatele animale de companie ale doctorului. Exista şi un leopard; ne puteam trezi cu el pe umeri în orice moment. Mărturisesc că mi-am simţit mintea mai uşoară când, după ce am urmat exemplul lui Holmes scoţându-mi pantofii, am ajuns în dormitor. Tovarăşul meu a închis fără zgomot obloanele, a mutat lampa pe masă, şi a aruncat o privire prin cameră. Totul era aşa cum îl văzusem în timpul zilei. Apoi, furişându-se spre mine şi făcându-şi mâna pâlnie, mi-a şoptit în

ureche, din nou atât de încet că m-am sforţat să-i disting cuvintele:

Cel mai mic zgomot ne poate compromite planurile.

Am dat din cap ca să-l înştiinţez că auzisem.

Trebuie să stăm fără lumină. El o poate vedea prin gaura de aerisire.

Am dat din nou din cap.

- Nu adormi. Viaţa ta însăşi poate depinde de asta. Ţine pistolul pregătit în caz că vom avea nevoie de el. Eu o să şed pe marginea patului, iar tu pe scaunul de acolo.

Mi-am scos revolverul şi l-am pus pe colţul mesei.

Holmes adusese un baston lung şi subţire pe care l-a pus pe pat lângă el. Lângă acesta a pus cutia de chibrituri şi o lumânare. Apoi a stins lampa şi am rămas în întuneric.

Cum aş putea uita vreodată acea veghe îngrozitoare? Nu puteam auzi vreun zgomot, nici măcar o respiraţie, şi totuşi ştiam că tovarăşul meu stătea cu ochii deschişi la câţiva centimetri de mine, în aceeaşi stare de încordare nervoasă în care eram şi eu. Obloanele împiedicau şi cea mai mică rază de lumină, şi aşteptam astfel într-un întuneric deplin.

De afară se auzea ţipătul rar al vreunei păsări de noapte, şi o dată chiar la fereastra noastră s-a auzit un scâncet ca de pisică, lung şi crispat, ce ne înştiinţa că leopardul era într-adevăr liber În depărtare puteam auzi notele adânci ale ceasului parohiei, care bubuia la fiecare sfert de oră. Cât de lungi păreau acele sferturi! A bătut de douăsprezece, de unu, de două şi de trei, şi noi încă stăteam aşteptând tăcuţi să se întâmple ceva.

Brusc s-a văzut o lumină scurtă în direcţia găurii de aerisire, care a dispărut imediat, dar care a fost urmată

de un miros puternic de ulei arzând şi metal încălzit. Cineva a aprins o lampă în camera de alături. Am auzit un sunet sau mişcare uşoară, iar apoi totul a redevenit tăcut, deşi mirosul s-a făcut mai puternic. Timp de o jumătate de oră am rămas cu urechile ciulite. Apoi pe neaşteptate s-a auzit un alt sunet, un sunet foarte delicat şi reconfortant ca acela produs de un mic jet de aburi ieşind în continuu dintr-un ibric. În clipa în care l-am auzit, Holmes a sărit din pat, a aprins un chibrit, şi a izbit furios cu bastonul în şnurul clopoţelului.

- Îl vezi, Watson?, a ţipat el. Îl vezi?

Dar eu nu vedeam nimic. În clipa în care Holmes a aprins chibritul, am auzit un şuierat încet şi clar, dar lumina bruscă arzând în ochii-mi obosiţi m-a pus în imposibilitatea de a vedea în ce anume izbea atât de sălbatic prietenul meu. Am putut totuşi vedea că faţa lui era palidă ca moartea şi plină de groază şi dezgust. A încetat să izbească şi se uita în sus la gaura de aerisire, când deodată, în liniştea nopţii, a izbucnit cel mai oribil ţipăt pe care l-am auzit vreodată. A devenit din ce în ce mai puternic, un ţipăt aspru de durere şi frică şi furie, amestecate toate într-un urlet înspăimântător. Am auzit mai târziu că departe în sat şi chiar în îndepărtata casă parohială acel ţipăt i-a sculat pe oameni din pat. Inimile ne-au îngheţat, şi am rămas holbându-mă la Holmes iar el la mine până când ultimele ecouri ale acestuia s-au stins în tăcerea din care se ivise.

Ce poate însemna asta?, am spus eu cu răsuflarea tăiată.

Înseamnă că totul s-a terminat, mi-a răspuns Holmes. Şi poate la urma urmei este mai bine aşa. Ia-ţi pistolul, şi o să intrăm în camera doctorului Roylott.

Cu o faţă gravă a aprins lampa, luând-o înainte pe

coridor A bătut de două ori la uşa odăii, fără să primească vreun răspuns dinăuntru. Apoi a întors clanţa şi a intrat, iar eu în urma lui, cu pistolul având cocoşul tras.

Ne-a întâmpinat o privelişte ciudată. Pe masă se afla o lampă pe jumătate acoperită, aruncând o lumină strălucitoare asupra seifului de fier, a cărui uşă era întredeschisă. Lângă masă, pe scaunul de lemn, şedea doctorul Grimesby Roylott, îmbrăcat într-o cămaşă de noapte lungă şi gri, cu gleznele-i goale văzându-se sub ea şi picioarele în papuci turceşti roşii, joşi. În poala sa se afla bâtul scurt cu biciul lung pe care îl observasem în timpul zilei. Avea bărbia ridicată, iar ochii lui fixau colţul tavanului cu o privire înspăimântătoare şi rigidă. În jurul frunţii avea o ciudată bandă galbenă cu pete cafenii, care părea a fi legată strâns în jurul capului. N-a scos nici un sunet şi nici n-a făcut vreo mişcare când am intrat.

- Banda! Banda cu pete!, a şoptit Holmes.

Am făcut un pas înainte. Într-o clipă, panglica cea bizară a început să se mişte, şi din părul său s-a ridicat capul bondoc şi romboidal şi gâtul umflat al unui şarpe dezgustător

Este o viperă de mlaştină!, a strigat Holmes; cel mai mortal şarpe din India. A murit la zece secunde după ce a fost muşcat. Este adevărat că violenţa se întoarce împotriva celui violent, şi că cel care sapă groapa altuia cade el însuşi în ea. Hai să băgăm această creatură înapoi în bârlogul ei, şi apoi o putem lua pe domnişoara Stoner în vreun adăpost şi informa poliţia despre ceea ce s-a întâmplat.

În timp ce vorbea, a luat cu repeziciune cravaşa din poala mortului şi, aruncând laţul în jurul gâtului reptilei, a tras-o pe aceasta de pe îngrozitoarea-i stinghie şi,

purtând-o la o lungime de braţ, a aruncat-o în seiful de fier pe care l-a închis în urma ei.

Acestea sunt adevăratele împrejurări ale morţii doctorului Grimesby Roylott din Stoke Moran. Nu este necesar să mai lungesc o poveste care este deja prea lungă spunându-vă cum am împărtăşit fetei îngrozite veştile cele triste, cum am trimis-o cu trenul de dimineaţă în grija bunei sale mătuşi din Harrow, sau cum procesul încet al investigaţiei oficiale a ajuns la concluzia că doctorul şi-a găsit moartea în timp ce se juca neatent cu un animal periculos. Puţinul pe care l-am mai aflat despre caz mi-a fost spus de Sherlock Holmes, în timp ce călătoream înapoi în ziua următoare.

Am ajuns, mi-a spus el, la o concluzie complet greşită, ceea ce arată, dragul meu Watson, cât de periculos este întotdeauna să raţionezi pe baza unor date insuficiente. Prezenţa ţiganilor şi folosirea cuvântului "bandă", care a fost întrebuinţat de biata fată, fără îndoială pentru a explica apariţia pe care a văzut-o într-o străfulgerare grăbită la lumina chibritului ei, au fost suficiente să mă pună pe o pistă în întregime greşită. Pot pretinde numai că am avut meritul de a-mi reconsidera imediat poziţia, când mi-a devenit totuşi clar că, indiferent ce pericol ameninţa ocupanta camerei, acesta nu putea veni nici dinspre fereastră, nici dinspre uşă. Atenţia mi-a fost atrasă cu repeziciune, aşa cum ţi-am spus deja, de această gaură de aerisire şi de şnurul clopoţelului ce atârna pe pat. Descoperirea că acesta era fals şi că patul era prins de podea mi-a trezit imediat bănuiala că frânghia se afla acolo ca o punte pentru ceva ce trecea prin gaură şi ajungea în pat. Ideea unui şarpe mi-a venit instantaneu în cap şi, când am asociat-o cu faptul că ştiam că doctorul dispunea de nişte creaturi din

India, am simțit că mă aflam probabil pe pista cea bună. Ideea de a folosi o formă de otravă care nu putea fi descoperită de nici o analiză chimică era exact tipul de idee care i-ar fi venit unui om deștept și crud, care fusese educat în Orient. Rapiditatea cu care o astfel de otravă acționa constituia de asemenea un avantaj din punctul său de vedere. Ar fi trebuit să fie un procuror cu privirea ascuțită acela care ar fi putut să distingă două mici înțepături întunecate arătând pe unde și-au făcut lucrarea dinții otrăviți. Apoi m-am gândit la fluierat. Firește, trebuia să cheme șarpele înapoi, înainte ca lumina dimineții să-l dezvăluie victimei. L-a învățat, probabil folosind laptele pe care l-am văzut, să se întoarcă la el când era chemat. Îl punea în această gaură de aerisire la ora pe care o considera potrivită, fiind sigur că acesta se va târî în josul frânghiei și se va lăsa pe pat. Putea să muște sau nu ocupanta patului, aceasta putea scăpa în fiecare noapte timp de o săptămână, dar mai degrabă sau mai târziu avea să-i cadă victimă. Am ajuns la aceste concluzii înainte de a fi intrat în camera lui. Examinarea scaunului acestuia mi-a arătat că avea obiceiul să stea în picioare pe el, ceea ce firește era necesar pentru a ajunge la gaura de aerisire. Vederea seifului, a farfurioarei cu lapte și a lațului de frânghie au fost suficiente să-mi risipească în final orice îndoieli pe care le-aș mai fi putut avea. Zgomotul metalic auzit de domnișoara Stoner era evident cauzat de tatăl ei vitreg când închidea grăbit ușa seifului în spatele teribilului lui ocupant. Odată ce m-am decis, știi pașii pe care i-am urmat pentru a-mi testa veracitatea ideilor Am auzit creatura șuierând, așa cum nu mă îndoiesc că ai auzit-o și tu, și am aprins imediat lumina și am atacat-o.

- Cu rezultatul că ai făcut-o s-o ia înapoi prin gaura

de aerisire.

Şi de asemenea cu rezultatul că l-a atacat pe stăpânul ei pe partea cealaltă. Unele din loviturile bastonului meu au nimerit-o şi au înfuriat-o, astfel încât s-a aruncat asupra primei persoane pe care a văzut-o. Astfel, sunt fără îndoială responsabil de moartea doctorului Grimesby Roylott, dar nu pot spune că asta o să-mi apese foarte tare conştiinţa.

AVENTURA DEGETULUI MARE AL INGINERULUI

Dintre toate problemele care i-au fost propuse spre rezolvare prietenului meu, domnul Sherlock Holmes, în decursul anilor noştri împreună, au existat doar două pe care eu însumi i le-am supus observaţiei– aceea a degetului mare al domnului Hatherley şi aceea a nebuniei colonelului Warburton. Dintre acestea, ultima ar fi putut oferi un teren mai subtil unui observator atent şi original, dar cealaltă a fost atât de ciudată la debutul ei şi atât de dramatică în detaliile sale că este poate mai demnă de a fi povestită, chiar dacă i-a oferit prietenului meu mai puţine ocazii pentru acele metode deductive de raţionament prin care ajungea la nişte rezultate atât de remarcabile. Povestea a fost spusă, cred, nu o dată în ziare, dar, ca toate relatările de acest fel, efectul ei este mult mai puţin percutant atunci când este prezentată toată într-o jumătate de coloană tipărită decât atunci când faptele evoluează încet în faţa ochilor noştri şi misterul se clarifică treptat, pe măsură ce fiecare nouă descoperire constituie un pas ce duce spre întregul adevăr Împrejurările mi-au făcut o impresie puternică la vremea respectivă, iar faptul că au trecut doi ani de atunci nu a diminuat acest efect.

Evenimentele pe care o să le rezum acum au avut loc în vara lui 1889, nu la multă vreme după căsătoria mea. Am reînceput să-mi practic meseria ca civil, şi, în

cele din urmă, l-am abandonat pe Holmes în camerele lui de pe strada Baker, deşi am continuat să-l vizitez, şi din când în când chiar l-am convins să renunţe la obiceiurile sale boeme într-atâta încât să ne viziteze la rândul lui. Consultaţiile mele s-au înmulţit constant şi, cum locuiam din întâmplare nu foarte departe de gara Paddington, aveam câţiva clienţi printre persoanele oficiale. Unul dintre aceştia, pe care l-am vindecat de o boală dureroasă şi îndelungată, era neobosit în a-mi lăuda talentul şi în a încerca să-mi trimită orice suferind asupra căruia avea vreo influenţă.

Într-o dimineaţă, puţin înainte de şapte, am fost trezit de servitoarea care bătea la uşă pentru a mă anunţa că au venit doi bărbaţi din Paddington, care mă aşteptau în camera de consultaţii. M-am îmbrăcat în grabă, căci ştiam din experienţă că trenul îmi aducea rareori cazuri neînsemnate, şi m-am repezit jos. În timp ce coboram scările, vechiul meu aliat, paznicul, a ieşit din cameră, închizând uşa în spatele lui.

- Îl am aici, mi-a şoptit el, arătând cu degetul mare peste umăr; se simte bine.

Despre ce este vorba atunci? l-am întrebat, căci felul său de a se comporta sugera că era vorba de vreo creatură ciudată pe care o închisese în camera mea.

- Un nou pacient, mi-a şoptit. M-am gândit să-l aduc eu însumi; astfel, nu putea să o şteargă. Este acolo, în siguranţă şi sănătos. Acuma trebuie să plec, doctore; am şi eu îndatoririle mele, la fel ca şi dumneata. Şi această persoană de încredere care-mi făcea reclamă a plecat, fără să-mi lase măcar timpul să-i mulţumesc.

Am intrat în camera mea de consultaţii unde am găsit un domn aşezat la masă. Era îmbrăcat sobru într-un costum de tweed, iar şapca din material moale şi-o pusese

pe cărțile mele. În jurul uneia din mâini avea înfășurată o batistă, care era pătată peste tot cu sânge. Era tânăr, nu avea mai mult de douăzeci și cinci de ani, cred, cu o față puternică și masculină, dar era excesiv de palid, și mi-a făcut impresia unui om care suferea de o tulburare puternică, având nevoie de toată puterea minții pentru a o ține sub control.

Regret să vă trezesc atât de devreme, doctore, mi-a spus el, dar am avut un accident foarte serios în timpul nopții. Am sosit cu trenul în această dimineață și, întrebând în Paddington unde pot găsi un medic, un domn de treabă, m-a acompaniat cu multă amabilitate aici. I-am dat servitoarei cartea mea de vizită, dar văd că a lăsat-o pe bufet.

Am luat-o și m-am uitat la ea. Domnul Victor Hatherley, inginer hidraulic, strada Victoria, nr.16A, et... Acesta era numele, stilul și locuința vizitatorului meu din acea dimineață.

Regret că v-am făcut să așteptați, am spus eu, așezându-mă pe scaun. Din câte înțeleg, ați călătorit în timpul nopții, ceea ce este în sine o ocupație monotonă.

O, noaptea petrecută de mine nu poate fi numită monotonă, a spus el râzând. Râdea cu multă poftă, cu o voce înaltă și zgomotoasă, lăsându-se pe spate pe scaun, și zguduindu-și întreg corpul. Toate instinctele mele medicale s-au ridicat împotriva acelui râs.

Opriți-vă!, i-am strigat, reveniți-vă! Și i-am turnat niște apă din carafă.

Însă a fost inutil. Se afla pradă uneia dintre acele izbucniri isterice care apar în cazul unei naturi puternice, atunci când o criză extremă se termină și dispare. Și-a revenit încă o dată, arătând foarte obosit și palid.

- M-am făcut de râs, a spus el gâfâit.

Deloc. Beți asta. I-am pus puțin brandy în apă și culoarea i s-a ivit din nou în obrajii livizi.

- Așa e mai bine!, a spus el. Și, acum, doctore, poate sunteți atât de amabil să vă ocupați de degetul meu mare, sau mai degrabă de locul unde obișnuia să se afle.

A desfăcut batista și mi-a întins mâna. Cu toți nervii mei încercați, m-am înfiorat când am văzut-o. Existau patru degete distincte și o suprafață oribilă, umedă, unde ar fi trebuit să fie degetul mare. A fost tăiat sau rupt din rădăcină.

Dumnezeule!, am exclamat eu, aceasta este o rană teribilă. Trebuie să fi sângerat o groază.

Da, a sângerat. Am leșinat când s-a întâmplat, și cred că trebuie să fi fost inconștient multă vreme. Când mi-am revenit, am văzut că încă sângera, prin urmare, am legat un capăt de batistă foarte strâns în jurul încheieturii, și am sprijinit-o cu o crenguță.

Excelent! Ar fi trebuit să vă faceți chirurg.

Este o problemă de hidraulică, vedeți, eram deci în domeniul meu.

- Aceasta a fost făcută, am spus eu, examinând rana, de un instrument foarte greu și ascuțit.

Un obiect ca un satâr, a spus el.

- Presupun că a fost vorba de un accident?

- Deloc.

Ce! Un atac criminal?

- Realmente foarte criminal.

- Mă îngroziți.

Am șters rana cu buretele, am curățat-o, bandajat-o și, în final, am acoperit-o cu tampoane de bumbac și pansamente sterilizate. Pacientul n-a tresărit deloc, deși și-a mușcat din când în când buzele.

- Cum vă simțiți?, l-am întrebat când am terminat.

Strașnic! Datorită brandy-ului și bandajului, mă simt un cu totul alt om. Am fost foarte slăbit, dar am trecut prin multe.

Poate ar fi mai bine să nu vorbiți despre acest subiect. Este evident chinuitor pentru nervii dumneavoastră.

O, nu, nu acum. Va trebui să-mi spun povestea poliției; dar între noi fie vorba, dacă nu ar exista dovada convingătoare a acestei răni, m-ar surprinde ca aceștia s-o creadă, căci este una cu totul ieșită din comun, și nu prea am multe dovezi cu care să o sprijin; și chiar dacă m-ar crede, indiciile pe care pot să le dau sunt atât de vagi încât mă îndoiesc că se va face dreptate.

Ha!, am exclamat eu, dacă este cumva vorba de o problemă pe care doriți să o vedeți rezolvată, v-aș recomanda călduros să veniți la prietenul meu, domnul Sherlock Holmes, înainte de a merge la poliția oficială.

O, am auzit de acest domn, mi-a răspuns vizitatorul meu, și aș fi foarte fericit dacă s-ar ocupa de asta, deși, firește, trebuie să apelez și la serviciile poliției oficiale. Ați fi atât de bun să mă prezentați?

- O să fac mai mult. O să vă iau eu însumi la el.

V-aș fi extrem de îndatorat.

O să comandăm o birjă și o să mergem împreună. Vom ajunge exact la timp să servim micul dejun cu el. Vă simțiți capabil de asta?

Da; n-o să mă simt ușurat până nu-mi voi fi spus povestea.

- Atunci servitoarea mea va chema o birjă, și eu o să fiu gata într-o clipă. M-am repezit sus, i-am explicat pe scurt soției mele despre ce era vorba, și în cinci minute mă aflam înăuntrul unei birji, îndreptându-mă cu noua mea cunoștință spre strada Baker.

Sherlock Holmes era, aşa cum mă aşteptam, tolănit în halat în salon, citind rubrica dispăruţilor din the Times şi fumând pipa sa dinainte de micul dejun, care era formată din toate foile de tutun şi tutunul nefumat rămas în ea din ziua dinainte, toate uscate cu grijă şi strânse pe colţul poliţei de deasupra căminului. Ne-a primit în maniera sa liniştită şi prietenoasă, a comandat nişte felii proaspete şi ouă, şi ni s-a alăturat, mâncând toţi cu poftă. Când am terminat, a aşezat noua noastră cunoştinţă pe sofa, i-a pus o pernă sub cap, şi un pahar cu brandy şi apă la îndemână.

Se vede cu uşurinţă că experienţa dumneavoastră nu a fost una obişnuită, domnule Hatherley, a spus el. Vă rog să vă întindeţi şi simţiţi-vă ca acasă. Spuneţi-ne, cât puteţi, dar opriţi-vă când vă simţiţi obosit, şi reînnoiţi-vă puterile cu ceva stimulant.

Mulţumesc, a spus pacientul meu, dar mă simt cu totul alt om de când doctorul m-a bandajat, şi cred că micul dejun pe care mi l-aţi oferit a completat vindecarea. O să vă reţin cât mai puţin cu putinţă din timpul dumneavoastră preţios, prin urmare o să încep imediat să vă povestesc bizarele mele experienţe.

Holmes stătea aşezat în fotoliul său mare, cu expresia sa obosită şi pleoapele grele care ascundeau natura sa alertă şi energică, în timp ce eu stăteam în faţa lui, ascultând amândoi în tăcere povestea stranie pe care o relata vizitatorul nostru.

Trebuie să ştiţi, a spus el, că sunt orfan şi celibatar, şi locuiesc singur în Londra. Sunt inginer hidraulic de profesie, şi mi-am câştigat o experienţă profesională considerabilă în decursul celor şapte ani în care mi-am făcut ucenicia la Venner & Matheson, binecunoscuta firmă din Greenwich. Acum doi ani,

încheindu-mi anii de ucenicie şi intrând în posesia unei sume frumuşele de bani la moartea bietului meu tată, m-am hotărât să încep să lucrez pe cont propriu, şi am închiriat în acest scop nişte camere pe strada Victoria.

Presupun că toată lumea ştie că un debut independent în afaceri este o experienţă dezolantă. În cazul meu a fost extrem de dezolantă. Pe parcursul a doi ani am oferit trei consultaţii şi mi s-a încredinţat o treabă neînsemnată, şi asta-i absolut tot ce mi-a adus profesia. Încasările mele brute au fost de 27 de lire şi 10 pence. În fiecare zi, aşteptam în micul meu adăpost de la nouă dimineaţa până la patru după-amiaza, până când în final curajul m-a părăsit, şi am ajuns să cred că că nu voi avea niciodată vreun client.

Însă ieri, exact când mă gândeam să plec de la birou, a intrat secretarul meu, să-mi spună că mă aştepta un domn care dorea să-mi vorbească de o afacere. A adus o carte de vizită tipărită cu numele colonelului Lysander Stark. Colonelul însuşi s-a ivit imediat în spatele său - un bărbat mai degrabă mai înalt decât media, dar extrem de slab. Nu cred să fi văzut vreodată un om atât de costeliv. Întreaga sa faţă se reducea la nas şi bărbie, iar pielea de pe obraji îi era cât se poate de întinsă pe oasele proeminente. Totuşi, atrofierea sa părea să fi fost naturală, şi nu datorată unei boli, căci ochii îi străluceau, păşea vioi, şi avea o ţinută sigură. Era îmbrăcat simplu dar curat, şi cred că avea mai degrabă spre patruzeci decât spre treizeci de ani.

Domnul Hatherley? a spus el cu un uşor accent nemţesc. Mi-aţi fost recomandat, domnule Hatherley, ca fiind un om care este nu numai priceput în meseria sa, dar care este şi discret şi capabil să ţină un secret.

M-am înclinat, simţindu-mă flatat, ca oricare tânăr

căruia i s-ar fi vorbit astfel.

- Pot să vă întreb cine mi-a dat niște referințe atât de bune?

Păi, poate este mai bine să nu vă spun asta la momentul de față. Știu dintr-o anumită sursă că sunteți atât orfan cât și celibatar, și că locuiți singur în Londra.

Este absolut adevărat, i-am răspuns; dar mă veți scuza dacă spun că nu pot înțelege ce legătură au toate astea cu pregătirea mea profesională. Am înțeles că doriți să-mi vorbiți despre o chestiune profesională?

- Fără îndoială. Dar veți vedea că tot ce spun este realmente la obiect. Am o sarcină profesională pentru dumneavoastră, dar un secret absolut este cât se poate de esențial – un secret absolut, mă înțelegeți, și firește putem să așteptăm așa ceva mai degrabă de la un om care este singur decât de la unul care locuiește în sânul familiei.

- Dacă promit să țin secretul, am spus eu, puteți să aveți deplină încredere că o s-o fac.

Se uita intens la mine în timp ce vorbeam, și mi s-a părut că nu văzusem vreodată o privire mai bănuitoare și întrebătoare.

- Promiteți atunci?, a spus el în final.

- Da, promit.

O tăcere absolută și deplină înainte, în timpul, și după? Nici o referire la această treabă, fie verbală sau în scris?

V-am dat deja cuvântul meu.

- Foarte bine. A sărit brusc în picioare și, țâșnind ca fulgerul prin cameră, a deschis larg ușa. Afară, holul era gol.

Este în regulă, a spus el, venind înapoi. Știu că secretarii sunt uneori curioși în privința afacerilor stăpânului lor. Acum putem vorbi în siguranță. Și-a tras

scaunul foarte aproape de al meu, şi a început să se holbeze din nou la mine, cu aceeaşi privire gânditoare şi întrebătoare.

Un sentiment de repulsie şi de ceva înrudit cu frica a început să mă invadeze, văzând ciudatele maimuţăreli ale acestui om descărnat. Până şi teama mea de a pierde un client nu m-a putut face să mă abţin să-mi arăt nerăbdarea.

Vă rog să-mi spuneţi despre ce treabă este vorba, domnule, i-am spus eu; timpul meu este preţios. Dumnezeu să mă ierte pentru acea ultimă propoziţie, dar cuvintele îmi ieşiseră din gură.

Cum vi s-ar părea cincizeci de guinee pentru o noapte de lucru? m-a întrebat.

- Excelente.

Spun o muncă de o noapte, dar o oră ar fi mai aproape de adevăr. Pur şi simplu am nevoie de opinia dumneavoastră în privinţa unei maşini hidraulice de presare, care s-a defectat. Dacă ne spuneţi ce nu este în regulă, vom îndrepta-o noi înşine în curând. Ce credeţi despre o astfel de slujbă?

Munca pare să fie uşoară, iar plata generoasă.

Exact. Dorim să veniţi în această seară cu ultimul tren.

- Unde?

La Eyford, în Berkshire. Este o aşezare mică în apropierea hotarului cu Oxfordshire, la peste unsprezece kilometri de Reading. Un tren din Paddington vă va duce acolo la 11 15.

- Foarte bine.

- O să vin cu o trăsură să vă aştept.

- Deci avem de mers şi cu trăsura?

Da, micuţa noastră aşezare este la ţară. La peste

unsprezece kilometri de gara din Eyford.

Atunci nu putem ajunge acolo înainte de miezul nopții. Presupun că nu voi avea un tren cu care să mă întorc la ora aceea. O să fiu obligat să rămân la dumneavoastră peste noapte.

- Da, vă putem improviza cu ușurință un culcuș.

- Aceasta este foarte incomod. Nu pot veni la o oră mai convenabilă?

Ne-am gândit că e cel mai bine să veniți târziu. Pentru a vă recompensa pentru orice inconvenient, vă plătim dumneavoastră, unui om tânăr și necunoscut, niște bani care ne-ar procura opinia celor mai buni în profesia dumneavoastră. Totuși, firește, dacă doriți să renunțați la afacere, aveți tot timpul s-o faceți.

- M-am gândit la cele cincizeci de guinee și la cât de folositoare mi-ar fi fost. Deloc, i-am spus eu, aș fi foarte fericit să vă urmez îndeaproape dorințele. Aș vrea însă să înțeleg puțin mai clar ce anume doriți să fac.

Exact. Este foarte firesc ca promisiunea de a ține secretul pe care v-am cerut-o să vă fi stârnit curiozitatea. N-am nici cea mai mică dorință să vă fac să vă angajați în vederea a ceva, fără a ști în prealabil despre ceea ce este vorba. Presupun că suntem în deplină siguranță în ceea ce-i privește pe aceia care trag cu urechea?

- Deplină.

- Atunci lucrurile stau astfel. Știți probabil că argila este un produs de preț și că se găsește numai într-un loc sau două în toată Anglia?

- Am auzit că așa stau lucrurile.

Cu puțin timp înainte, am cumpărat un mic loc – un loc foarte mic, la șaisprezece kilometri de Reading. Am avut norocul să descopăr că exista un zăcământ de argilă pe unul din terenurile mele. Însă examinându-l, am

realizat că era comparativ unul mic şi că se afla între alte două mult mai mari la dreapta şi la stânga - ambele aflate însă pe terenurile vecinilor mei. Aceşti oameni de treabă erau absolut neştiutori că pământul lor conţinea ceva care era la fel de preţios ca o mină de aur Firește, era în interesul meu să le cumpăr pământul, înainte ca aceştia să-i descopere adevărata valoare, dar din păcate nu aveam banii necesari să fac asta. Le-am încredinţat secretul câtorva prieteni de-ai mei, iar aceştia mi-au sugerat să lucrăm în linişte şi în secret propriul nostru zăcământ, câştigând în acest mod banii care să ne dea posibilitatea să cumpărăm terenurile vecinilor Făceam asta de ceva timp, şi am construit o presă hidraulică care să ne ajute în munca noastră. Această presă, aşa cum am explicat deja, s-a defectat, şi dorim sfatul dumneavoastră în privinţa acestui subiect. Ne păstrăm secretul cu mult zel, iar dacă s-ar afla că nişte ingineri hidraulici au venit la noi, s-ar face curând cercetări, iar apoi, dacă faptele ar ieşi la suprafaţă, adio oricărei şanse de a pune mâna pe aceste terenuri şi a ne realiza planurile. De aceea v-am făcut să-mi promiteţi că nu o să spuneţi nici unei fiinţe că mergeţi la Eyford în această seară. Sper că v-am prezentat totul clar?

Vă înţeleg, am spus eu. Singurul aspect pe care nu-l înţeleg prea bine este la ce poate folosi o presă hidraulică pentru a excava argilă, care, după câte înţeleg, este scoasă ca pietrişul dintr-o carieră.

Ah!, a spus el degajat, urmăm propriul nostru procedeu. Comprimăm pământul în cărămizi, pentru a le transporta fără să dezvăluim ce sunt. Dar acesta este numai un detaliu. V-am încredinţat secretul complet acum, domnule Hatherley, şi v-am arătat cât de multă încredere am în dumneavoastră. S-a ridicat în timp ce

vorbea. Vă aştept atunci la Eyford la 11:15.

- Cu siguranţă voi fi acolo.

Şi nici un cuvânt nimănui. Mi-a aruncat o ultimă privire lungă şi întrebătoare, iar apoi, prinzându-mi mâna şi apăsându-mi-o cu mâna sa rece şi jilavă, a ieşit grăbit din cameră.

Ei bine, când m-am gândit din nou cu mintea limpede la toate astea, am fost foarte uimit, aşa cum vă puteţi da seama, de această comandă bruscă care îmi fusese încredinţată. Pe de o parte, firește, eram fericit, căci banii erau cel puţin de zece ori mai mulţi decât aş fi cerut dacă aş fi fixat eu însumi preţul pentru seriviciile mele, şi era posibil ca această comandă să ducă la altele. Pe de altă parte, faţa şi comportamentul patronului meu mi-au făcut o impresie neplăcută, şi nu puteam crede că explicaţia lui referitoare la argilă era suficientă pentru a justifica necesitatea sosirii mele acolo la miezul nopţii, şi anxietatea sa extremă ca nu cumva să spun cuiva de sarcina mea. Cu toate acestea, am renunţat la temerile mele, am servit o cină consistentă, am luat o trăsură spre Paddington, şi am urmat strict de la început porunca de a-mi ţine gura.

La Reading a trebuit să schimb nu numai trăsura ci şi gara. Cu toate acestea, am ajuns la timp pentru ultimul tren spre Eyford, şi m-am dat jos în mica gară slab luminată după ora unsprezece. Eram singurul călător care coborâse acolo, şi nu se afla nimeni pe peron, cu excepţia unui paznic somnoros cu un felinar Când am ieşit însă pe poartă, mi-am găsit cunoştinţa de dimineaţă, aşteptându-mă în umbră pe partea cealaltă. Fără un cuvânt, m-a înşfăcat de braţ şi m-a luat grăbit spre o trăsură, a cărei uşă era deschisă. A închis ferestrele laterale, a bătut în lemn, şi am luat-o la goană pe cât de

repede putea merge calul.

- Un singur cal?, a intervenit Holmes.

- Da, numai unul.

- Aţi observat ce culoare avea?

Da, l-am văzut la lumina felinarelor laterale când m-am urcat în trăsură. Era unul murg.

- Arăta obosit ori odihnit?

- O, odihnit şi lucios.

Mulţumesc, regret că v-am întrerupt. Vă rog, continuaţi-vă atât de interesanta relatare.

- Am mers astfel cel puţin o oră. Colonelul Lysander Stark spusese că era vorba numai de unsprezece kilometri, însă cred că, dată fiind viteza pe care o aveam şi timpul ce s-a scurs, trebuie să fi fost vorba de aproape nouăsprezece kilometri. A stat lângă mine tăcut în tot acest timp, şi mi-am dat seama nu o dată, uitându-mă în direcţia lui, că mă privea foarte intens. Drumurile de ţară nu păreau să fie foarte bune în acea parte de lume, căci ne legănam şi hurducam înfiorător Am încercat să mă uit afară pe geam, ca să-mi fac o idee unde ne aflam, dar acestea erau făcute din sticlă mată, şi n-am putut să descopăr nimic, cu excepţia strălucirii vagi a câte unei lumini pe lângă care treceam. Din când în când făceam câte o remarcă, pentru a întrerupe monotonia călătoriei, dar colonelul răspundea doar monosilabic, iar conversaţia lâncezea curând. În cele din urmă, însă, zdruncinăturile drumului au fost înlocuite de netezimea distinctă a unei alei pietruite, iar trăsura s-a oprit. Colonelul Lysander Stark a sărit afară şi, când l-am urmat, m-a tras repede sub un portic care se deschidea în faţa noastră. Am intrat cum s-ar zice din trăsură direct în hol, astfel încât nu am putut să arunc nici cea mai rapidă privire la faţada casei. În momentul în care am trecut

pragul, uşa s-a închis cu zgomot în urma noastră, şi am auzit nedesluşit huruiala roţilor trăsurii care se îndepărta.

- În casă era un întuneric ca smoala, iar colonelul bâjbâia în jur, căutând chibrituri, şi mormăind încet. Pe neaşteptate, s-a deschis o uşă la celălalt capăt al coridorului, şi o lungă dâră aurie de lumină s-a îndreptat spre noi. S-a făcut mai lată, şi a apărut o femeie cu o lampă în mână, pe care o ţinea deasupra capului, ţinându-şi faţa înainte şi uitându-se la noi. Am putut vedea că era drăguţă şi, din felul în care se reflecta lumina pe rochia ei închisă la culoare, mi-am dat seama că aceasta era făcută dintr-un material scump. A spus câteva cuvinte într-o limbă străină, pe un ton întrebător, iar, când însoţitorul meu i-a răspuns monosilabic şi posac, a tresărit atât de puternic încât lampa era aproape să-i cadă din mână. Colonelul Stark s-a îndreptat spre ea, i-a şoptit ceva la ureche, iar apoi, împingând-o înapoi în camera de unde ieşise, a venit din nou spre mine cu lampa în mână.

Poate o să aveţi amabilitatea să aşteptaţi câteva minute în această cameră, mi-a spus el, deschizând o altă uşă. Era o odaie liniştită, mică, mobilată sumar, cu o masă rotundă în mijloc, pe care erau împrăştiate câteva cărţi nemţeşti. Colonelul Stark a pus lampa pe armoniul de lângă uşă. Nu o să vă las să aşteptaţi prea mult, a spus el, şi a dispărut în întuneric.

M-am uitat la cărţile de pe masă, şi, în ciuda faptului că nu ştiam germană, mi-am putut da seama că două dintre ele erau nişte tratate ştiinţifice, celelalte fiind volume de poezie. Apoi m-am dus la fereastră, sperând să văd câte ceva din peisajul de ţară, dar un oblon de stejar, bine zăvorât, m-a împiedicat. Era o casă extraordinar de tăcută. Un ceas vechi ticăia tare undeva în hol, dar, cu

excepția lui, domnea o tăcere de moarte. Un vag simțământ de neliniște a început să pună stăpânire pe mine. Cine erau acești nemți, și cu ce se ocupau în acest loc ciudat și izolat în care locuiau? Și unde se afla acest loc? Mă aflam la șaisprezece kilometri sau cam atât de Eyford, asta era tot ceea ce știam, dar dacă în nord, sud, est sau vest, n-aveam nici cea mai mică idee. Dealminteri, Reading și probabil alte orașe mari se aflau la aceeași distanță, deci poate că locul nu era atât de retras, la urma urmei. Totuși, dată fiind tăcerea absolută, era cât se poate de sigur că ne aflam la țară. Mă plimbam încoace și încolo prin cameră, fredonând încet o melodie, pentru a mă îmbărbăta și a mă convinge că cele cincizeci de guinee îmi reveneau pe drept. Dintr-odată, fără nici un alt zgomot preliminar, în mijlocul liniștii depline, camera ușii mele s-a deschis încet. Femeia stătea în cadrul ușii, încadrată de întunericul din holul din spatele ei și cu lumina galbenă căzându-i pe fața pasionată și frumoasă. Am putut observa dintr-o privire că era moartă de frică, iar aceasta m-a înfiorat și pe mine. A ridicat un deget tremurător pentru a mă avertiza să tac, și mi-a spus câteva cuvinte șoptite într-o engleză stricată, aruncând priviri înapoi, în întunericul din spatele ei, ca un cal înspăimântat.

Aș pleca, în locul dumneavoastră, a spus ea, încercând cu multă greutate, după cât mi s-a părut, să vorbească calm. Aș pleca. N-aș sta aici. Nu vi se poate întâmpla nimic bun.

- Dar, doamnă, i-am spus eu, n-am făcut încă lucrul pentru care am venit. Nu pot pleca până când nu văd mașina.

Nu merită să așteptați, a continuat ea. Puteți ieși pe ușă; nimeni nu vă împiedică. Iar apoi, văzând că

zâmbeam şi dădeam din cap, a renunţat brusc la reţinerea ei şi a făcut un pas înainte, frângându-şi mâinile. Pentru numele lui Dumnezeu! a şoptit ea. Plecaţi de aici înainte de a fi prea târziu!

- Dar sunt întrucâtva încăpăţânat de la natură şi cu atât mai dornic să mă bag în ceva cu cât există vreun obstacol în drum. M-am gândit la cele cincizeci de guinee, la călătoria obositoare şi la noaptea neplăcută ce părea să mă aştepte. Trebuia ca toate astea să fie degeaba? De ce să mă furişez fără să-mi fi îndeplinit treaba încredinţată, şi fără să primesc plata ce mi se cuvenea? Această femeie putea fi monomaniacă. Prin urmare, cu o atitudine hotărâtă, deşi comportamentul său m-a zguduit mai mult decât îndrăzneam s-o recunosc, am continuat să dau din cap, şi mi-am exprimat intenţia de a rămâne unde eram. Era pe cale să mă roage din nou, când o uşă deasupra a fost trântită, iar sunetul câtorva paşi s-a auzit pe scări. A ascultat pentru o clipă, şi-a ridicat mâinile într-un gest disperat, şi a dispărut la fel de brusc şi tăcut precum apăruse.

Noii veniţi erau colonelul Lysander Stark şi un bărbat scund şi gras, cu o barbă ca de şinşilă crescând din pliurile bărbiei sale duble, care mi-a fost prezentat drept domnul Ferguson.

Acesta este secretarul şi managerul meu, a spus colonelul. Apropo, am avut impresia că am lăsat închisă această uşă când am plecat. Mă tem că v-a deranjat curentul.

- Din contră, am spus eu, am deschis eu însumi uşa pentru că am simţit că atmosfera era întrucâtva înăbuşitoare.

Mi-a aruncat una din privirile sale suspicioase.

- Poate ar fi mai bine să trecem la treabă, atunci, a

spus el, domnul Ferguson şi cu mine o să vă luăm sus să vedeţi maşina.

- Presupun că ar fi mai bine să-mi pun pălăria.

- O, nu, se află în casă.

- Ce, extrageţi argilă în casă?

Nu, nu. Aici doar o comprimăm. Dar lăsaţi asta. Tot ceea ce vrem să faceţi este să examinaţi maşina şi să ne spuneţi ce este în neregulă cu ea.

- Am mers împreună sus, colonelul primul cu lampa, managerul cel gras şi cu mine în spatele lui. Era o casă veche şi întortocheată, plină de coridoare, pasaje, scări înguste şi spiralate şi uşi mici şi joase, ale căror praguri erau lăsate din pricina generaţiilor care trecuseră pe ele. Nu existau covoare şi nici urmă de mobilă deasupra parterului, iar ipsosul de pe pereţi era scorojit, şi umezeala străbătea prin petele verzi şi nesănătoase. Am încercat să afişez un aer pe cât de degajat posibil, dar nu uitasem avertismentele doamnei, chiar dacă le ignorasem, şi eram cu ochii pe cei doi însoţitori ai mei. Ferguson părea să fie un om morocănos şi tăcut, dar am putut observa din puţinele lucruri pe care le-a spus că era cel puţin un conaţional. Colonelul Lysander Stark s-a oprit în cele din urmă în faţa unei uşi joase, pe care a descuiat-o. Aparţinea unei odăi mici, pătrate, în care am fi putut pătrunde cu greu toţi trei deodată. Ferguson a rămas afară, iar colonelul m-a condus înăuntru.

Acum ne aflăm, de fapt, înăuntrul presei hidraulice, a spus el, şi ar fi extrem de neplăcut dacă cineva ar pune-o în mişcare. Tavanul acestei mici camere este în realitate capătul pistonului care coboară, şi se lasă în jos cu forţa multor tone pe această podea de metal. Afară există mici coloane laterale de apă, care primesc această forţă şi care o transmit şi o multiplică într-o

manieră care vă este familiară. Maşina funcţionează prompt dar o face cumva ţeapăn, şi-a pierdut puţin din forţă. Poate veţi avea amabilitatea să o examinaţi şi să ne arătaţi cum o putem îndrepta.

- I-am luat lampa şi am examinat maşina cu multă atenţie. Era într-adevăr una uriaşă şi capabilă de a exercita o presiune imensă. Când am ieşit afară, însă, şi am apăsat mânerele care o controlau, mi-am dat seama imediat, datorită sâsâitului pe care îl scotea, că undeva exista o mică scurgere, care permitea apei să ţâşnească înapoi printr-unul din cilindrii laterali. O altă examinare mi-a arătat că una din benzile de cauciuc care înconjura capul tijei se strânsese astfel încât nu mai umplea complet adâncitura de-a lungul căreia funcţiona. Aceasta era în mod clar cauza pierderii forţei, şi le-am destăinuit-o însoţitorilor mei, care mi-au urmărit observaţiile cu multă atenţie şi mi-au pus câteva întrebări de ordin practic referitoare la ce trebuiau să facă pentru a îndrepta stricăciunea. După ce le-am explicat totul, m-am întors în încăperea principală a maşinii şi m-am uitat bine la ea pentru a îmi satisface propria curiozitate. Era evident la o simplă privire că povestea cu argila era doar o invenţie, căci ar fi fost absurd să presupui că un motor atât de puternic ar fi fost conceput pentru un scop atât de nepotrivit. Pereţii erau din lemn, dar fundul consta dintr-un jgheab de fier, şi, când l-am examinat, am putut observa peste tot o crustă de depuneri metalice. M-am aplecat, şi tocmai ce o râcâiam pentru a vedea ce este mai exact, când am auzit o exclamaţie mormăită în germană şi am văzut faţa cadaverică a colonelului uitându-se în jos la mine.

- Ce faceţi acolo?, m-a întrebat el.

- Eram mânios că fusesem dus de nas cu o poveste

atât de alambicată ca aceea pe care mi-o spusese. Admiram argila dumneavoastră, i-am spus; cred că v-aş fi putut sfătui mai bine în privinţa maşinii, dacă aş fi ştiut scopul exact în care este folosită.

Am regretat nechibzuinţa vorbelor mele chiar în clipa în care am rostit aceste cuvinte. Faţa i s-a întunecat şi o lumină ameninţătoare i-a apărut în ochii gri.

- Foarte bine, a spus el, veţi şti totul despre maşină. A făcut un pas în spate, a trântit uşiţa, şi a învârtit cheia în broască. M-am năpustit spre ea şi am tras de mâner, dar era bine fixat, şi nu a cedat câtuşi de puţin împinsăturilor şi loviturilor mele. Hei!, am ţipat. Hei! Colonele! Lasă-mă afară!

Iar apoi, în acea linişte, am auzit dintr-odată un zgomot care m-a îngheţat. Era zăngănitul mânerelor şi şuieratul cilindrului crăpat. Dăduse drumul motorului. Lampa se mai afla încă pe podea, unde o pusesem când examinam jgheabul. La lumina acesteia, am văzut că tavanul negru se lăsa peste mine, încet, sacadat, dar, aşa cum nimeni nu ştia mai bine decât mine, cu o forţă ce trebuia ca într-un minut să mă toace într-o pastă informă. M-am aruncat ţipând în uşă şi am tras cu unghiile de încuietoare. L-am implorat pe colonel să mă lase afară, dar zgomotul nemilos al mânerelor mi-a acoperit strigătele. Tavanul se afla numai la vreo treizeci sau şaizeci de centimetri deasupra capului meu şi am putut pipăi cu mâna ridicată suprafaţa sa tare şi aspră. Apoi mi-a trecut prin minte că suferinţa pe care urma s-o simt la moarte depindea foarte mult de poziţia în care mă aflam atunci. Dacă mă puneam pe burtă, greutatea avea să se lase pe coloana mea vertebrală, şi m-am cutremurat la gândul trosniturii înspăimântătoare. Poate era mai bine în celălalt fel; însă aveam oare curajul să stau întins

şi să mă uit în sus la umbra aceea neagră şi mortală, coborând asupra mea? Deja nu mai puteam să stau în picioare, când privirea mi-a fost atrasă de ceva ce m-a umplut de speranţă.

- V-am spus că deşi tavanul şi podeaua erau din fier, pereţii erau din lemn. Pe când aruncam o ultimă privire grăbită în jurul meu, am văzut o dungă îngustă de lumină galbenă între două din scânduri, care se lăţea şi se lăţea pe măsură ce un panou mic era tras în spate. Pentru o clipă n-am putut crede că acolo se afla realmente o uşă care mă putea scăpa de moarte. În momentul următor m-am aruncat prin ea, zăcând pe jumătate leşinat pe partea cealaltă. Panoul a fost împins din nou în urma mea, dar zdrobirea lămpii şi, câteva momente mai târziu, zăngănitul celor două plăci de metal mi-au dat de ştire cât de aproape mă aflasem de moarte.

- Mi-am revenit în simţiri la o smucitură frenetică de tâmplă, şi m-am trezit întins pe podeaua de piatră a unui coridor îngust, în timp ce o femeie stătea aplecată deasupra mea, trăgând de mine cu mâna stângă, şi ţinând o lumânare în dreapta. Era aceeaşi prietenă bună al cărei avertisment îl neglijasem atât de prosteşte.

Vino! Vino!, a strigat ea pierzându-şi răsuflarea. Vor fi aici într-un moment. Vor vedea că nu eşti acolo. O, nu risipi timpul atât de preţios, ci vino!

De data asta, cel puţin, nu i-am dispreţuit sfatul. M-am ridicat în picioare clătinându-mă, şi am fugit cu ea pe coridor, coborând o scară în spirală. Aceasta ducea într-un alt coridor lat, şi, tocmai ce ajunsesem acolo, când am auzit zgomot de picioare alergând şi strigătele a două voci, una răspunzându-i alteia, de la etajul unde ne aflam şi de la acela de dedesubt. Îndrumătoarea mea s-a oprit şi s-a uitat în jur, ca şi cum nu mai ştia ce să facă. Apoi a

deschis cu putere o uşă care dădea într-un dormitor, prin fereastra căruia luna strălucea luminos.

Este singura dumitale şansă, mi-a spus ea. Este sus, dar poate poţi să sari.

În timp ce vorbea, s-a ivit o lumină la celălalt capăt al coridorului, şi am văzut figura slabă a colonelului Lysander Stark năpustindu-se înainte cu o lampă în mână şi o armă de felul unui satâr de măcelar în cealaltă. Am traversat în viteză dormitorul, am deschis fereastra şi m-am uitat afară. Cât de liniştită, dulce şi sănătoasă arăta grădina în lumina lunii, şi nu puteau fi mai mult de zece metri până jos. M-am căţărat pe pervaz, dar am ezitat să sar până n-am auzit ce se petrecea între salvatoarea mea şi ticălosul care mă urmărea. Dacă urma să fie maltratată, atunci eram hotărât să mă întorc în ajutorul ei cu toate riscurile. De abia ce mi-a trecut acest gând prin minte, că acesta se afla la uşă, trecând pe lângă ea; dar femeia l-a înconjurat cu braţele, încercând să-l reţină.

- Fritz! Fritz!, striga ea în engleză, adu-ţi aminte că mi-ai promis după ultima oară. Ai spus că nu se va întâmpla din nou. Va tăcea! O, va tăcea!

Eşti nebună, Elise!, a strigat el, luptându-se să scape de ea. Ne vei ruina. A văzut prea multe. Lasă-mă să trec, îţi spun! A împins-o într-o parte şi, năpustindu-se spre fereastră, a încercat să mă taie cu arma sa solidă. M-am lăsat să alunec şi atârnam cu mâinile de pervaz, când a căzut lovitura. Am simţit o durere nu prea puternică, strânsoarea mea a cedat, şi am căzut în grădina de dedesubt.

Am fost zguduit, dar nu rănit de cădere; prin urmare, m-am ridicat în picioare şi m-am repezit printre tufişuri cât de repede am putut alerga, căci mi-am dat

seama că eram încă departe de a fi scăpat de pericol. Pe neașteptate, însă, m-au invadat o amețeală și o greață de moarte. M-am uitat în jos la mâna mea, care pulsa dureros, și atunci pentru prima dată am văzut că degetul meu mare fusese retezat și că sângele curgea din belșug din rană. Am încercat să-mi leg batista în jurul ei, dar brusc urechile au început să-mi zumzăie, iar în momentul următor am căzut printre tufele de trandafir, într-un leșin de moarte.

Nu-mi dau seama cât timp am zăcut inconștient. Trebuie să fi fost un timp îndelungat, căci, când mi-am revenit în simțiri, luna apusese și o dimineață luminoasă își făcuse apariția. Hainele îmi erau toate îmbibate de rouă iar mâneca hainei îmi era impregnată de sângele de la degetul rănit. Durerea ascuțită pe care o resimțeam acolo mi-a adus într-o clipă în minte toate detaliile aventurii mele nocturne, și am sărit în picioare cu sentimentul că nu eram încă la adăpost de urmăritorii mei. Dar spre uimirea mea, când m-am uitat în jurul meu, n-am văzut nici urmă de casă sau grădină. Zăceam într-un colț al gardului viu aproape de drum, și doar puțin mai încolo se afla o clădire lungă, care s-a dovedit a fi, când m-am apropiat de ea, exact gara în care ajunsesem în noaptea precedentă. Dacă nu ar fi fost rana urâtă de la mâna mea, tot ceea ce s-a petrecut în timpul acelor ore înspăimântătoare ar fi putut fi un vis urât.

- Pe jumătate amețit am intrat în gară și am întrebat de trenul de dimineață. Urma să fie unul spre Reading în mai puțin de o jumătate de oră. Era de serviciu același paznic care se afla acolo când sosisem. L-am întrebat dacă auzise vreodată de colonelul Lysander Stark. Numele îi era necunoscut. Observase o trăsură așteptându-mă în noaptea dinainte? Nu, nu observase.

Exista vreo stație de poliție undeva în apropiere? Se afla una cam la cinci kilometri distanță.

Era prea departe pentru mine să merg într-acolo, slăbit și bolnav cum eram. M-am hotărât să aștept să-mi spun povestea la poliție la întoarcerea în oraș. Era puțin după șase când am ajuns, prin urmare am mers mai întâi să mi se bandajeze rana, iar apoi doctorul a fost atât de amabil să mă aducă aici. V-am prezentat cazul și o să fac exact ceea ce mă sfătuiți.

Am rămas ambii tăcuți câtva timp după ascultarea acestei povestiri extraordinare. Apoi Sherlock Holmes a luat de pe raft una din cărțile obișnuite și voluminoase în care își punea tăieturile din ziare.

Iată un anunț care vă va interesa, i-a spus. A apărut în toate ziarele cam acum un an. Ascultați aici: "Dispărut pe 9 a lunii curente domnul Jeremiah Hayling, în vârstă de douăzeci și șase de ani, inginer hidraulic. A plecat de acasă la zece seara și nu s-a mai auzit de el de atunci. Era îmbrăcat în" etc, etc. Ha! Aceea a fost ultima dată când colonelul a avut nevoie să-i fie reparată mașina, îmi închipui.

- Fără îndoială. Este cât se poate de clar că domnul colonel era un om disperat, cu sânge rece, care era absolut hotărât să nu lase nimic să stea în calea micului său joc, ca acei pirați care merg până la capăt și nu lasă nici un supraviețuitor de pe un vas capturat. Ei bine, fiecare moment este acum prețios, deci, dacă vă simțiți capabil, o să mergem imediat la Scotland Yard, ca un preliminariu înainte de a o porni spre Eyford.

Cam trei ore mai târziu ne aflam cu toții împreună în tren, îndreptându-ne dinspre Reading spre micul sat din Berkshire. Era Sherlock Holmes, inginerul hidraulic, inspectorul Bradstreet de la Scotland Yard, un polițist în

haine civile şi eu însumi. Bradstreet întinsese o hartă a comitatului pe banchetă şi era ocupat cu trasarea unui cerc cu ajutorul compasului, având Eyford în centru.

- Dumnezeule!, a strigat pacientul meu. Atunci asta explică ceea ce a spus fata.

Iată, a spus el. Cercul are o rază de şaisprezece kilometri din sat. Locul pe care îl căutăm trebuie să se afle undeva în apropiere de linia aceea. Aţi spus şaisprezece kilometri, cred, domnule.

- A fost o călătorie de o oră bună.

Şi credeţi că v-au adus înapoi tot acel drum, în timp ce eraţi inconştient?

- Trebuie s-o fi făcut. Nu prea îmi amintesc să fi fost ridicat şi transportat undeva.

Ceea ce nu pot să înţeleg, am spus eu, este de ce v-au lăsat în viaţă, când v-au găsit zăcând leşinat în grădină. Poate că ticălosul a fost convins de rugăminţile femeii.

- Nu prea cred că asta ar fi fost posibil. N-am văzut niciodată în viaţa mea o faţă mai neînduplecată.

O să clarificăm în curând toate astea, spus Bradstreet. Păi, mi-am trasat cercul şi tot ce-aş vrea să ştiu este în ce punct de pe el pot fi găsiţi oamenii pe care îi căutăm.

Cred că pot să-l indic cu degetul, a spus Holmes liniştit.

- Chiar aşa, acum!, a strigat inspectorul, v-aţi făcut o idee! Hai să vedem cine este de acord cu dumneavoastră. Eu spun că este în sud, căci locurile dintr-acolo sunt mai izolate.

- Iar eu spun est, a spus pacientul meu.

- Eu sunt pentru vest, a remarcat poliţistul în haine civile. Există câteva sate liniştite pe acolo.

Iar eu sunt pentru nord, am spus eu, pentru că nu există nici un deal acolo, iar prietenul nostru spune că nu a observat ca trăsura să o fi luat în sus.

Haideți, a exclamat inspectorul, râzând; așa o diversitate de opinii. Am făcut un cerc complet. Cui îi dați votul decisiv?

Toți vă înșelați, a spus Holmes.

- Dar nu putem să ne înșelăm cu toții.

O, ba da, puteți. Acesta este punctul meu. Și-a pus degetul în centrul cercului. Aici o să-i găsim.

Dar călătoria de douăzeci de kilometri?, a întrebat gâfâit Hatherley.

Zece încolo și zece înapoi. Nimic mai simplu. Dumneavoastră înșivă spuneți despre cal că era odihnit și lucios când ați intrat în trăsură. Cum ar fi putut fi astfel după douăzeci de kilometri pe drumuri proaste?

Într-adevăr, este un șiretlic foarte probabil, a observat Bradstreet pe gânduri. Firește, nu poate exista nici o îndoială în privința naturii acestei bande.

- Nici una, a spus Holmes. Sunt falsificatori de bani pe scară largă, și au folosit mașina pentru a forma amestecul care înlocuia argintul.

- Știam de ceva vreme că acționa o bandă deșteaptă, a spus inspectorul Produceau jumătăți de coroană cu miile. Am mers pe urmele lor până la Reading, dar nu am putut merge mai departe, căci și-au acoperit urmele într-un mod care arăta că aveau foarte multă experiență. Dar acum, mulțumită acestei șanse, cred că am pus mâna pe ei

Însă inspectorul se înșela, căci n-a fost ca acei criminali să ajungă pe mâinile justiției. Pe când ajunsesem în gara din Eyford, am văzut o coloană uriașă de fum care urca în sus din spatele unui mic pâlc de

copaci din apropiere şi atârna ca o pană imensă de struţ deasupra peisajului.

O casă arzând?, a întrebat Bradstreet, pe când trenul îşi continua drumul.

- Da, domnule!, a spus şeful gării.

- Când a izbucnit?

Am auzit că s-a întâmplat în timpul nopţii, domnule, dar s-a înrăutăţit, şi întregul loc este în flăcări.

- A cui este casa?

- A doctorului Becher.

Spune-mi, a intervenit inginerul, domnul Becher este un neamţ foarte slab, cu un nas lung şi ascuţit?

- Şeful gării a râs cu poftă. Nu, domnule, doctorul Becher este englez, şi nu există vreun om în parohie care să aibă o vestă mai bine căptuşită. Dar există un domn care locuieşte la dânsul, un pacient, după câte înţeleg, care este străin şi arată ca şi cum nu i-ar strica puţină carne de vită din Berkshire.

Şeful gării nici nu-şi sfârşise bine povestea că ne grăbeam cu toţii în direcţia focului. Drumul urca pe un deal jos, şi exista o clădire mare şi întinsă în faţa noastră, ce scuipa flăcări prin fiecare crăpătură şi fereastră, în timp ce în grădina din faţă trei maşini ale pompierilor încercau în van să ţină flăcările sub control.

Asta este!, a strigat Hatherley, extrem de agitat. Iată aleea de pietriş, şi tufele de trandafir unde am zăcut. Cea de-a doua fereastră este aceea de pe care am sărit.

- Ei bine , a spus Holmes, cel puţin v-aţi răzbunat pe ei. Nu poate exista nici o îndoială că pereţii de lemn au luat foc datorită lămpii dumneavoastră cu ulei, strivite în presă, deşi, firește, au fost prea ocupaţi să vă urmărească ca să observe asta la vremea respectivă. Acuma uitaţi-vă cu atenţie în această mulţime pentru a-i identifica pe

prietenii dumneavoastră de noaptea trecută, deşi mă tem foarte tare că aceştia se află la o sută şaizeci de kilometri distanţă până acum.

Iar temerile lui Holmes s-au dovedit a fi întemeiate, căci din acea zi până astăzi nu s-a mai auzit vreun cuvânt fie despre frumoasa femeie, fie despre sinistrul neamţ sau morocănosul englez. În dimineaţa aceea devreme un ţăran a întâlnit o căruţă în care se aflau câţiva oameni şi nişte cutii foarte voluminoase, îndreptându-se rapid spre Reading, însă acolo toate urmele fugarilor au dispărut, şi chiar şi perspicacitatea lui Holmes a eşuat să descopere vreodată cel mai mic indiciu privind locul în care se aflau.

Pompierii au fost foarte tare tulburaţi de aranjamentele pe care le-au găsit înăuntru, şi mai mult încă, de descoperirea unui deget omenesc proaspăt tăiat pe pervazul unei ferestre de la etajul al doilea. Pe la apusul soarelui însă, eforturile lor au fost în cele din urmă încununate de succes, şi au înăbuşit flăcările, dar nu înainte ca acoperişul să se prăbuşească şi ca întregul loc să fie redus la o ruină deplină, căci, în afara unor cilindri îndoiţi şi a ţevăriei de fier, nu mai rămăsese nimic din maşinăria care o costase atât de scump pe nenorocoasa noastră cunoştinţă. Cantităţi mari de nichel şi cositor au fost găsite depozitate într-o aripă a clădirii, dar nu s-au găsit monede, ceea ce ar putea explica prezenţa acelor cutii voluminoase la care s-a făcut referinţă deja.

Dacă nu ar fi fost pământul moale care să ne clarifice lucrurile, ar fi putut rămâne pentru totdeauna un mister cum a fost transportat inginerul nostru hidraulic din grădină în locul unde şi-a revenit în simţiri. A fost evident transportat de două persoane, dintre care una avea un picior extrem de mic, iar cealaltă unele neobişnuit de mari. Pe ansamblu, era extrem de probabil

ca tăcutul englez, fiind mai puțin curajos sau mai puțin criminal decât tovarășul său, s-o fi ajutat pe femeie să-l transporte pe bărbatul inconștient în afara pericolului.

- Păi, a spus inginerul nostru cu tristețe pe când ne așezam pe banchete pentru a ne întoarce din nou la Londra, a fost o afacere bună pentru mine! Mi-am pierdut degetul de la mână și cincizeci de guinee, și ce am câștigat?

- Experiență, a spus Holmes, râzând. Indirect, poate fi valoroasă, știți, n-aveți decât s-o puneți în cuvinte pentru a vă câștiga reputația de a constitui o companie excelentă pentru tot restul existenței.

AVENTURA CELIBATARULUI NOBIL

Căsătoria lordului St. Simon şi curiosu-i sfârşit au încetat demult să mai fie un subiect de interes în acele cercuri sus puse în care se mişcă nenorocosul mire. Scandaluri noi au împins-o în umbră, iar detaliile lor mai picante au îndepărtat clevetirile de această dramă veche de patru ani. Dat fiind însă că am motive să cred că faptele n-au fost niciodată deplin dezvăluite publicului larg, şi întrucât prietenul meu Sherlock Holmes a jucat un rol considerabil în elucidarea poveştii respective, simt că aventurile lui nu ar fi complete fără o schiţă a acestui episod remarcabil.

Era cu câteva săptămâni înaintea propriei mele căsătorii, pe vremea când încă mai împărţeam locuinţa de pe strada Baker cu Sherlock Holmes, acesta se întorsese dintr-o plimbare de după-amiază când a găsit o scrisoare aşteptându-l pe masă. Eu stătusem toată ziua în casă, căci vremea se decisese brusc spre ploaie, cu vânturi de toamnă puternice, iar glonţele Jezail, pe care l-am adus înapoi într-unul din membrele mele, ca o reminiscenţă a campaniei mele din Afganistan, persista să pulseze, provocându-mi o durere continuă. Cu trupul pe un balansoar şi picioarele pe un altul, m-am înconjurat cu un vraf de ziare până când în cele din urmă, saturat de ştirile zilei, le-am pus pe toate deoparte; zăceam lipsit de energie, privind blazonul imens şi monograma de pe plicul de pe masă, şi întrebându-mă leneş cine putea fi

corespondentul nobil al prietenului meu.

- Iată o scrisoare din lumea bună, am remarcat când a intrat. Scrisorile tale de dimineață erau de la un negustor de pește și un vameș de vas.

- Da, corespondența mea are cu siguranță farmecul de a fi variată, mi-a răspuns el, zâmbind, iar cei mai umili sunt de obicei mai interesanți. Aceasta arată ca una din acele ordine care invită un om fie să se plictisească, fie să mintă.

A rupt sigiliul și a aruncat o privire peste conținutul acesteia.

O, se poate dovedi a fi ceva interesant, la urma urmei.

- Nu e ceva social, atunci?

- Nu, clar profesional.

- Și de la un client nobil?

Unul dintre cei mai nobili din Anglia.

- Dragul meu. Te felicit.

Te asigur, Watson, fără să-mi dau aere, că poziția socială a clientului meu este o chestiune mai puțin importantă pentru mine decât interesul prezentat de cazul său. Este însă posibil ca acest aspect să nu lipsească nici el din această nouă investigație. Ai citit cu sârg ziarele în vremea din urmă, nu-i așa?

Așa se pare, am spus eu trist, arătându-i o grămadă imensă în colț. N-am avut nimic altceva de făcut.

- Este bine, căci vei fi capabil poate să mă informezi și pe mine. N-am citit nimic cu excepția știrilor criminale și a rubricii celor dispăruți. Ultima este întotdeauna instructivă. Dar dacă ai urmărit atât de aproape evenimentele recente, trebuie să fi citit despre lordul St. Simon și căsătoria acestuia.

- O, da, cu cel mai mare interes.

Aceasta-i bine. Scrisoarea pe care o ţin în mâr. este de la lordul St. Simon. Ţi-o voi citi, iar tu în schim trebuie să răsfoieşti aceste ziare şi să-mi oferi tot ce ai legătură cu acest caz. Iată ce spune:

"DRAGUL MEU DOMN, SHERLOCK HOLMES Lordul Backwater îmi spune că pot să am încredere judecata şi discreţia dumitale. M-am hotărât, pr urmare, să apelez la dumneavoastră şi să vă consult legătură cu un eveniment foarte dureros, referitor căsătoria mea. Domnul Lestrade de la Scotland Yard ocupă deja de acest lucru, dar mă asigură că nu vede ni o obiecţie să cooperaţi cu el, crezând chiar că aceasta putea fi de ceva ajutor. Vă voi vizita la patru dup amiaza, iar dacă aveţi o altă întâlnire stabilită pentru o respectivă, sper s-o amânaţi, întrucât această chestiu este de cea mai mare importanţă. Al dumneavoastră, respect, ST. SIMON"

Este trimisă din Grosvenor Mansions, scrisă cu pană de gâscă, iar nobilul lord a avut ghinionul să mânjească cu cerneală pe partea exterioară a degetu mic de la mâna dreaptă, a remarcat Holmes în timp împătura epistola.

Spune ora patru. Acum este trei. Va fi aici într- oră.

- În acest caz, avem exact timpul necesar să mă p la curent în privinţa acestui subiect. Deschide acele zia şi aranjează fragmentele în ordinea în care au avut evenimentele, în timp ce eu arunc o privire să văd c este noul nostru client. A luat un volum cu înc lito roşie dintr-un rând de cărţi de referinţă de lângă căn Iată-l, a spus el, aşezându-se şi punându-şi-l pe genun Lordul Robert Walsingham de Vere St. Simon, al do fiu al ducelui de Balmoral. Hm! Blazonul: azuriu,

chiulele în şir deasupra unui samur Născut în 1846. Are patruzeci şi unu de ani, ceea ce înseamnă copt pentru căsătorie. A fost subsecretar responsabil de colonii în administraţia din urmă. Ducele, tatăl său, a fost la un moment dat secretar însărcinat cu afacerile externe. Moştenesc sângele Plantageneţilor pe linie directă, iar al Tudorilor pe linie feminină. Ha! Păi, nu există nimic realmente instructiv în toate astea. Cred că trebuie să apelez la tine, Watson, pentru ceva mai consistent.

Am puţine dificultăţi să găsesc ceea ce vreau, am spus eu, căci faptele sunt cât se poate de recente, iar povestea m-a izbit prin neobişnuitul ei. Mi-a fost teamă să ţi le menţionez, însă, întrucât ştiam că te ocupai de o investigaţie, şi că-ţi displace intruziunea altor cazuri.

O, te referi la micul caz al camionului de mobilă din Piaţa Grosvenor. Acela este îndeajuns de elucidat acum, deşi a fost realmente evident de la început. Te rog, dă-mi rezultatele selecţiei tale din ziare.

Acesta este primul anunţ pe care l-am putut găsi. Se află la anunţurile personale din Morning Post, şi este, aşa cum poţi vedea, de acum câteva săptămâni: "O căsătorie a fost aranjată, spune, şi va avea loc, dacă zvonurile sunt corecte, foarte curând, între lordul Robert St. Simon, cel de-al doilea fiu al ducelui de Balmoral, şi domnişoara Hatty Doran, singura fiică a domnului Aloysius Doran din San Francisco, California, S.U.A." Asta-i tot.

Concis şi la subiect a remarcat Holmes, întinzându-şi picioarele sale lungi şi subţiri spre foc.

A existat un paragraf ce dezvolta acest anunţ într-unul din ziarele mondene din aceeaşi săptămână. Ah, iată-l: "Va exista în curând o cerere de protecţie pe piaţa matrimonială, căci principiul actual al libertăţii

comerțului pare a acționa din plin împotriva produselor noastre interne. Managementul caselor nobile din Marea Britanie ajunge rând pe rând pe mâinile frumoaselor noastre verișoare de peste Atlantic. În săptămâna din urmă, a fost făcută o importantă adăugire în acest sens la această listă a premiilor care au fost duse cu ele de aceste fermecătoare invadatoare. Lordul St. Simon, care s-a dovedit a fi timp de peste douăzeci de ani un exemplu împotriva săgeților micului zeu, a anunțat acum ca sigură căsătoria sa apropiată cu domnișoara Hatty Doran, fascinanta fiică a unui milionar californian. Domnișoara Doran, a cărei siluetă grațioasă și față izbitoare a atras multă atenție la festivitățile de la Westbury House este singurul copil, și în prezent se spune că zestrea sa va depăși considerabil șase cifre, cu speranțe de viitor Întrucât este un secret dezvăluit că ducele de Balmoral a fost obligat să-și vândă tablourile în anii din urmă, și că lordul St. Simon nu deține nici o proprietate cu excepția micului domeniu din Birchmoor, este evident că moștenitoarea californiană nu va fi singura câștigată datorită acestei alianțe, care îi va da posibilitatea să treacă cu ușurință și firesc de la o doamnă republicană la o lady britanică"

- Altceva?, a întrebat Holmes, căscând.

O, da; din belșug. Apoi există o altă notă în the Morning Post în care se spune că ceremonia de căsătorie va fi una absolut discretă, că va avea loc la St. George în Piața Hanovra, că vor fi invitați numai șase prieteni apropiați și că aceștia se vor întoarce la casa mobilată din Lancaster Gate, care a fost cumpărată de domnul Aloysius Doran. Două zile mai târziu – adică miercurea trecută – există un scurt anunț că nunta a avut loc și că luna de miere va fi petrecută la lordul Backwater, în

apropiere de Petersfield. Acestea sunt toate anunțurile care au apărut înainte de dispariția miresei.

Înainte de ce?, a întrebat Holmes tresărind puternic.

- Dispariția doamnei.

- Când a dispărut deci?

- În timpul nunții.

- Chiar așa. Asta este mai interesant decât se anunța a fi, chiar dramatic, de fapt.

- Da, m-a izbit ca fiind întrucâtva neobișnuit.

Ele dispar adesea înainte de ceremonie și ocazional în timpul lunii de miere, dar nu-mi pot aminti de nimic atât de prompt. Te rog, dă-mi detaliile.

Te avertizez că acestea sunt foarte incomplete.

- Poate le putem face mai puțin astfel.

Așa cum sunt, acestea sunt oferite într-un singur articol dintr-un ziar de dimineață de ieri, pe care ți-l voi citi. Este intitulat "O întâmplare ciudată la o nuntă aristocrată".

"Familia lordului Robert St. Simon a fost pradă celei mai mari consternări datorită evenimentelor ciudate și dureroase care au avut loc la nunta acestuia. Ceremonia, așa cum a fost anunțat succint în ziarele de ieri, avusese loc în dimineața dinainte; dar numai acum a devenit posibil să confirmăm zvonurile ciudate care s-au vehiculat cu atâta insistență. În ciuda încercărilor prietenilor de a impune tăcerea, atenția publicului a fost într-atât de mult atrasă de acest subiect că nu poate servi la nimic bun să ne prefacem că ignorăm ceea ce a devenit un subiect obișnuit de conversație.

Ceremonia, care a fost oficiată la St. George, în piața Hanovra, a fost una foarte discretă, nefiind prezenți decât tatăl miresei, domnul Aloysius Doran, ducesa de

Balmoral, lordul Backwater, lordul Eustace şi lady Clara St. Simon (fratele şi sora mirelui), şi lady Alicia Whittington. Toţi participanţii s-au îndreptat după-aceea spre casa domnului Aloysius Doran din Lancaster Gate, unde a fost pregătită masa. Se pare că o femeie, al cărei nume nu a fost stabilit, a provocat un mic incident, încercând să pătrundă în casă după ceremonie, susţinând că avea nişte pretenţii justificate în privinţa lordului St. Simon. Aceasta a putut fi scoasă afară de majordom şi valet numai după o scenă dureroasă şi îndelungată. Mireasa, care din fericire a intrat în casă înainte de această întrerupere neplăcută, se aşezase la masă cu restul comesenilor, când s-a plâns de o indispoziţie bruscă şi s-a retras în camera sa. Absenţa sa prelungită provocând comentarii, tatăl său s-a dus după ea, dar a fost înştiinţat de cameristă că aceasta urcase în camera sa numai pentru o clipă, pentru a lua o manta şi o bonetă, repezindu-se apoi în hol. Unul din valeţi a declarat că a văzut o doamnă plecând, care era îmbrăcată astfel, dar a refuzat să-şi închipuie că este stăpâna lui, crezând că aceasta se afla împreună cu ceilalţi. Văzând că fiica sa a dispărut, domnul Aloysius Doran împreună cu mirele au intrat imediat în legătură cu poliţia, şi au fost făcute nişte investigaţii foarte serioase, care vor duce probabil la elucidarea rapidă a acestei poveşti foarte neobişnuite. Însă, până astă-noapte târziu, nu apăruse nici un indiciu referitor la locul unde se află doamna dispărută. Există zvonuri că ar fi ceva murdar în toate acestea, şi se spune că poliţia a arestat femeia care provocase scandalul iniţial, crezând că din gelozie sau vreun alt motiv aceasta ar fi putut fi implicată în ciudata dispariţie a miresei"

- Şi asta-i tot?

Mai există doar o mică specificare într-un alt ziar

de dimineață, dar este una relevantă.

- Iar aceasta este...

Că domnișoara Flora Millar, doamna care a provocat scandalul, a fost de fapt arestată. Se pare că a fost înainte dansatoare la Allegro, și că îl cunoștea pe mire de ceva ani. Nu există alte detalii, și întregul caz este acum în mâinile noastre, în măsura în care a fost prezentat în presă.

- Și pare a fi un caz extrem de interesant. Nu l-aș fi ratat pentru nimic în lume. Dar se aude clopoțelul sunând, Watson, și întrucât ceasul arată câteva minute după ora patru, nu am nici o îndoială că acesta se va dovedi a fi nobilul nostru client. Nici nu te gândi să pleci, Watson, căci țin foarte mult să am un martor, fie și numai ca să verifice că reținem corect faptele.

- Lordul Robert St. Simon, a anunțat valetul nostru, deschizând larg ușa. A intrat un domn cu o față plăcută și palidă, de om cultivat, cu un nas mare și poate cu o oarecare iritare în jurul gurii, și având privirea sigură, limpede a unui om care făcea parte din tagma celor care comandă și sunt ascultați. Maniera sa era energică, și totuși înfățișarea sa de ansamblu lăsa o impresie nepotrivită de bătrânețe, căci era ușor adus de spate, iar genunchii i se îndoiau când mergea. Atunci când și-a scos pălăria foarte încrețită, am putut vedea că părul său de asemenea era încărunțit pe la margini și rărit pe creștetul capului. În ceea ce privește îmbrăcămintea lui, era foarte îngrijită, fiind aproape spilcuită, cu un guler înalt, o redingotă neagră, o vestă albă, mănuși galbene, pantofi de piele și jambiere de culoare deschisă. A înaintat încet în cameră, întorcându-și capul de la stânga la dreapta, și balansându-și în mâna dreaptă șnurul care îi ținea ochelarii de aur.

Bună ziua, lordule St. Simon, i-a spus Sherlock Holmes, ridicându-se şi făcând o plecăciune. Vă rog să vă aşezaţi pe scaunul de nuiele. Acesta este prietenul şi colegul meu, doctorul Watson. Trăgeţi-vă puţin mai spre foc, şi vom vorbi despre toate astea.

O poveste extrem de dureroasă pentru mine, aşa cum vă puteţi cu uşurinţă imagina, domnule Holmes. Am fost rănit adânc. Înţeleg că dumneavoastră aţi rezolvat deja câteva cazuri delicate de acest gen, domnule, deşi presupun că nu se refereau la aceeaşi clasă socială.

- Nu, cobor

- Nu înţeleg.

Ultimul meu client de acest fel a fost un rege.

- O, realmente! N-am ştiut. Şi care rege?

- Regele Scandinaviei.

- Ce! Şi-a pierdut soţia?

Puteţi înţelege, i-a spus Holmes afabil, că aplic în privinţa afacerilor celorlalţi clienţi ai mei acelaşi secret pe care vi-l promit şi dumneavoastră în cazul ce vă priveşte.

Firește! Foarte corect! Foarte corect! Îmi cer, realmente, scuze. În ceea ce priveşte cazul meu, sunt gata să vă ofer orice informaţii care vă pot fi de ajutor pentru a vă forma o opinie.

Mulţumesc, am aflat deja tot ceea ce a fost publicat, nimic în plus. Presupun că pot să-l consider corect – acest articol, de exemplu, referitor la dispariţia miresei.

Lordul St. Simon a aruncat o privire peste el.

- Da, este corect, într-o anumită măsură.

- Dar necesită multe informaţii suplimentare înainte ca cineva să poată să-şi facă o părere. Cred că pot obţine cel mai direct datele de care am nevoie punându-vă

întrebări.

- Vă rog s-o faceți.

Când ați întâlnit-o pentru prima oară pe domnișoara Hatty Doran?

- Acum un an, în San Francisco.

- Călătoreați în Statele Unite?

- Da.

- V-ați logodit atunci?

- Nu.

- Dar erați prieteni?

Mă amuza compania ei și ea a observat acest lucru.

- Tatăl ei este foarte bogat?

Se spune că este cel mai bogat om de pe coasta Pacificului.

- Și cum și-a făcut averea?

- Din minerit. Nu avea nimic acum câțiva ani. Apoi a găsit aur, l-a investit și a progresat foarte rapid.

- Acuma care este propria dumneavoastră impresie privind caracterul tinerei doamne, a soției dumneavoastră?

Nobilul și-a balansat ochelarii puțin mai repede, uitându-se fix la foc.

Vedeți, domnule Holmes, a spus el, soția mea împlinise douăzeci de ani până când tatăl ei să devină bogat. În tot acel timp se mișca liberă prin tabăra de la mine, hoinărea prin pădure sau munți, astfel încât a fost educată mai degrabă de natură decât de un profesor Este ceea ce numim în Anglia un băiețoi, cu o natură puternică, sălbatică și liberă, neîncătușată de nici un fel de tradiții. Este impetuoasă, vulcanică, aș putea spune. la decizii rapide, pe care le pune fără teamă în practică. Pe de altă parte, nu i-aș fi dat numele pe care am onoarea

să-l port a tușit scurt și demn dacă nu aș fi considerat-o ca fiind o femeie nobilă în străfundul său. Cred că este capabilă de un sacrificiu eroic și că i-ar repugna orice lucru necinstit.

- Aveți fotografia sa?

- Am adus-o cu mine. A deschis un medalion și ne-a arătat fața unei femei foarte frumoase. Nu era o fotografie ci o miniatură din fildeș, iar artistul a evidențiat cu mare precizie părul negru și lucios, ochii întunecați și mari și gura fină. Holmes s-a uitat lung și atent la ea. Apoi a închis medalionul și i l-a dat înapoi lordului St. Simon.

Tânăra doamnă a venit apoi la Londra și v-ați întâlnit din nou?

Da, tatăl ei a adus-o când înalta societate se află în Londra. Am întâlnit-o de câteva ori, ne-am logodit și ne-am căsătorit.

- Din câte înțeleg, a avut o zestre considerabilă?

O zestre frumoasă. Nu mai mult decât se obișnuiește în familia mea.

- Iar aceasta vă rămâne, firește, întrucât căsătoria a avut loc?

Realmente n-am făcut nici un fel de investigații în această privință.

Firește că nu. Ați văzut-o pe domnișoara Doran în ziua dinaintea nunții?

- Da.

- Era într-o dispoziție bună?

- N-a fost niciodată într-una mai bună. Continua să vorbească despre ce ar trebui să facem în viitor

Așa! Aceasta este foarte interesant. Iar în dimineața nunții?

- A fost cât se poate de veselă – cel puțin până după ceremonie.

- Şi atunci aţi observat vreo schimbare la ea?

Păi, ca să vă spun adevărul, am văzut primele semne pe care le-am observat vreodată că avea un temperament puţin impulsiv. Incidentul a fost însă prea neînsemnat pentru a fi povestit şi nu poate avea nici o însemnătate pentru caz.

- Vă rog să ni-l povestiţi, cu toate acestea.

- O, este pueril. Şi-a scăpat buchetul când mergeam spre sacristie. Trecea pe lângă rândul din faţă la momentul respectiv, iar acesta a căzut acolo. A fost o întrerupere de o clipă, însă domnul de acolo i l-a înapoiat şi nu părea să se fi stricat în cădere. Totuşi, când i-am vorbit de asta mi-a răspuns abrupt; iar în trăsură pe drumul spre casă părea a fi disproporţionat de tulburată din pricina acelui incident neînsemnat.

Chiar aşa! Spuneţi că un domn se afla în primul rând. Atunci erau prezente şi alte persoane?

O, da. Este imposibil să le ţii la distanţă când biserica este deschisă.

- Acest domn nu era cumva unul din prietenii soţiei dumneavoastră?

Nu, nu. Îl numesc domn din curtoazie, însă era o persoană care arăta cât se poate de comun. N-am remarcat cum arăta. Dar realmente cred că ne îndepărtăm prea mult de subiect.

- Doamna St. Simon, atunci, s-a întors de la cununie într-o dispoziţie mai puţin veselă decât aceea pe care o avea la plecare. Ce a făcut când s-a întors în casa tatălui său?

- Am văzut-o conversând cu camerista ei.

- Şi cine este camerista ei?

- Se numeşte Alice. Este americancă şi a venit cu ea din California.

- O servitoare căreia i se destăinuie?

Un pic prea mult. Mi s-a părut că stăpâna ei îi permite să-şi ia mari libertăţi. Totuşi, firește, în America lucrurile acestea sunt văzute diferit

- Cât timp a vorbit cu Alice?

O, câteva minute. Aveam alte lucruri la care trebuia să mă gândesc.

- Nu aţi auzit ce-şi spuneau?

Doamna St. Simon a spus ceva despre "a prelua ilegal un teren" Obişnuia să folosească un limbaj de acest fel. Nu ştiu la ce se referea.

Jargonul american este uneori foarte expresiv. Şi ce a făcut soţia dumneavoastră când a terminat de vorbit cu servitoarea ei?

- A intrat în camera unde se servea masa.

- La braţul dumneavoastră?

Nu, singură. Era foarte independentă în detalii de acest fel. Apoi, după ce a stat cam zece minute, s-a ridicat grăbită, a mormăit câteva scuze şi a părăsit încăperea. Nu s-a mai întors vreodată.

Dar această servitoare, Alice, după câte înţeleg, mărturiseşte că doamna a mers în camera ei, a îmbrăcat o manta peste rochia de mireasă, şi-a pus boneta şi a ieşit.

Exact. Şi după aceea a fost văzută plimbându-se prin Hyde Park cu Flora Millar, o femeie care este acum arestată şi care provocase deja un scandal în casa domnului Doran în acea dimineaţă.

A, da. Aş dori câteva amănunte referitoare la această tânără doamnă şi relaţiile dumneavoastră cu ea.

Lordul St. Simon a dat din umeri şi a ridicat din sprâncene.

Am fost prieteni timp de câţiva ani aş putea spune prieteni foarte buni. Obişnuia să lucreze la Allegro.

Am tratat-o cu generozitate, prin urmare n-avea nici un motiv bine întemeiat să se plângă de mine, dar ştiţi cum sunt femeile, domnule Holmes. Flora era o persoană dulce, dar extrem de impulsivă şi devotată mie. Mi-a scris nişte scrisori teribile când a auzit că urma să mă căsătoresc, şi ca să vă spun adevărul, motivul pentru care mi-am celebrat căsătoria atât de discret este că mi-a fost teamă de un scandal în biserică. A venit la uşa domnului Moran imediat după ce ne-am întors, şi a încercat să pătrundă înăuntru, rostind nişte expresii foarte jignitoare la adresa soţiei mele şi chiar ameninţând-o, însă am prevăzut posibilitatea unui astfel de lucru, şi am chemat doi poliţişti în haine civile care au scos-o în curând afară. S-a liniştit când a văzut că nu avea nici un rost să provoace un scandal.

- Soţia dumneavoastră a auzit toate acestea?

- Nu, slavă cerului, nu le-a auzit.

Şi a fost văzută plimbându-se cu această femeie după aceea?

Da. Aceasta este ceea ce domnul Lestrade de la Scotland Yard consideră ca fiind atât de grav. Se presupune că Flora a atras-o pe soţia mea afară şi i-a întins o capcană teribilă.

- Păi, este o presupoziţie posibilă.

Şi dumneavoastră credeţi asta?

Nu am spus că este una probabilă. Dar dumneavoastră înşivă nu o consideraţi drept probabilă?

Nu cred că Flora ar fi capabilă să facă rău nici măcar unei muşte.

Totuşi, gelozia este o ciudată transformatoare de caractere. Vă rog să-mi spuneţi care este teoria dumneavoastră referitoare la ceea ce s-a întâmplat.

- Ei bine, realmente, am venit să caut o teorie, nu să

avansez una. V-am dat toate faptele. Totuşi, întrucât mă întrebaţi, vă pot spune că mi-a trecut prin cap ca fiind posibil ca tulburarea pricinuită de această poveste, conştientizarea faptului că făcuse un pas social atât de imens să fi avut efectul de a provoca o tulburare nervoasă.

- Pe scurt, credeţi că a înnebunit dintr-odată?

- Păi, într-adevăr, când iau în considerare faptul că a întors spatele – nu o să spun mie, dar la atâtea lucruri la care multe au aspirat fără succes – nu pot s-o explic în nici un alt mod.

Ei bine, cu siguranţă aceasta este de asemenea o ipoteză posibilă, a spus Holmes, zâmbind. Şi acuma, lordule St. Simon, cred că am aproape toate datele necesare. Pot să vă întreb dacă aţi fost plasat la masă astfel încât puteaţi vedea pe fereastră?

- Puteam vedea cealaltă parte a drumului şi parcul.

Aşa. Atunci nu cred că e necesar să vă reţin mai mult. O să vă ţin la curent.

Sper să fiţi atât de norocos încât să rezolvaţi această problemă, a spus clientul nostru, ridicându-se.

- Am rezolvat-o.

Ei! Ce aţi spus?

- Spun că am rezolvat-o.

- Atunci unde se află soţia mea?

- Acesta este un detaliu pe care o să-l aflu repede.

Lordul St. Simon a scuturat din cap.

Mi-e teamă că ar fi necesare nişte minţi mai înţelepte decât a dumneavoastră sau a mea, a remarcat el, şi, făcând o plecăciune maiestuoasă şi demodată, a plecat.

Este foarte amabil din partea lordului St. Simon să-mi onoreze mintea punând-o pe aceeaşi treaptă cu a sa, a spus Sherlock Holmes, râzând. Cred că o să beau un

whisky cu sifon şi o să fumez un trabuc după tot acest interogatoriu. Am ajuns la nişte concluzii în privinţa cazului înainte ca clientul nostru să apară aici.

- Dragul meu Holmes!

- Am însemnări referitoare la cazuri similare, deşi nici unul, aşa cum am remarcat înainte, nu a fost aşa de prompt. Toată examinarea mea a servit la a-mi transforma presupoziţia în certitudine. Dovezile indirecte sunt ocazional foarte convingătoare, ca şi atunci când găseşti un păstrăv în lapte, ca să citez exemplul lui Thoreau.

- Dar am auzit tot ceea ce ai auzit şi tu.

Fără să cunoşti însă cazurile anterioare care mă ajută atât de mult. A existat cu câţiva ani în urmă un caz similar în Aberdeen, şi ceva foarte asemănător în Munchen în anul de după încheierea războiului dintre Franţa şi Prusia. Este unul dintre aceste cazuri – dar, hei, iată-l pe Lestrade! Bună ziua, Lestrade! O să găseşti un pahar pe bufet şi trabuce în cutie.

Detectivul oficial era îmbrăcat într-o haină scurtă de postav şi avea un fular la gât, ceea ce îi dădea hotărât o înfăţişare marinărească, iar în mână ţinea o geantă neagră de pânză. Cu un salut scurt, s-a aşezat şi şi-a aprins trabucul care îi fusese oferit.

- Ce mai e nou? l-a întrebat Holmes cu un licăr în ochi. Arăţi nemulţumit.

Şi mă simt astfel. Din cauza acestui caz infernal referitor la căsătoria lui St. Simon. Nu pot să înţeleg nimic din această poveste.

- Realmente! Mă surprinzi.

Cine a mai auzit vreodată de o afacere atât de complicată? Fiecare indiciu pare a-mi scăpa printre degete. Am lucrat la asta toată ziua.

- Şi se pare că asta te-a udat foarte tare, i-a spus Holmes, atingând mâneca scurtei de postav.

- Da, am dragat Serpentine.

- Pentru Dumnezeu, în ce scop?

- Pentru a căuta trupul doamnei St. Simon.

Sherlock Holmes s-a aplecat pe spate pe scaunul său şi a râs cu poftă.

- Ai dragat şi bazinul fântânii din Piaţa Trafalgar? l-a întrebat.

- De ce? Ce vrei să spui?

Pentru că ai avea tot atâtea şanse s-o găseşti pe această doamnă într-unul ca şi într-altul.

Lestrade i-a aruncat o privire mânioasă:

- Presupun că ştii totul despre asta, a mârâit el.

- Păi, de abia ce am auzit faptele, dar sunt elucidat.

- O, chiar aşa! Atunci crezi că Serpentine nu joacă nici un rol în asta?

- Cred că este foarte puţin probabil.

- Atunci poate vei fi atât de amabil să-mi explici şi mie cum se face că am găsit astea acolo? A deschis geanta în timp ce vorbea, şi a aruncat pe podea o rochie de mireasă de moar, o pereche de pantofi albi de satin, o coroniţă de mireasă şi un văl, toate decolorate şi îmbibate de apă. Uite, a spus el, punând o verighetă nouă deasupra grămezii. Iată o mică dificultate pe care trebuie să o rezolvaţi, maestre Holmes.

O, realmente!, a spus prietenul meu, scoţând rotocoale albastre din trabuc. Le-ai scos din Serpentine?

Nu. Au fost găsite plutind în apropierea malului, de către un paznic al parcului. Au fost identificate ca fiind hainele acesteia, şi mi se pare că dacă hainele erau acolo, corpul nu putea fi mult mai departe.

- Prin acelaşi raţionament strălucit, corpul oricărui

om trebuie să se găsească în apropierea garderobei. Şi spune-mi te rog la ce speri să ajungi cu toate astea?

- La nişte dovezi care să o implice pe Flora Millar în dispariţia doamnei.

- Mi-e teamă că îţi va fi dificil.

Chiar aşa, acum?, a strigat Lestrade încîudat întrucâtva. Mi-e frică, Holmes, că nu eşti foarte practic cu deducţiile şi inferenţele tale. Ai făcut două gafe în tot atâtea minute. Această rochie o implică pe domnişoara Flora Millar.

- Şi cum?

Rochia are un buzunar. În buzunar se află un portvizit. În portvizit este un bilet. Şi iată acest bilet. L-a aruncat pe masă, în faţa lui. Ascultă aici: "O să mă vezi când totul va fi gata. Vino imediat. F.H.M." Acum teoria mea a fost de la început că doamna St. Simon a fost ademenită undeva de Flora Millar, şi că aceasta, fără îndoială împreună cu nişte complici, este responsabilă de dispariţia ei. Aici, semnat chiar cu iniţialele ei, se află biletul care a fost cu certitudine strecurat discret în mâna victimei la uşă, şi care a momit-o în raza lor de acţiune.

Foarte bine, Lestrade, i-a spus Holmes, râzând. Eşti realmente foarte fin. Lasă-mă să-l văd. A ridicat hârtia apatic, însă aceasta i-a atras imediat atenţia, şi a scos un mic strigăt de satisfacţie. Acesta este într-adevăr important, a spus el.

- Ha! Aşa crezi?

- Extrem de important, te felicit călduros.

Lestrade s-a ridicat triumfător şi şi-a aplecat capul să se uite.

Păi, a ţipat el ascuţit, te uiţi pe partea cealaltă a hârtiei!

- Din contră, aceasta este partea care ne trebuie.

Partea care ne trebuie? Eşti nebun! Iată biletul scris cu creionul aici.

Iar pe cealaltă parte este ceea ce pare a fi un fragment dintr-o notă de plată de la hotel, care mă interesează foarte mult.

Dar nu e nimic important. M-am uitat la ea înainte, a spus Lestrade. "Patru octombrie, camera 8 şilingi, micul dejun 2 şilingi şi 6 pence, cocktail 1 şiling, prânz 2 şilingi şi 6 pence, un pahar de sherry 8 pence" Nu văd nimic în asta.

Foarte probabil nu. Cu toate acestea este foarte important. În ceea ce priveşte biletul, şi acesta este important, sau cel puţin iniţialele sunt astfel, prin urmare te felicit încă o dată.

Am pierdut destul timp, a spus Lestrade, ridicându-se. Cred în munca susţinută şi nu în a sta la gura focului şi a urzi teorii sofisticate. Bună ziua, domnule Holmes, şi o să vedem care îi dă primul de capăt. A strâns hainele, le-a aruncat în geantă, şi s-a îndreptat spre uşă.

- Numai încă o sugestie, Lestrade, a rostit tărăgănat Holmes, înainte ca rivalul său să dispară; o să-ţi spun soluţia corectă a problemei: doamna St. Simon este un mit. Nu există şi nu a existat vreodată o astfel de persoană.

Lestrade s-a uitat trist la tovarăşul meu. Apoi s-a întors spre mine, şi-a ciocănit fruntea de trei ori, a dat solemn din cap, şi s-a îndepărtat grăbit.

De abia ce închisese uşa în spatele lui că Holmes s-a ridicat să-şi ia mantaua.

- Există ceva în ce spune acest individ despre munca în aer liber, a remarcat el, deci cred, Watson, că trebuie să te las cu ziarele tale un timp.

Era trecut de cinci când Holmes a plecat, dar n-am rămas prea mult timp singur, căci după o oră a sosit trimisul unui bucătar cu o cutie mare şi plată. A despachetat-o cu ajutorul unui tânăr pe care îl adusese cu el şi, spre marea mea uimire, au fost puse pe masa de mahon a modestei noastre locuinţe mâncărurile pentru un supeu rece cât se poate de epicureic. Erau două perechi de sitari, un fazan, o plăcintă cu pate de ficat şi nişte sticle vechi, acoperite de pânze de păianjen. După ce au înşirat toate aceste delicatese, cei doi vizitatori ai mei şi-au luat tălpăşiţa, ca şi spiritele din o mie şi una de nopţi, fără să dea vreo explicaţie cu excepţia faptului că totul fusese plătit şi că mâncarea fusese comandată la această adresă.

Puţin înainte de ora nouă, Sherlock Holmes a păşit vioi în cameră. Trăsăturile sale erau serioase, dar avea o lumină în privire care m-a făcut să mă gândesc că a ajuns la nişte concluzii deloc dezamăgitoare.

- Au pus, prin urmare, masa, a spus el, frecându-şi mâinile.

- Se pare că aştepţi companie. Au pus masa pentru cinci persoane.

Da, cred că putem avea ceva vizitatori, a spus el. Sunt surprins că lordul St. Simon nu a sosit încă. Ha! Cred că îi aud acum paşii pe scări.

Era într-adevăr vizitatorul nostru din acea după-amiază, care s-a năpustit înăuntru, legănându-şi ochelarii mai puternic decât niciodată, cu o expresie foarte agitată pe trăsăturile sale aristocrate.

Mesajerul meu v-a găsit atunci?, l-a întrebat Holmes.

Da, şi mărturisesc că mesajul dumneavoastră m-a şocat peste măsură. Aveţi dovezi solide pentru ceea ce

afirmați?

- Cele mai solide posibil.

Lordul St. Simon s-a prăbușit pe un scaun, și și-a trecut mâna peste frunte.

- Ce va spune ducele, a murmurat el, când va auzi că un membru al familiei a fost supus unei astfel de umilințe.

Este pur și simplu un accident. Nu pot susține că există vreo umilință.

A, dumneavoastră priviți aceste lucruri din alt punct de vedere.

- Nu văd ca cineva să poarte vreo vină. Nu prea văd cum altcumva ar fi putut proceda doamna, deși metoda abruptă de a o face este fără îndoială regretabilă. Neavând mamă, n-a avut pe nimeni care s-o sfătuiască într-o astfel de criză.

- A fost o ofensă, domnule, o ofensă în public, a spus lordul St. Simon, bătând cu degetele în masă.

Trebuie să fiți indulgent cu această biată fată, care s-a aflat într-o situație atât de fără precedent.

N-o să fiu indulgent. Sunt realmente foarte furios și am fost tratat rușinos.

Cred că am auzit sunetul clopoțelului, a spus Holmes. Da, se aud pași pe scări. Dacă nu vă pot convinge să priviți lucrurile cu mai multă îngăduință, lordule St. Simon, am adus cu mine un avocat care poate avea mai mult succes. A deschis ușa, și a poftit înăuntru o doamnă și un domn. Lordule St. Simon, a spus el, permiteți-mi să vă fac cunoștință cu domnul și doamna Francis Hay Moulton. Cred că pe doamna o cunoașteți deja.

La vederea acestor noi veniți, clientul nostru a sărit de pe scaun, rămânând foarte drept, cu ochii lăsați și

mâna la pieptul redingotei, întruchiparea vie a demnității jignite. Doamna a făcut rapid un pas înainte și i-a întins mâna, dar acesta a refuzat să-și ridice privirea. Era poate mai bine pentru hotărârea sa, căci fața ei rugătoare era una căreia îți era greu să-i reziști.

Ești mânios, Robert, a spus ea. Ei bine, bănuiesc că ai toate motivele.

Te rog nu-ți cere scuze, i-a spus lordul St. Simon amar.

- O, da, știu că te-am tratat realmente rău și că ar fi trebuit să-ți vorbesc înainte de a pleca. Dar am fost extrem de speriată și din momentul în care l-am văzut pe Frank din nou aici pur și simplu n-am mai știut ce făceam sau spuneam. Mă mir că nu am căzut și leșinat chiar acolo în fața altarului.

Doamnă Moulton, poate doriți ca prietenul meu și cu mine să plecăm din cameră până când explicați toate aceste lucruri?

Dacă pot să-mi exprim părerea, a remarcat domnul necunoscut, am avut deja prea multe secrete în această poveste. În ceea ce mă privește, aș dori ca întreaga Europă și America să audă adevărul despre ceea ce s-a petrecut. Era un bărbat scund, vânos, ars de soare, spân, cu o față ascuțită și o manieră energică.

Atunci o să vă spun povestea noastră chiar acum, a spus doamna. Frank și cu mine ne-am cunoscut în 1884 în tabăra lui McQuire, în apropiere de Munții Stâncoși, unde tata primise un lot în concesiune. Ne-am logodit, Frank și cu mine; dar apoi într-o bună zi tata a dat de un zăcământ bogat și a făcut o grămadă de bani, în timp ce bietul Frank a primit un lot cu un zăcământ epuizat și a rămas fără nimic. Cu cât tata devenea mai bogat, cu atât Frank sărăcea mai mult; prin urmare, în cele din urmă,

tata nu a mai vrut să audă de logodnă şi m-a luat cu el la Frisco. Frank n-a vrut însă să renunţe la mâna mea, deci m-a urmat acolo, şi ne-am întâlnit fără ca tata să ştie ceva. Doar l-ar fi înfuriat să afle, prin urmare pur şi simplu am aranjat singuri lucrurile. Frank spunea că o să meargă să facă şi el bani şi nu se va întoarce să mă ceară până când nu va avea tot atât de mulţi bani ca şi tata. Deci i-am promis să-l aştept până la capăt, şi m-am angajat să nu mă mărit cu nimeni altcineva atâta vreme cât trăia. De ce să nu ne căsătorim imediat, a spus el, şi astfel o să mă simt sigur în privinţa ta; şi nu o să pretind să fiu soţul tău până nu mă întorc? Ei bine, am discutat despre asta şi am aranjat lucrurile atât de frumos, având un preot care să ne cunune, că am făcut-o chiar atunci; iar apoi Frank a plecat să facă avere, iar eu m-am întors la tata.

Următoarea veste pe care am auzit-o despre Frank a fost că se afla în Montana, iar apoi că a mers să prospecteze în Arizona, iar apoi am auzit că era în New Mexico. După asta a apărut o lungă poveste în ziar cum tabăra prospectorilor a fost atacată de indienii apaşi, iar numele lui Frank se afla printre cei ucişi. Am leşinat ca moartă, şi am fost foarte bolnavă luni la rând. Tata a crezut că aveam vreo boală şi m-a luat la jumătate din doctorii din Frisco. N-am auzit nici o ştire vreun an sau mai mult, astfel încât nu m-am mai îndoit că Frank murise. Apoi lordul St. Simon a venit la Frisco şi am plecat la Londra, şi căsătoria a fost aranjată, iar tata era foarte mulţumit, însă eu am simţit tot timpul că nici un bărbat de pe acest pământ nu putea să-l înlocuiască vreodată în inima mea pe bietul meu Frank.

Totuşi, dacă m-aş fi căsătorit cu lordul St. Simon, firesc că mi-aş fi făcut datoria faţă de el. Nu putem iubi

la comandă, dar putem să acționăm așa cum vrem. Am mers cu el la altar cu intenția de a-i deveni o soție pe cât de bună puteam. Dar vă puteți închipui ce am simțit când, exact când ajunsesem în dreptul altarului, m-am uitat înapoi și l-am văzut pe Frank stând și privindu-mă din primul rând de bănci. La început am crezut că era fantoma lui; dar când m-am uitat din nou, se afla încă acolo cu un fel de întrebare în ochi, ca și cum ar fi vrut să știe dacă eram bucuroasă sau tristă să-l văd. Mă mir că nu am căzut. Știu că totul se învârtea în jurul meu, și auzeam cuvintele preotului doar ca zumzăitul unei albine. Nu știam ce să fac. Trebuia să opresc slujba și să fac o scenă în biserică? M-am uitat din nou la el și părea să știe ce gândeam, căci a ridicat degetul la buze ca să-mi spună să tac. Apoi l-am văzut scriind ceva pe o bucățică de hârtie, și am știut că îmi scria un bilet. Pe când treceam pe lângă banca lui pe drumul spre ieșire mi-am scăpat buchetul în dreptul lui, și atunci când mi-a returnat florile mi-a strecurat bilețelul în mână. Era doar un rând cerându-mi să-l întâlnesc când o să-mi facă semn s-o fac. Firește, nu m-am îndoit nici un singur moment că prima mea datorie era față de el, și mă hotărâsem să fac orice mi-ar fi cerut.

Când m-am întors, i-am spus de asta cameristei mele care îl știa din California și care i-a fost întotdeauna prietenă. I-am poruncit să nu spună nimic, ci să împacheteze câteva lucruri și să-mi pregătească mantaua. Știu că ar fi trebuit să-i vorbesc lordului St. Simon, dar îmi era îngrozitor de greu în fața mamei sale și a tuturor acelor fețe simandicoase. M-am hotărât să fug și să explic mai târziu. N-am stat nici zece minute la masă când l-am văzut pe Frank pe fereastră pe cealaltă parte a drumului. Mi-a făcut semn și apoi a început să se plimbe prin parc.

M-am strecurat afară, m-am îmbrăcat şi l-am urmat. A apărut o femeie spunându-mi ceva despre lordul St. Simon – din puţinul pe care l-am auzit, mi s-a părut că acesta avea şi el un secret dinainte de căsătorie, însă am reuşit să scap de ea, şi în curând l-am ajuns pe Frank. Ne-am urcat împreună într-o birjă şi aceea a fost căsătoria mea adevărată, după toţi aceşti ani de aşteptare. Frank a fost prizonier la apaşi, a scăpat, a venit la Frisco, a aflat că îl credeam mort şi am plecat în Anglia, m-a urmat acolo, şi în cele din urmă m-a găsit, exact în dimineaţa celei de-a doua mele căsătorii.

- Am aflat dintr-un ziar, a explicat americanul. Era menţionat numele şi biserica, dar nu şi unde locuia doamna.

- Apoi am avut o discuţie despre ceea ce trebuia să facem, iar Frank s-a pronunţat în favoarea mărturisirii, dar eu eram atât de ruşinată de toate astea că simţeam că mi-ar fi plăcut să dispar şi să nu-i mai văd pe nici unul din nou doar să-i trimit poate un rând lui tata să-l înştiinţez că eram în viaţă. Mă îngrozea să mă gândesc la toţi acei lorzi şi doamne aşezaţi în jurul mesei şi aşteptându-mă să mă întorc. Prin urmare, Frank a luat hainele şi lucrurile mele de mireasă şi a făcut o legăturică, şi ca să nu pot fi descoperită, le-a aruncat undeva unde nimeni nu le putea găsi. Probabil am fi plecat mâine la Paris, dacă acest bun domn Holmes nu ne-ar fi vizitat în această seară, deşi nu pot să-mi închipui cum ne-a găsit, arătându-ne foarte clar şi amabil că eu nu aveam dreptate şi că Frank avea, şi că am fi greşi: rămânând atât de secreţi. Apoi s-a oferit să ne dea o şansă să vorbim cu lordul St. Simon singur, prin urmare am venit imediat aici. Acuma, Robert, ai auzit totul şi regret foarte mult dacă te-am făcut să suferi, şi sper că nu

ai o părere foarte proastă despre mine.

Lordul St. Simon nu a renunțat nicidecum la atitudinea sa rigidă, ci a ascultat această lungă poveste cu sprâncenele încruntate și buzele strânse.

- Scuzați-mă, a spus el, dar nu-mi stă în obicei să-mi discut viața intimă în public.

Atunci n-o să mă ierți? Nu o să-mi dai mâna înainte de plecare?

O, firește, dacă asta vă poate face plăcere. I-a întins mâna, strângând-o cu răceală pe a ei.

Am sperat, a sugerat Holmes, că o să ni vă alăturați la o cină amicală.

Cred că-mi cereți puțin prea mult, a răspuns lordul. Pot fi obligat să accept aceste evenimente recente, dar nu vă puteți aștepta să mă bucur de ele. Cred că, având permisiunea dumneavoastră, o să vă doresc tuturor noapte bună. Ne-a cuprins pe toți într-o plecăciune largă, și a ieșit mândru din cameră.

Atunci sper că măcar dumneavoastră mă veți onora cu compania, a spus Sherlock Holmes. Este întotdeauna o plăcere să întâlnești un american, domnule Moulton, căci fac parte dintre aceia care cred că nebunia unui monarh și greșelile unui ministru din anii trecuți nu vor împiedica copiii noștri să devină într-o bună zi cetățeni ai aceleiași țări mari, sub un steag ce va fi un sfert din drapelul britanic cu stele și dungi.

Cazul a fost unul interesant, a remarcat Holmes, după ce vizitatorii noștri au plecat, pentru că arată foarte clar cât de simplă poate fi explicația unei povești care la prima vedere pare a fi aproape inexplicabilă. Nimic nu poate fi mai firesc decât înșiruirea de evenimente povestite de această doamnă, și nimic mai ciudat decât rezultatul, atunci când este văzut, de exemplu, de Lestrade

de la Scotland Yard.

- Deci tu nu ai greşit deloc?

De la început, mi-au fost clare două lucruri, primul că doamna a fost cât se poate de dornică să participe la ceremonia de căsătorie, celălalt că s-a căit de asta la câteva minute după ce s-a întors acasă. Deci, evident se întâmplase ceva în timpul dimineţii, care a făcut-o să-şi schimbe părerea. Ce anume a putut fi? Nu putea să fi vorbit cu nimeni când ieşise, căci a fost însoţită de mire. Atunci văzuse pe cineva? Dacă da, trebuia să fi fost cineva din America, căci petrecuse un timp atât de scurt în această ţară că n-ar fi putut întâlni pe cineva care să exercite o influenţă atât de puternică asupra ei ca doar simpla lui vedere s-o fi făcut să-şi schimbe complet planurile. Vezi, prin urmare, că am ajuns deja, printr-un proces de excludere, la ideea că putea să fi văzut un american. Apoi cine putea fi acest american, şi de ce avea o influenţă atât de mare asupra ei? Putea fi un iubit; putea fi un soţ. Ştiam că şi-a petrecut tinereţea în mijlocul unor scene violente şi în condiţii ciudate. Ajunsesem până în acest punct înainte de a auzi măcar povestea lordului St. Simon. Când ne-a povestit de bărbatul din primul rând, de schimbarea din atitudinea miresei, de o modalitate atât de simplă de a primi un bilet ca scăparea unui buchet, de recursul ei la camerista căreia îi împărtăşea secretele, şi de aluzia ei foarte semnificativă la obţinerea ilegală a unui lot, care în limbajul prospectorilor înseamnă a intra în posesia unui lucru la care are dreptul o altă persoană – întreaga situaţie mi-a devenit absolut clară. A plecat cu un bărbat, iar acel bărbat era fie iubitul, fie soţul ei dinainte – şansele fiind în favoarea celei de-a doua posibilităţi.

- Şi cum i-ai putut găsi?

- Ar fi putut fi dificil, dar amicul Lestrade dispunea de informaţii de valoarea cărora nu era conştient. Iniţialele erau fireşte de cea mai mare importanţă, dar a fost şi mai valoros de aflat că într-o săptămână acesta şi-a plătit nota la unul dintre cele mai selecte hoteluri din Londra.

- Cum ţi-ai dat seama că era select?

- Datorită preţurilor Opt şilingi pentru un pat şi opt pence pentru un pahar de sherry îmi indicau că era vorba de unul din cele mai scumpe hoteluri. Nu există multe în Londra care au asemenea preţuri. Într-al doilea pe care l-am vizitat pe aleea Northumberland am aflat, cercetând registrul, că Francis H. Moulton, un domn american, plecase doar cu o zi înainte şi, uitându-mă la ce a consumat, am întâlnit lucrurile pe care le văzusem în nota de plată. Se menţiona ca scrisorile sale să fie trimise în Piaţa Gordon, nr.226; prin urmare, am luat-o într-acolo şi, fiind destul de norocos să găsesc cuplul de îndrăgostiţi acasă, am îndrăznit să le dau nişte sfaturi părinteşti şi să subliniez faptul că ar fi fost mai bine din toate punctele de vedere să-şi clarifice poziţia în faţa publicului, şi în special a lordului St. Simon. I-am invitat să-l întâlnească aici şi, precum vezi, l-am făcut să vină la întâlnire.

Dar cu rezultate nu prea bune, am remarcat. Comportamentul său nu a fost, cu siguranţă, prea amabil.

A, Watson, a spus Holmes zâmbind, poate nici tu nu ai fi prea amabil dacă, după toate eforturile de a curta o femeie şi a te căsători cu ea, te-ai trezi într-o clipă şi fără ea şi fără avere. Cred că trebuie să-l judecăm pe lordul St. Simon cu multă indulgenţă, şi să mulţumim cerului că nu suntem în poziţia lui. Trage-ţi scaunul spre mine şi dă-mi vioara, căci singura problemă pe care o avem încă de rezolvat este cum să facem să treacă aceste

seri reci de toamnă.

AVENTURA DIADEMEI DE BERIL

Holmes, am spus eu, într-o dimineață, în timp ce stăteam în fereastra noastră boltită uitându-mă jos în stradă, iată un nebun venind încoace. E destul de trist că rudele îl lasă să iasă singur

Prietenul meu s-a ridicat leneș din fotoliu, stând cu mâinile în buzunarele halatului și privind peste umărul meu. Era o dimineață de februarie luminoasă și înviorătoare, iar zăpada din ziua dinainte zăcea încă într-un strat gros pe jos, lucind strălucitor sub soarele de iarnă. Spre mijlocul străzii Baker, aceasta fusese îngrămădită de trafic într-o fâșie cafenie și fărâmicioasă, dar pe fiecare parte și pe marginile cu grămezi de zăpadă ale aleilor era încă tot atât de albă ca atunci când ninsese. Trotuarul gri fusese curățat și răcâit, dar era încă periculos de alunecos, astfel încât existau mai puțini trecători decât de obicei. Într-adevăr, dinspre stația Metropolitan nu venea nimeni, cu excepția acestui domn al cărui comportament excentric îmi atrăsese atenția.

Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt, corpolent și impunător, cu o față masivă și trăsături pronunțate, și o siluetă impresionantă. Era îmbrăcat într-un stil sobru însă luxos, cu o redingotă neagră, o pălărie lucioasă, ghetre maro curate și pantaloni gri perlat bine croiți. Însă mișcările sale contrastau în mod absurd cu demnitatea ținutei și trăsăturilor, căci alerga repede, cu mici sărituri din când în când, cum face un om obosit care

nu prea este obişnuit să-şi solicite picioarele. În timp ce fugea, îşi arunca mâinile în sus şi în jos, îşi bălăbănea capul şi contorsiona faţa în cele mai neobişnuite strâmbături.

Ce Dumnezeu este cu el?, am întrebat. Se uită la numerele caselor.

Cred că vine aici, a spus Holmes, frecându-şi mâinile.

- Aici?

Da; cred că mai degrabă vine să mă consulte din punct de vedere profesional. De obicei, recunosc simptoamele. Ha! Ţi-am spus? În timp ce vorbea, gâfâind şi respirând cu greu, omul s-a năpustit spre uşa noastră şi a tras de clopoţel până când toată casa a răsunat de zăngănit.

Câteva momente mai târziu se afla în camera noastră, încă gâfâind, încă gesticulând, dar cu o privire îndureratâ şi disperată, şi atât de fixă că zâmbetele noastre s-au transformat într-o clipă în groază şi milă. N-a putut scoate nici un cuvânt un timp, ci doar îşi balansa corpul şi se trăgea de păr, ca şi cum ar fi ajuns la hotarul ultim al raţiunii. Apoi, sărind pe neaşteptate în picioare, a început să-şi izbească capul de perete cu o asemenea putere că amândoi ne-am repezit la el şi l-am tras de acolo în mijlocul camerei. Sherlock Holmes l-a împins pe balansoar şi, aşezându-se lângă el, l-a bătut uşor pe mână, vorbindu-i pe tonul degajat şi calmant pe care ştia atât de bine să-l folosească.

- Aţi venit la mine să vă spuneţi povestea, nu-i aşa? a spus el. Sunteţi obosit din pricina grabei. Vă rog să aşteptaţi până când vă reveniţi, iar apoi voi fi cât se poate de fericit să examinez orice problemă pe care o să mi-o prezentaţi.

Omul a rămas unul sau câteva minute cu pieptul tresăltând, luptând să-şi învingă emoţia. Apoi şi-a trecut batista peste frunte, şi-a strâns buzele, şi şi-a întors faţa spre noi.

- Fără îndoială, mă credeţi nebun? a spus el.

Observ că aţi avut un mare necaz, i-a răspuns Holmes.

Numai Dumnezeu ştie ce necaz! un necaz suficient să-mi zdruncine raţiunea din temelii, atât a fost de neaşteptat şi teribil. Aş fi putut înfrunta dizgraţia publică, deşi sunt un om al cărui caracter n-a fost pătat vreodată. Suferinţa personală este de asemenea ceva ce i se întâmplă oricărui om; dar ambele deodată şi într-o formă atât de înspăimântătoare au fost îndeajuns să-mi zdruncine sufletul până în străfunduri. În plus, nu este vorba numai de mine. Cel mai nobil om de la noi poate suferi, dacă nu este găsită o modalitate de a rezolva această poveste cribilă.

Vă rog liniştiţi-vă, domnule, i-a spus Holmes, şi spuneţi-mi clar cine sunteţi şi ce vi s-a întâmplat.

Numele meu, a răspuns vizitatorul nostru, vă este probabil familiar Sunt Alexander Holder, de la firma bancară Holder & Stevenson de pe strada Threadneedle.

Numele ne era într-adevăr binecunoscut, ca aparţinând partenerului mai în vârstă al unui concern bancar privat, al doilea ca importanţă în Londra. Ce s-a putut întâmpla atunci, care să-l aducă pe unul din cei mai importanţi cetăţeni ai Londrei într-o situaţie atât de demnă de milă? Am aşteptat plini de curiozitate până când, cu încă un efort, şi-a strâns puterile să ne spună această poveste.

Simt că timpul este foarte preţios, a spus el; de aceea m-am grăbit încoace, atunci când inspectorul de

poliție mi-a sugerat că ar trebui să vă cer colaborarea. Am ajuns pe strada Baker cu metroul, și de acolo am venit în grabă pe jos, căci birjile merg încet pe zăpada asta. De aceea am ajuns cu răsuflarea tăiată, căci sunt un om care face foarte puțină mișcare. Acum mă simt mai bine, și o să vă expun faptele pe cât de scurt și totuși clar îmi stă în putință.

Știți, firește, foarte bine că o afacere bancară de succes depinde atât de capacitatea de a găsi investiții profitabile pentru fondurile noastre, cât și de dezvoltarea conexiunilor noastre și creșterea numărului de depunători. Una dintre metodele noastre cele mai profitabile de a cheltui bani este prin intermediul împrumuturilor, atunci când garanția oferită este absolut sigură. Am făcut destule de acest fel în ultimii ani, și există multe familii nobile cărora le-am împrumutat sume mari pe baza garanției tablourilor, bibliotecilor sau veselei lor

Ieri dimineață, mă aflam în biroul meu de la bancă, când mi-a fost adusă de unul din funcționari o carte de vizită. Am tresărit când am văzut numele, căci aparținea nimănui altcuiva decât – ei bine, poate chiar și dumneavoastră ar fi bine să nu vă spun mai mult decât că era un nume care e pe toate buzele peste tot în lume unul dintre numele cele mai sus puse, nobile și importante din Anglia. M-am simțit copleșit de o asemenea onoare și am încercat să-i spun asta când a intrat, dar a trecut imediat la afaceri, cu aerul unui om care dorește să se achite repede de o sarcină neplăcută.

Domnule Holder, mi-a spus el, am fost informat că aveți obiceiul de a împrumuta bani.

Firma face asta atunci când garanția este bună, i-am răspuns.

- Este absolut esențial pentru mine, mi-a spus el, să dispun pe loc de 50.000 de lire. Aș putea firește împrumuta înzecit o sumă atât de neînsemnată de la prieteni, dar prefer să o tratez ca pe o afacere pe care s-o închei eu însumi. Dată fiind poziția mea, puteți înțelege cu ușurință că nu ar fi înțelept să-mi fac obligații.

Pot să vă întreb pentru cât timp aveți nevoie de această sumă?, l-am întrebat.

Aștept luna viitoare o sumă mare care mi se datorează, și atunci o să restitui cu siguranță banii pe care mi-i împrumutați, cu dobânda pe care o considerați potrivită. Dar este esențial pentru mine să-mi fie dați imediat acești bani.

- Aș fi fericit să vi-i dau din propriu-mi buzunar fără alte discuții, i-am spus eu, dacă un asemenea efort n-ar fi peste puterile mele. Dacă, pe de altă parte, urmează s-o fac în numele firmei, atunci, ca să fiu corect față de partenerul meu, trebuie să insist ca, chiar și în cazul dumneavoastră, să fie luate toate precauțiile obișnuite.

Aș prefera s-o tratăm în acest fel, a spus el, ridicând o cutiuță pătrată din marochin pe care o pusese lângă scaunul său. Ați auzit fără îndoială de Diadema de beril?

Una din cele mai prețioase posesiuni publice ale imperiului, am spus eu.

- Exact. A deschis cutia în care, încastrată în catifea moale de culoarea pielii, se afla magnifica bijuterie pe care o pomenise. Sunt treizeci și nouă de beriluri imense, a spus el, iar prețul aurului gravat este incalculabil. Cea mai joasă evaluare ar plasa valoarea diademei la o sumă dublă față de aceea pe care am cerut-o. Sunt pregătit s-o las la dumneavoastră drept garanție pentru împrumut.

Am luat prețioasa cutie în mâini, uitându-mă

oarecum perplex de la ea la ilustrul meu client.

Vă îndoiți de valoarea ei?

- Deloc, mă îndoiesc numai de...

- Cât de oportun este s-o las aici. Vă puteți liniști în această privință. Nici nu m-aș gândi s-o fac, dacă nu aș fi absolut sigur că voi fi capabil s-o cer înapoi în patru zile. Este doar o chestiune formală. Această garanție este suficientă?

- Este prea mult.

Înțelegeți, domnule Holder, că aceasta este o dovadă puternică a încrederii mele, bazată pe tot ceea ce am auzit despre dumneavoastră. Mă bazez nu numai pe discreția dumneavoastră și pe abținerea de la orice clevetire privind această chestiune, dar mai ales pe faptul că veți păstra această diademă cu toate precauțiile posibile, deoarece e inutil să vă spun că dacă i s-ar întâmpla ceva, ar izbucni un mare scandal public. Orice deteriorare a ei ar fi aproape la fel de gravă ca pierderea ei definitivă, căci nu există în lume beriluri asemănătoare acestora, și ar fi imposibil de înlocuit. V-o las însă cu toată încrederea, și o să vin după ea în persoană luni dimineața.

Văzând că clientul meu era nerăbdător să plece, n-am mai spus nimic, ci chemându-l pe casierul meu i-am ordonat să-i plătească cincizeci de bancnote de 1.000 de lire. Când am rămas din nou singur, însă, cu prețioasa cutie pe masă în fața mea, n-am putut să nu mă gândesc cu teamă la responsabilitatea imensă ce îmi revenea. Nu exista nici o îndoială că, întrucât era o posesiune națională, ar fi izbucnit un scandal oribil dacă i s-ar fi întâmplat vreo nenorocire. Regretam deja că am consimțit să am grijă de ea. Cu toate acestea, era prea târziu pentru a schimba ceva, prin urmare am încuiat-o în seiful meu

personal şi m-am întors la muncă.

Când s-a lăsat seara, m-am gândit că ar fi fost imprudent să las un lucru atât de preţios la birou când plecam. Seifurile bancherilor fuseseră nu o dată forţate, şi de ce nu i s-ar fi întâmplat asta şi seifului meu? Iar într-o asemenea eventualitate, cât de îngrozitoare ar fi poziţia în care m-aş afla! M-am hotărât, prin urmare, ca în următoarele câteva zile să port cutia cu mine acasă şi la birou, astfel încât să nu fie niciodată departe de mine. Cu această intenţie, am chemat o birjă şi m-am dus acasă la Streatham, luând bijuteria cu mine. N-am respirat în voie până când nu am luat-o sus şi am închis-o în biroul din camera mea de toaletă.

Şi acum câteva cuvinte referitoare la ocupanţii casei mele, domnule Holmes, căci vreau să înţelegeţi pe deplin situaţia. Grăjdarul şi servitorul meu nu dorm în casă şi pot fi scoşi din discuţie. Am trei servitoare care au stat la mine un număr de ani şi a căror absolută onestitate este deasupra oricărei bănuieli. O alta, Lucy Parr, a doua cameristă lucrează pentru mine numai de câteva luni. A venit însă cu nişte recomandări excelente, şi întotdeauna m-a mulţumit. Este o fată foarte drăguţă şi a atras admiratori care s-au învârtit ocazional prin jurul casei. Acesta este singurul defect pe care i l-am găsit, dar credem că este o fată bună din toate punctele de vedere.

Atât în ceea ce priveşte servitorii. Familia mea propriu-zisă este atât de mică că nu îmi va lua mult timp să v-o descriu. Sunt văduv şi am un singur fiu, Arthur. A fost o dezamăgire pentru mine, domnule Holmes o dezamăgire dureroasă. Nu am nici o îndoială că vina îmi aparţine. Oamenii îmi spun că l-am răsfăţat. Foarte probabil aşa stau lucrurile. Când scumpa mea soţie a murit, am simţit că el era tot ceea ce îmi mai rămăsese să

iubesc. Nu puteam suporta să văd zâmbetul dispărându-i, fie şi pentru o clipă, de pe faţă. Nu i-am refuzat niciodată nici o dorinţă. Poate ar fi fost mai bine pentru amândoi să fi fost mai sever cu el, dar am avut cele mai bune intenţii.

Firește, a fost intenţia mea să-mi urmeze în afaceri, dar nu avea nici o aplecare în acest sens. Era sălbatic, încăpăţânat şi, ca să vă spun adevărul, nu puteam avea încredere în el în ceea ce priveşte mânuirea unor sume mari de bani. Când era mai tânăr, a devenit membru al unui club aristocratic, iar acolo, datorită manierelor sale fermecătoare, a devenit în curând intim cu un număr de bărbaţi cu pungi încăpătoare şi obiceiuri costisitoare. A învăţat să joace cărţi din greu şi să risipească bani pe cursele de cai până când a ajuns să vină iar şi iar la mine, implorându-mă să-l împrumut în contul rentei sale, pentru a putea să-şi plătească datoriile de onoare. A încercat, nu o dată, să scape de companie periculoasă în care se afla, dar de fiecare dată influenţa prietenului său, sir George Burnwell, era suficientă să-l întoarcă înapoi.

Şi realmente nu mă mir că un astfel de om ca sir George Burnwell putea avea influenţă asupra lui, căci aducea frecvent în casă, şi eu însumi puteam cu greu rezista fascinaţiei exercitate de comportamentul său. Este mai în vârstă decât Arthur, un om de lume până în vârful degetelor, unul care a fost pretutindeni, a văzut totul, un orator strălucit, şi un bărbat de o mare frumuseţe. Totuşi când mă gândesc la el cu sânge rece, departe de farmecul prezenţei sale, sunt convins, dat fiind cinismul vorbelor privirilor sale, că este o persoană în care n-ar trebui să aibă încredere deloc. Aşa cred, şi aşa crede şi micuţa mea Mary, care intuieşte rapid caracterul cuiva, lucru caracteristic femeilor.

- Şi acum mai îmi rămâne de descris numai ea. Este nepoata mea; dar când fratele meu a murit acum cinci ani lăsând-o singură pe lume, am adoptat-o şi am considerat-o întotdeauna ca pe o fiică. Este o rază de soare în casa mea dulce, afectuoasă, frumoasă, un manager şi o menajeră minunată, o femeie extrem de tandră, liniştită şi delicată. Este mâna mea dreaptă. Nu ştiu ce m-aş face fără ea. Doar într-o singură privinţă mi-a încălcat dorinţele. Băiatul meu a cerut-o de două ori în căsătorie, căci o iubeşte devotat, dar de fiecare dată l-a refuzat. Cred că dacă există vreo persoană care să-l aducă pe calea cea dreaptă ea ar fi fost aceea, iar căsătoria aceasta ar fi putut să-i schimbe întreaga viaţă; dar acum, vai! Este prea târziu pentru totdeauna prea târziu!

Acum, domnule Holmes, cunoaşteţi persoanele care locuiesc sub acoperişul meu şi o să-mi continui mizerabila poveste.

- În acea seară după cină, când ne luam cafeaua în salon, le-am povestit lui Arthur şi lui Mary despre experienţa mea şi preţioasa comoară pe care o aveam sub acoperişul nostru, suprimând doar numele clientului meu. Lucy Parr care adusese cafeaua, părăsise, sunt sigur, camera, dar nu pot jura că uşa era închisă. Mary şi Arthur s-au dovedit foarte interesaţi, şi au dorit să vadă faimoasa diademă, dar m-am gândit că era mai bine să nu le-o arăt.

- Unde ai pus-o?, m-a întrebat Arthur.

- În propriul meu birou.

Ei bine, sper din tot sufletul ca nimeni să nu jefuiască casa în timpul nopţii, a spus el.

- Este încuiat, i-am răspuns.

- O, orice cheie veche se potriveşte la acel birou.

Când eram mic, l-am deschis eu însumi cu cheia dulapului din debara.

- Avea adesea o manieră ciudată de a vorbi, astfel încât nu m-am prea gândit la ce a spus. Însă în acea noapte m-a urmat în camera mea, cu o față foarte gravă.

Uite aici, tată, a spus el cu privirea lăsată în jos poți să-mi dai 200 de lire?

- Nu, nu pot!, i-am răspuns cu asprime. Am fost mult prea generos cu tine din punct de vedere financiar

- Ai fost foarte bun, a spus el, dar îmi trebuie acești bani sau, altminteri, nu pot să mă mai din nou la club.

- Acesta ar fi un lucru foarte bun., i-am strigat.

Da, dar nu ai dori să-l părăsesc ca un om dezonorat, mi-a spus el. N-aș putea suporta dizgrația Trebuie să fac rost de bani într-un fel sau altul, și dacă tu nu o să mi-i dai, atunci trebuie să încerc să-i obțin prin alte mijloace.

Am fost foarte furios, căci aceasta era a treia cerere din această lună. Nu o să vezi un bănuț de la mine am strigat, iar el a făcut o plecăciune și a părăsit camera fără vreun alt cuvânt.

După ce a plecat, am descuiat biroul, m-am asigurat că diadema era în siguranță și l-am încuiat din nou. Apoi am început să mă mișc prin casă să verific dacă totul era încuiat – o sarcină pe care o lăsam de obicei grija lui Mary, dar pe care m-am gândit că e mai bine s-o îndeplinesc eu însumi în acea noapte. Pe când cobora scările, am văzut-o pe Mary la fereastra laterală de la hol, pe care a închis-o și încuiat-o pe când mă apropiam.

- Spune-mi, tată, a spus ea, părând, m-am gândit, o pic tulburată, i-ai dat lui Lucy, servitoarea, permisiunea de a ieși în noaptea asta?

- Cu siguranţă, nu.

- A intrat chiar acum prin uşa din spate. Nu am nici o îndoială că a fost numai până la poarta laterală să se întâlnească cu cineva, însă cred că un astfel de lucru nu este prea sigur şi ar trebui interzis.

Trebuie să-i vorbeşti dimineaţă ori o s-o fac eu, dacă vrei. Eşti sigură că totul este încuiat?

- Cât se poate de sigură, tată.

- Atunci, noapte bună. Am sărutat-o, şi am urcat din nou în dormitorul meu, unde în curând am adormit.

Încerc să vă spun, domnule Holmes, tot ce poate avea vreo legătură cu cazul, dar vă rog să-mi puneţi întrebări în privinţa oricărui aspect pe care nu l-am prezentat destul de clar.

Din contră, prezentarea dumneavoastră este extrem de clară.

- Ajung acum la o parte din povestea mea în care aş vrea să fiu clar în special. Nu dorm foarte adânc, iar neliniştea minţii mele m-a făcut fără îndoială să dorm şi mai uşor decât de obicei. Cam pe la două dimineaţa, deci, am fost trezit de un zgomot în casă. A încetat înainte de a mă trezi de-a binelea, dar a lăsat o impresie în urma lui, ca şi cum o fereastră ar fi fost închisă uşor undeva. Am rămas ascultând din toate puterile. Brusc, spre groaza mea, s-a auzit un zgomot distinct de paşi mişcându-se încet în camera de alături. M-am strecurat afară din pat palpitând de frică, şi m-am uitat prin uşa camerei mele de toaletă.

Arthur, am ţipat, nicălosule! Hoţule! Cum îndrăzneşti să atingi diadema aceea?

- Lumina de gaz era pe jumătate aprinsă, aşa cum o lăsasem, iar nefericitul meu băiat, îmbrăcat numai în cămaşă şi pantaloni, stătea lângă lampă, ţinând diadema

în mâini. Părea s-o răsucească sau s-o îndoaie cu toată puterea. La strigătul meu, a scăpat-o din strânsoare, şi s-a făcut palid ca moartea. I-am luat-o şi am examinat-o. Unul din colţurile de aur cu trei beriluri încrustate lipsea.

Ticălosule!, am ţipat nebun de furie. Ai distrus-o! M-ai dezonorat pe veci! Unde sunt pietrele pe care le-ai furat?

- Furat!, a strigat el.

- Da, hoţule!, am urlat, zgâlţâindu-l de umăr.

Nu lipseşte nici unul. Nu poate lipsi nici unul, a spus el.

Lipsesc trei. Şi ştii unde se află. Trebuie să te numesc şi mincinos, nu numai hoţ? Nu te-am văzut cu ochii mei încercând să mai rupi o bucată?

- M-ai jignit destul, a spus el, nu o să mai rabzi aşa ceva. Nu o să mai spun nici un cuvânt despre asta, întrucât ai preferat să mă insulţi. Dimineaţă o să plec din această casă şi o să mă descurc singur

O să pleci cu poliţia!, i-am strigat, pe jumătate nebun de durere şi furie. O să cer ca această poveste să fie investigată în amănunţime.

Nu o să afli nimic de la mine, mi-a spus el, cu o pasiune de care nu l-aş fi bănuit capabil. Dacă preferi să chemi poliţia, lasă-i să afle ce pot.

La vremea asta toată casa era în picioare, căci ridicasem vocea datorită furiei. Mary a fost prima care s-a repezit în camera mea şi, la vederea diademei şi a feţei lui Arthur, a înţeles întreaga poveste, căzând cu un ţipăt inconştientă pe podea. Am trimis camerista la poliţie şi le-am încredinţat imediat investigarea cazului. Când inspectorul şi poliţistul au intrat în casă, Arthur, care stătea ursuz cu mâinile încrucişate, m-a întrebat dacă intenţionam să-l acuz de furt. I-am răspuns că nu mai era

o chestiune personală ci devenise una publică, întrucât diadema stricată era proprietate națională. Eram hotărât ca legea să hotărască totul.

Cel puțin, mi-a spus el, nu le cere să mă aresteze imediat. Ar fi în avantajul tău ca și în al meu să părăsesc casa pentru cinci minute.

- Ca să fugi sau poate să ascunzi ceea ce ai furat, i-am spus eu. Iar apoi, realizând în ce poziție îngrozitoare mă aflam, l-am implorat să-și amintească că era în joc nu numai onoarea mea dar și a unuia mult superior; și că amenința să provoace un scandal care urma să zdruncine națiunea. Putea să-l evite, dacă mi-ar fi spus ce făcuse cu cele trei pietre care lipseau.

Poți la fel de bine recunoaște totul, i-am spus; ai fost prins în flagrant și nici o mărturisire n-ar putea să-ți facă vina mai odioasă. Dacă poți repara lucrurile pe cât îți stă în puteri, spunându-ne unde se află berilurile, totul va fi iertat și uitat.

Ține-ți iertarea pentru aceia care ți-o cer, mi-a răspuns el, întorcându-mi spatele cu un surâs disprețuitor Mi-am dat seama că era prea înverșunat ca să-l mai influențeze vreo vorbă de-a mea. Exista doar singură cale, deci. L-am chemat pe inspector și i l-am încredințat. L-au percheziționat imediat și pe el și camera sa, și fiecare porțiune din casă unde ar fi putut ascunde pietrele; dar nu s-a putut găsi nici urmă de ele, și nici nenorocitul de băiat nu și-a deschis gura, cu toate insistențele și amenințările noastre. În dimineața asta a fost dus într-o celulă, iar eu, după ce am îndeplinit toate formalitățile cerute de poliție, m-am repezit încoace ca să vă implor să vă folosiți îndemânarea pentru a rezolva această afacere. Poliția a recunoscut deschis că în momentul de față nu poate s-o rezolve. Puteți cheltui cât

consideraţi necesar. Am oferit deja o recompensă de 1.000 de lire. Dumnezeule, ce o să mă fac! Mi-am pierdut onoarea, pietrele şi fiul într-o singură noapte. O, ce o să mă fac!

Şi-a dus mâinile la cap, legănându-se încoace şi încolo, şi vorbind singur încet şi monoton, ca un copil a cărui suferinţă a ajuns de neexprimat.

Sherlock Holmes a rămas tăcut timp de câteva minute, cu sprâncenele încruntate şi ochii fixaţi asupra focului.

- Primiţi mulţi vizitatori? l-a întrebat.

- Pe nimeni, cu excepţia partenerului meu cu familia sa şi a câte unui prieten de-al lui Arthur Sir George Burnwell a fost de câteva ori în vremea din urmă. Nimeni altcineva, cred.

- Dumneavoastră ieşiţi des în lume?

Arthur doar Mary şi cu mine stăm acasă. Nici unul dintre noi nu se sinchiseşte de asta.

- Este ceva neobişnuit pentru o fată.

Este o fată liniştită. În plus, nu este foarte tânără. Are douăzeci şi patru de ani.

Această poveste, pare, din câte spuneţi, să fi fost un şoc şi pentru ea.

Teribil! Este chiar mai afectată decât mine.

- Nici unul dintre dumneavoastră nu se îndoieşte în privinţa vinovăţiei fiului dumneavoastră?

Cum am putea s-o facem când l-am văzut cu proprii mei ochi cu diadema în mâini?

Nu prea o consider o dovadă concludentă. Restul diademei era deteriorat?

- Da, era îndoită.

Nu credeţi atunci că ar fi putut încerca s-o îndrepte?

- Dumnezeu să vă binecuvânteze! Faceți tot ce puteți pentru el și pentru mine. Dar este o sarcină prea dificilă. Ce făcea acolo, în primul rând? Dacă scopul său nu era unul vinovat, de ce nu a spus-o?

Exact. Și dacă era vinovat, de ce nu a inventat o minciună? Tăcerea sa îmi pare a fi un argument atât pro cât și contra. Există câteva aspecte ciudate în privința acestui caz. Ce părere a avut poliția despre zgomotul care v-a trezit din somn?

- Au considerat că ar fi putut fi provocat de Arthur când a închis ușa dormitorului său.

O presupoziție veridică! Ca și cum un om care comite un delict ar trânti ușa ca să trezească toată casa. Ce au spus atunci de dispariția acestor pietre?

Încă mai bat în pereți și examinează mobila în speranța de a le găsi.

- S-au gândit să se uite în afara casei?

- Da, au dat dovadă de o energie ieșită din comun. Toată grădina a fost deja examinată în amănunțime.

Acuma, dragul meu domn, a spus Holmes, nu vă este clar că această poveste are implicații mult mai profunde decât dumneavoastră sau poliția ați fost înclinați să vă gândiți la început? Dumneavoastră vă pare a fi un caz simplu; mie îmi pare a fi unul extrem de complex. Gândiți-vă la ce presupune teoria dumneavoastră. Presupuneți că fiul dumneavoastră a ieșit din pat, a mers, riscând imens, în camera dumneavoastră de toaletă, a deschis biroul, a luat diadema, a rupt folosindu-se doar de mâini o mică porțiune din ea, a plecat într-un alt loc, a ascuns trei pietre din cele treizeci și nouă cu o astfel de iscusință că nimeni nu le poate găsi, iar apoi s-a întors cu celelalte treizeci și șase în cameră, expunându-se pericolului imens de a fi descoperit. Vă

întreb acum, vi se pare veridică o astfel de teorie?

- Dar ce altceva ar putea fi?, a strigat bancherul cu un gest de disperare. Dacă motivele sale au fost nevinovate, de ce nu le explică?

Este sarcina noastră să aflăm asta, a replicat Holmes; deci acum, domnule Holder, vom porni împreună spre Streatham, dacă doriți, și vom petrece o oră examinând mai îndeaproape detaliile.

Prietenul meu a insistat să-i acompaniez în incursiunea lor, ceea ce eram foarte dornic să fac, căci curiozitatea și simpatia mea au fost intens suscitate de povestea pe care o auzisem. Mărturisesc că vina fiului bancherului îmi părea și mie la fel de evidentă ca și nefericitului său tată, dar totuși aveam o asemenea încredere în judecata lui Holmes, că simțeam că trebuiau să existe niște motive de speranță atâta vreme cât acesta era nesatisfăcut de explicația acceptată. N-a prea scos un cuvânt pe drumul spre suburbia sudică, ci a stat cu bărbia în piept și pălăria trasă pe ochi, căzut pe gânduri. Clientul nostru părea să fi prins ceva suflet la raza de speranță care îi fusese oferită, și chiar a început să vorbească fără șir cu mine despre afacerile sale. O scurtă călătorie cu trenul și o și mai scurtă plimbare ne-au dus la Fairbank, locuința modestă a marelui bancher. Fairbank era o casă pătrată din piatră albă, de mărime potrivită, la o mică distanță de drum. În față se întindea o alee cu două sensuri pentru trăsuri și un gazon acoperit de zăpadă, întinzându-se până la cele două mari porți de fier de la intrare. Pe partea dreaptă era un mic desiș, care dădea într-o cărare îngustă între două garduri vii îngrijite, mergând de la drum până la ușa bucătăriei formând intrarea de serviciu. Pe stânga se întindea o alee care ducea la grajduri și nu străbătea deloc domeniul,

fiind o cale de trecere publică, dar puțin folosită. Holmes ne-a lăsat în fața ușii și se plimba încet în jurul casei, prin față, pe aleea furnizorilor, roată prin grădina din spate pe aleea spre grajduri. A zăbovit atât de mult că domnul Holder și cu mine am mers în sufragerie, așteptându-l la gura focului să se întoarcă. Ședeam acolo tăcuți când ușa s-a deschis, și a intrat înăuntru o tânără domnișoară. Era mai degrabă mai înaltă decât media, slabă, cu părul și ochii închiși la culoare, care păreau și mai întunecați datorită palorii depline a pielii ei. Nu cred să mai fi văzut vreodată o față de femeie mai palidă decât a ei. Buzele ei erau de asemenea livide, însă ochii îi erau roșii de plâns. Pe când pășea încet prin cameră, m-a impresionat cu suferința ei, care părea și mai mare decât cea a bancherului dimineață, și era mai izbitoare în cazul ei, întrucât era evident o femeie puternică, cu o imensă capacitate de abținere. Ignorându-mi prezența, a mers drept la unchiul ei trecându-și mâna peste capul lui, într-o mângâiere dulce, tipic feminină.

Ai dat ordine ca Arthur să fie eliberat, nu-i așa, tată? a întrebat ea.

Nu, nu, fata mea, chestiunea trebuie examinată în amănunt.

Dar sunt atât de sigură că este nevinovat. Cunoști instinctele feminine. Știu că nu a făcut nici un rău, și că vei regreta faptul de a fi acționat cu atâta asprime.

- Dacă este nevinovat, de ce tace, atunci?

Cine știe? Poate pentru că s-a înfuriat că l-ai suspectat.

Cum să nu-l fi suspectat, când realmente l-am văzut cu diadema în mână?

O, dar a luat-o doar pentru a se uita la ea. O, crede-mă, crede-mă pe cuvânt că este nevinovat. Las-o

baltă şi nu mai spune nimic. Este atât de îngrozitor să te gândeşti că dragul nostru Arthur este la închisoare!

N-o s-o las baltă până când nu sunt găsite pietrele niciodată, Mary! Afecţiunea ta pentru Arthur te face oarbă la consecinţele teribile pe care le voi suporta. Departe de a muşamaliza lucrurile, am adus un domn de la Londra pentru a investiga cazul în profunzime

Acest domn?, a întrebat ea, întorcându-se spre mine.

- Nu, prietenul dumnealui. A dorit să-l lăsăm singur Este pe aleea spre grajduri acum.

Aleea spre grajduri? Şi-a ridicat sprâncenele întunecate. Ce speră să găsească acolo? Ah! Presupun că el este. Sper, domnule, că veţi reuşi să dovediţi ceea ce sunt sigură că este adevărat, şi anume că vărul meu Arthur, nu este vinovat de această crimă.

Vă împărtăşesc întru totul părerea, şi sper, ca şi dumneavoastră, să putem s-o dovedim, i-a replicat Holmes, întorcându-se la ştergător pentru a-şi scutura zăpada de pe pantofi. Cred că am onoarea de a mă adresa domnişoarei Mary Holder Pot să vă pun una sau două întrebări?

Vă rog, domnule, dacă asta vă poate ajuta elucidaţi această poveste îngrozitoare.

- Dumneavoastră n-aţi auzit nimic astă-noapte?

Nimic, până când unchiul meu a început vorbească tare. L-am auzit şi am coborât.

- Aţi închis ferestrele şi uşile în noaptea dinainte. Aţi zăvorât toate ferestrele?

- Da.

- Dimineaţa erau toate încă zăvorâte?

- Da.

Aveţi o servitoare care are un iubit? Cred că i-a

pomenit unchiului dumneavoastră noaptea trecută că ieşise să-l întâlnească?

- Da, şi ea a fost cea care ne-a servit în salon şi care ar fi putut auzi remarcile unchiului meu despre diademă.

Înţeleg. Inferaţi că ar fi putut să iasă să-i spună iubitului ei, şi că cei doi ar fi putut pune la cale jaful.

Dar ce rost au toate aceste teorii vagi, a strigat bancherul nerăbdător, când v-am spus că l-am văzut pe Arthur cu diadema în mâini?

- Aşteptaţi, puţin, domnule Holder. Ne vom întoarce la aceasta. Referitor la această fată, domnişoară Holder Aţi văzut-o întorcându-se pe uşa de la bucătărie, presupun?

Da; când m-am dus ca să văd dacă uşa era zăvorâtă pentru noapte, am întâlnit-o strecurându-se înăuntru. L-am văzut şi pe bărbat în întuneric.

- Îl cunoaşteţi?

O, da! Este zarzavagiul care ne aduce legumele. Numele său este Francis Prosper.

- Stătea, a spus Holmes, în stânga uşii – adică puţin mai încolo pe cărare decât era necesar pentru a ajunge la uşă?

- Da, aşa este.

- Şi are un picior de lemn?

Ceva de genul fricii s-a ivit în ochii negri şi expresivi ai tinerei domnişoare.

Păi, sunteţi un adevărat magician, a spus ea. Cum de ştiţi asta? A zâmbit, dar pe faţa slabă şi alertă a lui Holmes nu era nici urmă de zâmbet.

Acuma aş dori să merg sus, a spus el. Iar apoi probabil din nou în jurul casei. Poate ar fi mai bine să arunc o privire la ferestrele de aici înainte de a urca.

A mers cu repeziciune de la una la alta, oprindu-se

doar la cea mare care dădea din hol în aleea spre grajduri. A deschis-o, şi i-a examinat cu multă atenţie pervazul, cu ajutorul lupei sale. Acuma o să mergem sus, a spus el în final.

Camera de toaletă a bancherului era o odaie mică, mobilată simplu, cu un covor gri, un birou mare şi o oglindă înaltă. Holmes s-a dus mai întâi la birou şi s-a uitat intens la încuietoare.

Ce cheie a fost folosită pentru a-l deschide?, a întrebat el.

- Cea pe care însuşi fiul meu a menţionat-o – cea de la dulapul din debara.

- O aveţi aici?

- Este cea de pe măsuţa de toaletă.

Sherlock Holmes a luat-o şi a deschis biroul.

Este o încuietoare care nu face zgomot, a spus el. Nu e de mirare că nu v-a trezit. Această cutie, presupun, conţinea diadema. Trebuie să ne uităm la ea. A deschis cutia, şi, scoţând diadema, a aşezat-o pe masă. Era un exemplu magnific de orfevrerie, iar cele treizeci şi şase de pietre erau cele mai frumoase pe care le-am văzut vreodată. Pe o parte a diademei, de unde fusese smuls colţul cu cele trei pietre, marginea era crăpată.

Acuma, domnule Holder, i-a spus Holmes, iată colţul care corespunde celui care a fost din nefericire pierdut. Pot să vă rog să-l rupeţi?

Bancherul s-a dat îngrozit înapoi.

Nici nu mă gândesc să încerc aşa ceva, a spus el.

- Atunci o voi face eu. Brusc Holmes a încercat din toate puterile s-o facă, dar fără nici un rezultat. Simt că cedează puţin, a spus el, dar deşi am multă putere în degete, mi-ar trebui foarte mult timp s-o rup. Un om obişnuit n-ar putea s-o facă. Acuma ce credeţi că s-ar

întâmpla dacă aş reuşi s-o rup, domnule Holder? S-ar auzi un zgomot ca acela făcut de o împuşcătură. Vreţi să spuneţi că toate astea s-au întâmplat la câţiva metri de patul dumneavoastră, şi că dumneavoastră nu aţi auzit nimic?

- Nu ştiu ce să mai cred. Totul îmi este de neînţeles.

Dar poate se poate clarifica pe parcurs. Ce credeţi, domnişoară Holder?

Mărturisesc că şi eu împărtăşesc perplexitatea unchiului meu.

Fiul dumneavoastră nu purta pantofi sau papuci când l-aţi văzut?

- Nimic cu excepţia pantalonilor şi a cămăşii.

Mulţumesc. Cu certitudine ne-am bucurat de un noroc extraordinar în timpul acestei investigaţii şi va fi în întregime vina noastră dacă nu reuşim să clarificăm povestea. Cu permisiunea dumneavoastră, domnule Holder, voi continua acum cercetările mele afară.

A mers singur, după propria-i dorinţă, întrucât a explicat că orice urme de paşi nenecesare i-ar fi făcut sarcina mai dificilă. A muncit o oră sau mai mult, întorcându-se în cele din urmă cu picioarele pline de zăpadă şi trăsăturile la fel de impenetrabile ca întotdeauna.

- Cred că am văzut tot ceea ce era de văzut, domnule Holder, a spus el. Vă pot fi de cel mai mare folos, dacă mă întorc la mine.

Dar pietrele, domnule Holmes. Unde se află ele?

- Nu ştiu.

Bancherul şi-a frânt mâinile.

Nu o să le mai văd niciodată!, a strigat. Şi fiul meu? Îmi daţi vreo speranţă?

- Părerea mea nu s-a schimbat întru nimic.

Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ce a fost această poveste întunecată care a avut loc în casa mea noaptea trecută?

Dacă mă puteți vizita pe strada Baker mâine dimineață între nouă și zece, o să fiu fericit să fac tot ce pot să clarific situația. Înțeleg că îmi dați mână liberă să acționez în numele dumneavoastră, cu singura condiție să vă aduc înapoi pietrele, și că nu există nici o limită în privința sumei pe care o pot folosi?

- Mi-aș da întreaga avere să le recuperez.

Foarte bine. O să examinez lucrurile până mâine. La revedere; este posibil să mă întorc aici înainte de lăsarea serii.

Îmi era clar că tovarășul meu se decisese în privința cazului, deși la ce concluzii ajunsese, era mai mult decât îmi puteam cât de cât imagina. În timpul călătoriei noastre spre casă, am încercat să-l trag de câteva ori de limbă, dar sărea întotdeauna la un alt subiect, până când în cele din urmă am renunțat disperat. Nu era încă trei când ajunsesem acasă. S-a grăbit în camera lui, de unde a coborât câteva minute mai târziu, îmbrăcat ca o haimana de rând. Cu gulerul ridicat, cu haina lucioasă și tocită fularul roșu și cizmele sale uzate arăta ca un exemplar perfect al categoriei respective.

Cred că arăt cum trebuie, a spus el, uitându-se în oglinda de deasupra căminului. Aș vrea să poți veni cu mine, Watson, dar mi-e teamă că e imposibil. E posibil să fiu pe calea cea bună sau dimpotrivă să urmăresc o fata morgana, dar o să știu în curând care din ele. Sper să mă întorc în câteva ore. A tăiat o felie de carne de vită din halca de pe bufet, a pus-o între două felii de pâine și, băgându-și gustarea grosolană în buzunar, a pornit în expediție.

Tocmai ce-mi terminasem ceaiul când s-a întors, vădit într-o dispoziţie excelentă, bălăbănind în mână o gheată veche cu elastic. A aruncat-o într-un colţ şi şi-a turnat o ceaşcă de ceai.

- Am intrat numai în trecere, a spus el. Plec din nou.

- Unde?

O, în celălalt capăt din West End. Poate să treacă ceva timp până mă întorc. Nu mă aştepta în caz că întârzii.

- Cum te descurci?

O, aşa şi aşa. N-am de ce mă plânge. Am fost la Streatham de când ne-am văzut ultima oară, dar nu am intrat în casă. Este o problemă foarte incitantă şi nu aş fi ratat-o pentru nimic în lume. Totuşi, nu pot sta la taclale căci trebuie să-mi dau jos hainele astea îndoielnice şi să revin la sinele meu respectabil.

Era vădit din atitudinea lui că avea motive mai puternice de satisfacţie decât lăsau să se vadă cuvintele lui. Ochii îi luceau şi exista chiar şi o urmă de culoare în obrajii săi gălbejiţi. S-a grăbit sus şi câteva minute mai târziu am auzit pocnetul uşii din hol, care m-a înştiinţat că plecase din nou la vânătoarea care-i plăcea pentru că i se potrivea atât de bine.

Am aşteptat până la miezul nopţii, dar nu s-a întors, prin urmare m-am retras în camera mea. Nu era ceva neobişnuit în cazul lui să lipsească zile şi nopţi în şir atunci când era pe pista cea bună, deci faptul că întârzia nu m-a suprins deloc. Nu ştiu la ce oră s-a întors, dar când am coborât dimineaţa la micul dejun se afla acolo, cu o ceaşcă de cafea într-o mână şi cu ziarul în cealaltă, pe cât de proaspăt şi îngrijit posibil.

Scuză-mă că am început fără tine, Watson, mi-a spus el, dar îţi aminteşti că clientul nostru are o întâlnire

mai degrabă devreme în această dimineață

Ce, este trecut de nouă, i-am răspuns. N-aș fi surprins să fie el. Cred că am auzit clopoțelul.

Era într-adevăr prietenul nostru, bancherul. Am fost șocat de schimbarea care se petrecuse cu el, căci fața lui, de la natură mare și masivă, era acum trasă și lăsată, în timp ce părul mi-a părut cel puțin mai albit. A intrat cu o expresie de oboseală și letargie pe chip, care era chiar mai dureroasă decât violența lui din dimineața dinainte, și s-a prăbușit în fotoliul pe care i-l împinsesem.

Nu știu ce am făcut să merit să fiu atât de greu încercat, a spus el. Doar cu două zile mai devreme eram un om fericit și prosper fără nici o grijă. Acum mă așteaptă o bătrânețe singuratică și dezonorată. O durere îi urmează îndeaproape alteia. Nepoata mea, Mary, m-a părăsit.

V-a părăsit?

Da. În această dimineață patul ei era neatins, camera era goală, iar un bilet pentru mine se afla pe masa din hol. Îi spusesem noaptea trecută, îndurerat, nu mâniat, că dacă s-ar fi căsătorit cu băiatul meu, lucrurile ar fi mers bine cu el. Poate a fost o dovadă de egoism din partea mea. Se referă la această remarcă în biletul ei:

"DRAGUL MEU UNCHI: Simt că ți-am făcut necazuri, și că, dacă aș fi acționat diferit, această nenorocire teribilă nu s-ar fi întâmplat vreodată. Nu pot, având acest gând în minte, să fiu din nou fericită sub acoperișul dumitale, și simt că trebuie să te părăsesc pentru totdeauna. Nu-ți face griji pentru viitorul meu, căci este asigurat; și, mai ales, nu mă căuta, căci va fi o muncă inutilă și îmi va face un deserviciu. În viață sau în moarte, rămân pentru totdeauna iubitoarea ta MARY"

Ce vrea să spună cu biletul acesta, domnule

Holmes? Credeți că are intenția să se sinucidă?

- Nu, nu, nimic de acest fel. Este poate cea mai bună soluție posibilă. Cred, domnule Holder, că vă apropiați de sfârșitul necazurilor dumneavoastră.

- Ha! Așa credeți! Ați auzit ceva, domnule Holmes; ați aflat ceva! Unde sunt pietrele?

Nu considerați că 1.000 de lire de bucată este o sumă prea mare?

- Aș plăti zece.

Nu e necesar. Trei mii sunt suficiente. Și îmi închipui că există o mică recompensă. Aveți cecurile la dumneavoastră? Iată un stilou. Mai bine scrieți 4.000 de lire.

Cu fața uimită, bancherul a scris cecul cerut. Holmes s-a dus la biroul lui, a scos din el o bucățică triunghiulară de aur cu trei pietre încrustate, și a aruncat-o pe masă.

Clientul nostru a înșfăcat-o cu un țipăt de bucurie.

- O aveți!, a spus gâfâit. Sunt salvat! Sunt salvat!

Reacția sa de bucurie era la fel de pasionată cum fusese cea de suferință, și a strâns la piept pietrele recuperate.

Mai există un lucru pe care îl datorați, domnule Holder, i-a spus Sherlock Holmes mai degrabă grav.

- Datorez! A luat un stilou. Spuneți-mi suma și o s-o plătesc.

Nu, datoria nu este față de mine. Datorați niște scuze foarte umile acelui băiat nobil, fiul dumneavoastră, care s-a comportat în această poveste într-un fel în care mi-ar plăcea s-o facă propriul meu fiu, dacă aș avea vreodată unul.

- Atunci nu Arthur a fost cel care le-a luat?

- V-am spus ieri și v-o repet astăzi că nu el.

- Sunteți sigur? Atunci hai să ne ducem imediat la el și să-i spunem că se știe adevărul.

O știe deja. Când am elucidat totul, am avut o discuție cu el și, văzând că nu vrea să-mi spună povestea, i-am spus-o eu, și a trebuit să recunoască că aveam dreptate, adăugând câteva detalii care nu-mi erau încă clare. Vestea dumneavoastră din această dimineață poate însă să-l facă să vorbească.

Pentru Dumnezeu, spuneți-mi atunci, ce înseamnă acest mister neobișnuit!

- O s-o fac, și o să vă arăt pașii prin care am ajuns să-l dezleg. Și dați-mi voie să vă spun mai întâi ceea ce este cel mai greu pentru mine să spun și pentru dumneavoastră să auziți. a existat o înțelegere între Sir George Burnwell și nepoata dumneavoastră, Mary. Au fugit împreună.

- Mary a mea? Este imposibil!

Este din nefericire mai mult decât posibil; este sigur Nici dumneavoastră nici fiul dumneavoastră n-ați cunoscut adevăratul caracter al acestui om, atunci când l-ați admis în cercul familiei dumneavoastră. Este unul dintre cei mai periculoși oameni din Anglia – un jucător ruinat, un ticălos absolut disperat, un om fără inimă sau conștiință. Nepoata dumneavoastră n-a cunoscut astfel de oameni. Când i-a făcut jurăminte, cum le-a făcut la o sută altele înaintea ei, s-a amăgit că numai ea a putut să-i miște inima. Numai dracu știe ce i-a spus, dar cel puțin e sigur că aceasta a devenit unealta lui și că obișnuia să-l întâlnească aproape în fiecare seară.

Nu pot și nu o voi crede!, a strigat bancherul cu fața palidă ca moartea.

O să vă spun ce s-a întâmplat în casa dumneavoastră noaptea trecută. Nepoata dumneavoastră,

când a crezut că v-aţi dus în camera dumneavoastră, s-a strecurat jos şi a vorbit cu iubitul său prin fereastra care dă spre aleea ce duce spre grajduri. Urmele paşilor lui era întipărite în zăpadă, atât de mult a stat acolo. Ea i-a spus de diademă. Pofta lui nelegiuită de aur s-a aprins la această ştire, şi a făcut-o să-i urmeze voinţa. Nu am nici o îndoială că vă iubea, dar există femei în cazul cărora dragostea pentru un iubit anihilează toate celelalte afecţiuni, şi cred că era şi cazul ei. Tocmai ce asculta instrucţiunile acestuia, când v-a văzut coborând scările, şi a închis rapid fereastra, povestindu-vă despre escapada uneia din servitoare cu iubitul ei cu piciorul de lemn, ceea ce era perfect adevărat.

Fiul dumneavoastră, Arthur, a mers la culcare după conversaţia cu dumneavoastră, dar a dormit prost datorită neliniştii iscate de datoriile sale la club. În mijlocul nopţii a auzit nişte paşi uşori trecând pe lângă uşa lui, prin urmare s-a sculat şi, uitându-se afară, a fost surprins s-o vadă pe verişoara sa mergând pe furiş pe coridor şi dispărând în camera dumneavoastră de toaletă. Împietrit de uimire, băiatul şi-a pus nişte haine şi a aşteptat acolo în întuneric să vadă ce avea să se întâmple mai departe. Ea a ieşit din cameră şi la lumina lămpii de pe hol fiul dumneavoastră a văzut-o ducând în mână preţioasa diademă. A coborât scările, iar el, cuprins de groază, a fugit şi s-a strecurat în spatele draperiei din apropierea uşii dumneavoastră, de unde putea observa ce se petrecea în holul de dedesubt. A văzut-o cum a deschis pe furiş uşa, dându-i diadema cuiva aflat în întuneric, iar apoi cum a închis-o, grăbindu-se iar spre camera ei, trecând destul de aproape de locul în care stătea ascuns el în spatele draperiei.

- Atâta vreme cât era de faţă, nu putea face nici o

acțiune fără s-o expună teribil pe femeia pe care o iubea. Dar în clipa în care a dispărut, el a realizat ce nenorocire zdrobitoare era pentru dumneavoastră și cât de important era să pună lucrurile la punct. S-a repezit jos așa cum era, cu picioarele desculțe, a deschis fereastra, a sărit în zăpadă și a fugit pe alee unde a putut vedea o figură întunecată în lumina lunii. Sir George Burnwell a încercat să scape, dar Arthur l-a prins și s-au luptat, băiatul dumitale trăgând de un capăt al diademei, iar dușmanul său de celălalt. În încăierare, fiul dumneavoastră l-a lovit pe Sir George și l-a tăiat la ochi. Apoi ceva a pocnit brusc, iar fiul dumitale, văzând că diadema este în mâinile lui, s-a năpustit înapoi, a închis fereastra, s-a urcat în camera dumneavoastră, și tocmai ce observase că diadema fusese îndoită în timpul luptei încercând s-o îndrepte, când ați apărut la fața locului.

Este posibil?, a spus gâfâit bancherul.

- Apoi l-ați înfuriat jignindu-l exact într-un moment în care simțea că merita mulțumirile dumneavoastră cele mai călduroase. Nu putea să vă explice cum stăteau lucrurile fără s-o dea de gol pe cea care cu siguranță nu îi prea merita atenția. Însă el a adoptat o atitudine cavalerească și i-a păstrat secretul.

De aceea a țipat și a leșinat ea atunci când a văzut diadema, a strigat domnul Holder O, Dumnezeule! Ce nebun orb am fost! Și el care mi-a cerut să-l las să meargă afară cinci minute! Dragul de el, voia să vadă dacă bucățica pierdută se afla la locul luptei. Cât de crud l-am nedreptățit!

- Când am ajuns la casa dumneavoastră, a continuat Holmes, am înconjurat-o imediat cu mare atenție pentru a observa dacă exista vreo urmă pe zăpadă, care mi-ar fi putut fi de ajutor Știam că nu ninsese deloc din seara

dinainte şi de asemenea că îngheţul puternic conservase urmele. Am parcurs aleea furnizorilor, dar aceasta era în întregime călcată în picioare şi urmele nu se puteau distinge unele de altele. Însă chiar dincolo de ea, la capătul opus uşii de la bucătărie, a stat o femeie şi a vorbit cu un bărbat, ale cărui urme rotunde pe o parte indicau că acesta avea un picior de lemn. Am putut observa chiar că aceştia fuseseră deranjaţi, căci femeia a alergat repede înapoi spre uşă, după cum arătau urmele puţin adânci lăsate de călcâie şi cele adânci lăsate de degete, în timp ce omul cu piciorul de lemn a aşteptat un timp, iar apoi a plecat. La vremea respectivă, m-am gândit că aceste urme puteau aparţine servitoarei şi iubitului ei, de care îmi vorbiseţi deja, iar cercetările au arătat că aşa a fost. Am traversat grădina fără să mai văd nimic altceva decât urme întâmplătoare, pe care le-am luat ca aparţinând poliţiei; însă când am ajuns pe aleea spre grajduri, am putut observa o poveste foarte lungă şi complicată scrisă pe zăpada din faţa mea.

Exista un şir dublu de urme aparţinând unui bărbat în cizme şi un al doilea şir dublu pe care l-am observat încântat ca aparţinând unui bărbat desculţ. Am fost imediat convins din ceea ce îmi spuseseţi că ultimele aparţineau fiului dumneavoastră. Primul a mers şi înainte şi înapoi, însă celălalt a alergat repede, şi întrucât paşii săi erau pe alocuri întipăriţi peste adâncitura lăsată de cizme, era vădit că trecuse după celălalt. l-am urmat şi am descoperit că duceau spre fereastra din hol, unde cei lăsaţi de cizme îndepărtaseră toată zăpada în timp ce aşteptau. Apoi m-am deplasat spre celălalt capăt, care se afla la o sută de metri sau mai mult pe alee. Am văzut locul în care cel în cizme s-a întors, unde zăpada era întretăiată ca şi cum avusese loc o luptă şi în final unde

căzuseră câțiva stropi de sânge, arătându-mi că nu mă înșelam. Cel în cizme a fugit apoi pe cărare, iar o altă pată mică de sânge îmi arăta că el fusese cel rănit. Când a ajuns la drumul mare la celălalt capăt, am observat că pavajul fusese curățat, prin urmare indiciul meu se oprea acolo.

Însă intrând în casă am examinat cu lupa, după cum vă amintiți, pervazul și rama ferestrei din hol, și am putut imediat observa că cineva ieșise pe ea. Am putut distinge conturul unde fusese pus piciorul umed când a intrat. Am fost capabil atunci să-mi formez o părere referitoare la ceea ce s-a întâmplat. Un bărbat a așteptat afară în dreptul ferestrei; cineva a adus pietrele prețioase; fapta a fost văzută de fiul dumneavoastră; acesta s-a luat după hoț; a luptat cu el; au tras fiecare de diademă, puterea lor unită provocând stricăciuni pe care nici unul singur nu le-ar fi putut înfăptui. S-a întors cu premiul, dar a lăsat un fragment în mâna dușmanului său. Până aici lucrurile îmi erau clare. Acum întrebarea era cine era bărbatul și cine îi adusese diadema.

Este o veche maximă de-a mea că atunci când ai exclus imposibilul, ceea ce rămâne, indiferent cât de improbabil, trebuie să fie adevărul. Acuma, știam că nu dumneavoastră ați adus-o, prin urmare rămânea numai nepoata dumneavoastră și servitoarele. Dar dacă ar fi fost servitoarele, de ce ar îngădui fiul dumneavoastră să fie învinuit în locul lor? N-ar putea exista nici un motiv posibil. Însă dat fiind că își iubea verișoara, exista o explicație excelentă de ce vroia să păstreze secretul – cu atât mai mult cu cât secretul era unul rușinos. Când mi-am adus aminte că ați văzut-o la acea fereastră, și cum a leșinat văzând din nou diadema, presupunerea mea a devenit o certitudine.

- Şi cine a putut fi complicele ei? Evident un iubit, căci cine altcineva ar fi putut fi mai important decât dragostea şi recunoştinţa pe care trebuia să le simtă faţă de dumneavoastră? Ştiam că ieşeaţi rar şi că cercul dumneavoastră de prieteni era foarte restrâns. Dar printre aceştia se număra Sir George Burnwell. Auzisem de el înainte, ca fiind un om cu o reputaţie proastă în ceea ce priveşte femeile. El trebuie să fi fost cel care purtase acele cizme şi luase pietrele care lipseau. Chiar dacă ştia că Arthur îl descoperise, s-ar fi putut încă considera în siguranţă, căci băiatul nu putea scoate nici un cuvânt fără să-şi compromită propria-i familie.

Ei bine, vă puteţi şi singur închipui ce măsuri am luat după aceea. M-am dus deghizat în haimana la casa lui Sir George, am reuşit să mă împrietenesc cu valetul acestuia, am aflat că stăpânul său se tăiase la cap în noaptea dinainte, şi în cele din urmă în schimbul a şase şilingi m-am asigurat cum stăteau lucrurile, cumpărând o pereche de pantofi pe care nu îi mai purta. Cu aceştia m-am întors la Streatham şi am văzut că se potriveau perfect cu urmele respective.

- Am văzut un vagabond prost îmbrăcat pe alee ieri seară, a spus domnul Holder

Exact. Eu eram acela. Am realizat că găsisem omul, deci m-am întors acasă şi mi-am schimbat hainele. Aveam un rol delicat de jucat apoi, căci mi-am dat seama că trebuia evitată urmărirea penală pentru a împiedica un scandal, şi ştiam că un ticălos atât de şiret îşi dădea seama că aveam mâinile legate. M-am dus să-l văd. La început, firește, a negat totul. Dar când i-am spus fiecare detaliu ce avusese loc, a încercat să mă ameninţe şi a luat o bâtă de pe un perete. Ştiam însă cu cine aveam de-a face, şi i-am pus un pistol la cap înainte de a mă putea

lovi. Apoi a devenit puțin mai rezonabil. I-am spus că-i oferim un preț de o mie de lire pentru fiecare piatră pe care o avea. Asta a provocat primele semne de suferință pe care le-a arătat. Păi, la dracu!, a spus el, le-am dat cu șase sute de lire pe toate trei! Am reușit în curând să obțin adresa celui care le cumpărase, după ce i-am promis că n-o să fie nici o urmărire penală. M-am dus la acesta și după multă târguială am obținut pietrele cu 1.000 de lire bucata. Apoi l-am vizitat pe fiul dumneavoastră, i-am spus că totul era în regulă, și în final m-am dus la culcare pe la două dimineața, după ceea ce aș putea numi o zi de muncă realmente dificilă.

O zi care a salvat Anglia de un mare scandal public, a spus bancherul, ridicându-se. Domnule, nu-mi găsesc cuvintele să vă mulțumesc, dar nu mă voi dovedi nerecunoscător pentru ceea ce ați făcut. Îndemânarea dumneavoastră a întrecut realmente tot ceea ce auzisem despre ea. Și acum trebuie să zbor la dragul meu băiat pentru a-i cere scuze pentru răul pe care i l-am făcut. Referitor la ceea ce îmi spuneți despre biata mea Mary, mă afectează profund. Nici măcar îndemânarea dumneavoastră nu-mi poate spune unde se află acum.

Cred că putem afirma cu toată siguranța, i-a replicat Holmes, că aceasta se află unde se află Sir George Burnwell. Este tot atât de sigur că, indiferent ce greșeli a făcut, acestea vor primi în curând o pedeapsă mai mult decât suficientă.

AVENTURA FAGILOR ARĂMII

Acela care iubeşte arta pentru sine însăşi, a remarcat Sherlock Holmes, punând deoparte pagina cu reclame a lui Daily Telegraph, simte cea mai vie plăcere pe marginea celor mai puţin importante şi celor mai joase manifestări ale acesteia. Îmi face plăcere să observ, Watson, că ai înţeles într-atâta acest adevăr că în aceste scurte povestiri ale cazurilor noastre pe care ai fost atât de bun să le zugrăveşti şi, trebuie s-o spun, să le înfrumuseţezi pe alocuri, nu ai scos în evidenţă multele cazuri faimoase şi procese de senzaţie în care am fost implicat, ci mai degrabă acele incidente care poate au fost neînsemnate în sine, însă care mi-au dat prilejul să folosesc acele aptitudini ale deducţiei şi sintezei logice care sunt specialitatea mea.

- Şi totuşi, i-am spus eu zâmbind, nu am fost absolvit de învinuirea că relatările mele indică un gust pentru senzaţional.

- Ai greşit poate, a observat el, luând cu cleştele un tăciune aprins şi aprinzându-şi cu el lunga pipă din lemn de cireş, care obişnuia s-o înlocuiască pe cea de lut atunci când era într-o dispoziţie mai degrabă combativă decât meditativă – ai greşit poate încercând să adaugi culoare şi viaţă fiecăreia din afirmaţiile tale, în loc de a te limita la sarcina de a relata acel mod de raţionare strict de la cauză la efect, care este realmente singura trăsătură remarcabilă a poveştii.

- Mi se pare că te-am tratat cât se poate de corect,

am remarcat întrucâtva cu răceală, căci eram dezgustat de egotismul pe care îl observasem nu o dată ca fiind un element important al caracterului ciudat al prietenului meu.

Nu, nu este vorba de egoism sau înfumurare, mi-a spus el, răspunzând, aşa cum îi era obiceiul, mai degrabă gândurilor decât cuvintelor mele. Dacă cer să i se facă dreptate absolută artei mele, o fac pentru că aceasta este un lucru impersonal un lucru dincolo de mine însumi. Crima este ceva obişnuit. Logica în schimb este un lucru rar Prin urmare trebuie să insişti mai degrabă asupra logicii decât asupra crimei. Ai coborât ceea ce ar fi trebuit să fie un şir de prelegeri la o serie de poveşti.

Era o dimineaţă rece de început de primăvară şi stăteam după micul dejun în faţa unui foc vesel în vechea cameră de pe strada Baker. O ceaţă deasă se lăsa în jos între şirurile de case cenuşii, iar, prin densele rotocoale gălbui, ferestrele de pe partea cealaltă păreau pete vagi, întunecate şi informe. Lumina de gaz era aprinsă şi strălucea deasupra feţei albe de masă şi a porţelanului şi metalului lucios, căci masa nu fusese încă strânsă. Sherlock Holmes fusese tăcut întreaga dimineaţă, adâncindu-se în continuu în rubricile de anunţuri ale unei serii de ziare până când în final, părând a renunţa la căutările sale, s-a apucat, într-o dispoziţie nu tocmai bună, să-mi ţină o prelegere referitoare la defectele mele literare.

În acelaşi timp, a remarcat el după o pauză, în timpul căreia a continuat să pufăie din lunga sa pipă şi să privească focul, nu prea poţi fi învinuit de insistarea pe senzaţional, întrucât din aceste cazuri faţă de care ai fost atât de amabil să te arăţi interesat, o mare parte nu tratează deloc crima, în sensul ei legal. Mica chestiune în

care am încercat să-l ajut pe regele Boemiei, experienţa ciudată a domnişoarei Mary Sutherland, problema referitoare la bărbatul cu buza răsfrântă şi incidentul celibatarului nobil au fost toate chestiuni care nu puteau fi pedepsite prin lege. Dar mi-e teamă că, evitând senzaţionalul, ai înclinat spre neînsemnat.

- Poate că rezultatul a fost astfel, i-am răspuns, dar susţin că metodele au fost noi şi interesante.

Ştiu, dragul meu. Ce-i pasă publicului, care nu este capabil să observe nimic, care nu poate identifica nici cele mai evidente lucruri, de nuanţele mai fine ale analizei şi deducţiei? Dar realmente nu te pot învinui că eşti minor, căci vremea cazurilor importante a apus. Omul sau cel puţin omul criminal şi-a pierdut toată îndrăzneala şi originalitatea. În ceea ce priveşte propria-mi meserie, pare a degenera într-o agenţie de găsire a creioanelor pierdute şi de consultanţă pentru tinerele domnişoare din pensioane. Cred că am ajuns la fund în cele din urmă. Îmi închipui că biletul pe care l-am primit în această dimineaţă marchează punctul zero în ceea ce mă priveşte. Citeşte-l! Mi-a aruncat o scrisoare mototolită.

Fusese trimisă din Montague Place în seara dinainte şi suna astfel:

"DRAGĂ DOMNULE HOLMES: Sunt nerăbdătoare să vă consult dacă ar trebui sau nu să accept o poziţie care mi-a fost oferită ca guvernantă. Vă voi vizita mâine la zece şi jumătate dacă vă convine.

Cu stimă a dumneavoastră,

VIOLET HUNTER"

- O cunoşti pe tânăra domnişoară? l-am întrebat.

- Nu eu.

- Este zece şi jumătate acum.

- Da, şi nu mă îndoiesc că ea sună.

- Se poate dovedi a fi mai interesant decât crezi. Îţi aduci aminte că povestea carbunculului albastru, care a părut a fi doar o fantezie la început, s-a transformat într-o investigaţie serioasă. Asta se poate întâmpla şi în acest caz.

Ei bine, să sperăm. Dar îndoielile noastre vor fi foarte curând clarificate, căci iată dacă nu mă înşel persoana în chestiune.

În timp ce vorbea, uşa s-a deschis, şi o tânără doamnă a intrat în cameră. Era îmbrăcată simplu dar îngrijit, avea o faţă luminoasă şi ageră, pistruiată ca un ou de fluierar, şi atitudinea vioaie a unei femei care se descurcă singură în lume.

- Sunt sigură că mă veţi scuza că vă deranjez, a spus ea, când tovarăşul meu s-a ridicat s-o întâmpine, dar am trecut printr-o experienţă foarte ciudată şi, întrucât nu am părinţi sau rude cărora să le pot cere sfatul, m-am gândit că poate aţi fi atât de amabil să-mi spuneţi ce să fac.

Vă rog luaţi loc, domnişoară Hunter Aş fi fericit să fac tot ce pot pentru a vă ajuta.

Am putut observa că Holmes a fost impresionat favorabil de atitudinea şi felul de a vorbi ale noii cliente. A examinat-o în maniera lui cercetătoare, iar apoi s-a relaxat, cu pleoapele lăsate şi vârfurile degetelor împreunate, pentru a-i asculta povestea.

- Am fost guvernantă timp de cinci ani, a spus ea, în familia colonelului Spence Munro, dar acum două luni colonelul a fost trimis la Halifax, în Noua Scoţie, şi şi-a luat copiii cu el în America, astfel încât m-am trezit fără slujbă. Am dat anunţuri la ziar, şi am răspuns la anunţuri, fără succes însă. În cele din urmă, puţinii bani pe care îi strânsesem au început să se termine şi nu mai ştiam ce să

fac.

- În West End există o binecunoscută agenție pentru guvernante, numită Westaway's, și obișnuiam s-o vizitez o dată pe săptămână pentru a vedea dacă nu a apărut ceva nou, care să mi se potrivească. Westaway este numele fondatorului afacerii, dar aceasta este condusă în realitate de domnișoara Stoper Stă în micul ei birou, iar doamnele care caută de lucru așteaptă în anticameră și sunt apoi invitate înăuntru una câte una, iar aceasta consultă registrele sale să vadă dacă are ceva care să li se potrivească.

- Ei bine, când am fost acolo săptămâna trecută, am fost invitată în micul birou ca de obicei, însă domnișoara Stoper nu era singură. Un bărbat extrem de corpolent cu o față foarte zâmbitoare și o bărbie imensă, care i se lăsa în straturi pe gât, ședea lângă ea, cu o pereche de ochelari pe nas, uitându-se foarte atent la doamnele care intrau. Când am intrat, a tresărit puternic și s-a întors repede spre domnișoara Stoper

Exact ceea ce-mi trebuie, a spus el; nu se putea ceva mai potrivit. Excelent! Excelent! Părea plin de entuziasm și își freca mâinile foarte satisfăcut. Arăta atât de în largul său că era o plăcere să te uiți la el.

- Căutați o slujbă, domnișoară?, m-a întrebat.

- Da, domnule.

- Ca guvernantă?

- Da, domnule.

- Și ce salariu cereți?

Aveam patru lire pe lună în ultimul loc, la colonelul Spence Munro.

O, nu mai spuneți! Ce corvoadă clar o corvoadă!, a strigat el, ridicându-și mâinile grase în aer ca unul care era pradă pasiunii. Cum e posibil ca cineva

să ofere unei doamne atât de atrăgătoare şi plină de talente o sumă atât de mică?

Talentele mele, domnule, pot fi mai puţine decât vă închipuiţi, am spus eu. Puţină franceză, puţină germană, muzică şi desen.

Nu mai spuneţi!, a exclamat el. Asta nu contează câtuşi de puţin. Întrebarea este aveţi sau nu înfăţişarea şi manierele unei doamne? Aceasta este pe scurt ceea ce contează. Dacă nu le aveţi, nu sunteţi potrivită pentru educaţia unui copil care poate juca într-o bună zi un rol important în istoria ţării. Dar dacă le aveţi, păi atunci cum vă poate cere un domn să acceptaţi un salariu mai mic de trei cifre? Salariul dumneavoastră la mine, doamnă, ar începe de la 100 de lire pe an.

Vă puteţi imagina, domnule Holmes, că pentru mine, săracă cum eram, o asemenea ofertă părea prea bună să fie adevărată. Însă domnul văzând poate expresia de neîncredere de pe faţa mea a deschis un portvizit din care a scos o bancnotă.

- Este de asemenea obiceiul meu, a spus el, zâmbind în cel mai plăcut mod până când ochii săi au devenit doar două mici crăpături strălucitoare printre faldurile albe ale feţei sale, să le dau tinerelor mele domnişoare un avans constând din jumătate din salariul lor, astfel încât să poată să-şi acopere micile cheltuieli legate de călătorie şi garderobă.

- Îmi părea că nu întâlnisem vreodată un bărbat atât de fascinant şi atent. Întrucât aveam deja datorii la furnizori, acest avans era foarte convenabil, şi totuşi exista ceva nefiresc în privinţa întregii tranzacţii, ce m-a făcut să doresc să ştiu puţin mai multe înainte de a mă angaja.

Pot să vă întreb unde locuiţi, domnule?, am spus

eu.

- În Hampshire. O încântătoare casă la țară. "Fagii arămii", la cinci mile distanță de ieșirea din Winchester Este cel mai frumos peisaj rural, draga mea domnișoară, și cel mai dulce conac de țară.

Și care sunt îndatoririle mele, domnule? Aș fi încântată să aflu în ce constau.

Un copil – un drag de zburdalnic de numai șase ani. O, dacă l-ați vedea omorând gândacii de bucătărie cu papucul! Poc! Poc! Poc! Trei morți înainte de a avea timp să clipești! S-a lăsat pe spate pe scaun și a râs iar cu poftă.

Am fost întrucâtva șocată de felul în care se amuza copilul, însă râsul tatălui m-a făcut să mă gândesc că poate glumea.

Unica mea îndatorire atunci, am întrebat eu, este să am grijă de un singur copil?

- Nu, nu, nu unica, draga mea domnișoară, a strigat el. Îndatorirea dumitale va fi, așa cum sunt sigur că vă va spune bunul dumneavoastră simț, să vă supuneți oricărui ordin pe care vi-l dă soția mea, cu condiția să fie un ordin pe care o doamnă să-l poată urma. Vedeți vreo dificultate în a face asta, ei?

- Aș fi încântată să fiu de folos.

Chiar așa. În ceea ce privește îmbrăcămintea, de exemplu. Suntem niște persoane excentrice, știți excentrice, dar bune la inimă. Dacă vi s-ar cere să îmbrăcați o rochie pe care să v-o dăm noi, n-ați obiecta micii noastre fantezii? Ei?

Nu, am spus eu, extrem de uimită de aceste cuvinte.

- Sau să stați aici sau acolo, asta nu v-ar deranja?

- O, nu.

Sau să vă tăiați părul scurt înainte de a veni la noi?

Nu puteam să-mi cred urechilor. Așa cum puteți observa, domnule Holmes, părul meu este destul de bogat și are o nuanță castanie mai degrabă ciudată. A fost considerat artistic. Nici nu mă puteam gândi să-l sacrific așa, pe nepusă masă.

- Mi-e teamă că aceasta este imposibil, am spus eu. Mă privea cu atenție cu ochișorii săi, și am putut vedea cum fața i s-a umbrit când am rostit aceste cuvinte.

- Mi-e teamă că este ceva esențial, a spus el. Este un mic capriciu de-al soției mele, iar capriciile doamnelor, știți și dumneavoastră, trebuie să fie luate în considerare. Și deci nu o să vă tăiați părul?

Nu, domnule, realmente nu o pot face, i-am răspuns hotărâtă.

Ah, foarte bine; atunci lucrurile sunt clare. E păcat, deoarece din alte puncte de vedere ați fi fost realmente foarte potrivită. În acest caz, domnișoară Stoper, ar fi cel mai bine să examinez încă câteva din tinerele dumneavoastră domnișoare.

Managera s-a ocupat în tot acest timp cu hârtiile sale, fără să ne adreseze vreun cuvânt, dar acum mi-a aruncat o privire atât de supărată că nu am putut să mă abțin să bănuiesc că pierduse un comision frumos datorită refuzului meu.

Doriți ca numele dumneavoastră să rămână în registru?, a întrebat ea.

Vă rog, domnișoară Stoper

Păi realmente pare mai degrabă inutil, atâta vreme cât refuzați cele mai bune oferte în această manieră, a spus ea cu asprime. Nu vă puteți aștepta să facem eforturi să vă găsim o altă asemenea poziție. La

revedere, domnişoară Hunter A mişcat clopoţelul de pe masă şi valetul m-a condus afară.

Ei bine, domnule Holmes, când m-am întors în locuinţa mea negăsind prea multe în dulapul din bucătărie şi având două sau trei note de plată pe masă, am început să mă întreb dacă nu făcusem o prostie. La urma urmei, dacă aceşti oameni aveau preferinţe ciudate şi se aşteptau la supunere în cele mai neobişnuite privinţe, erau cel puţin gata să plătească pentru excentricitatea lor. Foarte puţine guvernante din Anglia primesc 100 de lire pe an. În plus, la ce-mi folosea părul? Multor persoane le stă mai bine cu el scurt, şi poate că aveam să mă număr printre ele. În ziua următoare înclinam a crede că făcusem o greşeală, iar o zi mai târziu eram sigură de asta. Renunţasem într-atâta la mândria mea încât eram gata să mă duc înapoi la agenţie să mă interesez dacă slujba mai era încă disponibilă, când am primit această scrisoare de la domnul respectiv. O am aici şi o să v-o citesc:

"Fagii Arămii, în apropiere de Winchester.

DRAGĂ DOMNIŞOARĂ HUNTER: Domnişoara Stoper a fost atât de amabilă să-mi dea adresa dumneavoastră şi vă scriu de aici ca să vă întreb dacă v-aţi schimbat decizia. Soţia mea este foarte nerăbdătoare să veniţi, căci a fost foarte atrasă de descrierea pe care v-am făcut-o. Suntem gata să vă oferim 30 de lire pe trei luni sau 120 de lire pe an ca să vă recompensăm pentru orice inconvenient provocat de excentricităţile noastre. La urma urmei, nu sunt atât de exagerate. Soţia mea adoră o anumită nuanţă de albastru electrizant şi ar dori să purtaţi o rochie de o astfel de culoare înăuntru dimineaţa. Nu e necesar însă să cheltuiţi bani pentru a vă cumpăra una, întrucât dispunem de una aparţinând dragii mele

fiice Alice (care se află acum la Philadelphia), care cred că vi s-ar potrivi de minune. Apoi, referitor la a sta aici sau acolo sau a vă amuza în orice fel care vi se cere, aceasta nu vă va provoca nici un inconvenient. În privinţa părului dumneavoastră, este fără îndoială păcat, mai ales că am observat în timpul scurtei noastre conversaţii cât de frumos este, dar mi-e teamă că trebuie să rămân ferm pe poziţie, şi sper numai că salariul crescut vă poate recompensa pentru o astfel de pierdere. Îndatoririle dumneavoastră în privinţa copilului sunt foarte uşoare. Încercaţi să veniţi vă rog şi o să vă aştept cu careta la Winchester Anunţaţi-mă cu ce tren sosiţi.

Al dumneavoastră cu stimă, JEPHRO RUCASTLE"

Aceasta este scrisoarea pe care tocmai am primit-o, domnule Holmes, şi sunt hotărâtă să accept slujba. Însă m-am gândit ca înainte de a face pasul hotărâtor să prezint întreaga poveste atenţiei dumneavoastră.

Păi, domnişoară Hunter, dacă v-aţi hotărât, asta decide lucrurile, a spus Holmes, zâmbind.

Dar nu mă sfătuiţi să refuz?

Mărturisesc că nu aş dori ca sora mea să aplice pentru o astfel de poziţie.

- Ce pot însemna toate astea, domnule Holmes?

Ah, nu am nici o informaţie. Nu pot spune. Poate v-aţi făcut o părere?

Ei bine, îmi pare că există numai un răspuns posibil. Domnul Rucastle a părut a fi un om foarte drăguţ şi bun. Nu e posibil oare ca soţia lui să fie nebună, iar el să dorească să ascundă asta, de teamă că ar fi dusă la azil, şi să-i îndeplinească toate capriciile pentru a împiedica o izbucnire?

- Acesta este un răspuns posibil – de fapt, după cum

stau lucrurile, este cel mai probabil să fie aşa. Dar în orice caz, nu pare a fi o familie potrivită pentru o tânără domnişoară.

- Dar banii, domnule Holmes, banii!

- Păi, fireşte plata este bună – prea bună. Asta este ceea ce mă nelinişteşte. De ce să vă dea 120 de lire pe an, când ar putea să aleagă pentru 40 de lire? Trebuie să existe un motiv puternic pentru asta.

M-am gândit că dacă vă prezint acum circumstanţele, o să puteţi înţelege lucrurile mai târziu, în caz că o să am nevoie de ajutorul dumneavoastră. M-aş simţi mult mai puternică dacă aş şti că am sprijinul dumneavoastră

O, puteţi să vă bazaţi pe asta. Vă asigur că mica dumneavoastră problemă promite să fie cel mai interesant caz pe care l-am întâlnit în ultimele luni. Există ceva complet nou în privinţa unor trăsături de-ale sale. Dacă o să aveţi îndoieli sau o să fiţi în pericol...

- Pericol! Ce pericol prevedeţi?

Holmes a dat grav din cap. Ea s-a ridicat vioi de pe scaun, cu faţa pe deplin liniştită

- O să mă duc acum la Hampshire cu inima uşoară. O să-i scriu imediat domnului Rucastle, o să-mi sacrific bietul păr în seara aceasta, şi o să pornesc spre Winchester mâine. Cu câteva cuvinte de recunoştinţă pentru Holmes, ne-a urat la amândoi noapte bună, grăbindu-se afară.

Cel puţin, am spus eu, auzind paşii ei repezi şi fermi coborând scările, pare a fi o tânără care poate foarte bine să-şi poarte de grijă.

- Şi are nevoie de asta, a spus Holmes cu gravitate. Dacă nu mă înşel, cred că o să auzim veşti de la ea înainte de a trece multe zile.

N-a trecut multă vreme până când profeția prietenului meu s-a împlinit. Au trecut două săptămâni, în timpul cărora gândurile mele se întorceau frecvent la ea, minunându-mă în ce ciudată alee lăturalnică a experienței omenești se rătăcise această femeie singură. Salariul neobișnuit, condițiile ciudate, îndatoririle ușoare, toate trimiteau la ceva anormal, deși mă depășea dacă era vorba de o excentricitate sau o intrigă, sau dacă omul era un filantrop sau un ticălos. În ceea ce-l privea pe Holmes, am observat că ședea frecvent câte o jumătate de oră cu sprâncenele încruntate și un aer absent, dar refuza să vorbească de această problemă, făcând un gest larg cu mâna, atunci când o menționam. Date! date! date!, striga nerăbdător Nu pot face cărămizi fără lut. Și totuși sfârșea întotdeauna prin a mormăi că o soră de-a lui n-ar fi acceptat niciodată o astfel de poziție.

Telegrama pe care am primit-o în cele din urmă a sosit într-o seară târziu, exact când mă gândeam să mă duc la culcare, iar Holmes se pregătea pentru unul din acele experimente chimice ținând toată noaptea în care se adâncea frecvent, când îl lăsam aplecat asupra unei retorte și a unei eprubete noaptea, și îl găseam în aceeași poziție când coboram la micul dejun dimineața. A deschis plicul galben, iar apoi, uitându-se peste mesaj, mi l-a aruncat mie.

- Uită-te la mersul trenurilor în Bradshaw, a spus el, și s-a întors la studiile sale chimice.

Invitația era una scurtă și urgentă.

"Vă rog să fiți la hanul Lebăda neagră din Winchester mâine la amiază, spunea. Vă rog să veniți! Nu mai știu ce să fac. HUNTER"

Vii cu mine?, m-a întrebat Holmes privindu-mă.

- Bineînțeles.

- Atunci, uită-te la trenuri.

Este un tren la nouă şi jumătate, am spus eu, uitându-mă în Bradshaw. Ajunge în Winchester la 11,30.

Este cum nu se poate mai bun. Atunci poate ar fi mai bine să-mi amân analiza acetonelor, întrucât poate fi necesar să fim în cea mai bună formă mâine dimineaţă.

În ziua următoare la ora unsprezece ne aflam departe pe drumul nostru spre vechea capitală englezească. Tot drumul Holmes s-a adâncit în ziarele de dimineaţă, dar, după ce am trecut de hotarul cu Hampshire, le-a aruncat şi a început să admire peisajul. Era o zi perfectă de primăvară, cu un cer albastru deschis, cu norişori albi şi pufoşi mişcându-se dinspre vest spre est. Soarele strălucea foarte puternic, însă adierea tăioasă şi puternică din aer ne reducea din energie. Peste tot până la dealurile din jurul lui Aldershot, acoperişurile mici, roşii şi cenuşii ale fermelor se iveau din verdele deschis al frunzişului proaspăt.

Nu-i aşa că sunt proaspete şi frumoase?, am strigat cu tot entuziasmul unui om recent scăpat de ceţurile de pe strada Baker.

Dar Holmes a dat grav din cap.

- Ştii, Watson, mi-a spus el, este unul din blestemele unei minţi cu o preocupare ca a mea să perceapă totul în raport cu propriu-i subiect. Tu te uiţi la aceste case împrăştiate şi eşti impresionat de frumuseţea lor. Eu le privesc, şi singurul gând care-mi trece prin minte este senzaţia izolării lor şi a faptului că acolo crima poate fi comisă nepedepsit.

Dumnezeule!, am exclamat. Poţi asocia crima cu aceste vechi gospodării ţărăneşti?

- Acestea mă umplu întotdeauna de o anume groază. Cred, Watson, pe baza experienţei mele, că cele mai joase

şi abjecte alei din Londra nu prezintă o istorie mai îngrozitoare a păcatului decât aşezările rurale atât de zâmbitoare şi frumoase.

- Mă îngrozeşti!

Dar motivul este foarte clar. Presiunea exercitată de opinia publică poate face la oraş ceea ce legea nu poate realiza. Nu există nici o alee atât de abjectă încât ţipătul unui copil torturat sau bufnitura loviturii unui beţiv să nu trezească simpatia şi indignarea vecinilor, iar apoi întreaga maşinărie a justiţiei este atât de aproape că o plângere o poate pune în mişcare, şi există doar un pas între crimă şi boxa acuzatului. Dar uită-te la aceste case singuratice, fiecare înconjurată de câmpurile sale, locuite în mare majoritate de bieţi oameni ignoranţi, care nu prea ştiu multe despre lege. Gândeşte-te la faptele de o cruzime diavolească, la răutatea ascunsă ce poate continua an de an în astfel de locuri, fără să se diminueze vreodată. Dacă această domnişoară care ne-a cerut ajutorul s-ar fi dus să locuiască în Winchester, nu mi-ar fi fost deloc teamă pentru ea. Cei opt kilometri de ţară sunt aceia care aduc pericolul. Totuşi este clar că nu este personal ameninţată.

Nu. Dacă poate veni la Winchester să ne întâlnească, poate pleca.

- Exact. Este liberă.

Atunci despre ce POATE fi vorba? Nu te poţi gândi la vreo explicaţie?

M-am gândit la şapte explicaţii distincte, fiecare dintre ele corespunzând faptelor atâta cât le cunoaştem. Dar care din ele este corectă, poate fi hotărât de informaţia nouă pe care o vom găsi fără îndoială aşteptându-ne. Ei, iată turnul catedralei şi o să aflăm în curând tot ceea ce are de spus domnişoara Hunter.

"Lebăda neagră" era un han faimos pe strada

principală, nu departe de gară, şi acolo am găsit-o aşteptându-ne pe tânăra domnişoară. Rezervase salonul, iar prânzul se afla pe masă.

Sunt atât de încântată că aţi venit, ne-a spus serioasă. Este atât de amabil din partea amândurora; dar realmente nu ştiu ce să fac. Sfatul dumneavoastră mi-ar fi de neprețuit.

Vă rog spuneți-ne ce vi s-a întâmplat.

O s-o fac şi trebuie s-o fac repede, căci i-am promis domnului Rucastle să mă întorc înainte de trei. Am obținut permisiunea sa de a veni în oraş în această dimineață, deşi nici nu bănuia cu ce scop.

Spuneți-ne totul în ordinea în care s-a întâmplat. Holmes şi-a întins picioarele-i lungi şi subțiri spre foc şi s-a relaxat pentru a asculta.

- În primul rând, pot să afirm că pe ansamblu nu am fost prost tratată de către domnul şi doamna Rucastle. Este corect faţă de ei să spun asta. Dar nu pot să-i înțeleg şi mă apasă o greutate în ceea ce-i priveşte.

- Ce nu puteți înțelege?

Motivele comportamentului lor Dar o să vă prezint faptele exact aşa cum s-au întâmplat. Când am sosit, domnul Rucastle m-a întâlnit aici şi m-a luat cu careta sa la "Fagii arămii" Este, aşa cum a spus, în nişte împrejurimi frumoase, dar casa nu este frumoasă, căci este un bloc pătrat, văruit dar pătat şi brăzdat tot de vremea umedă şi rea. Este înconjurat de teremuri, împădurit pe trei laturi, iar pe a patra se află un câmp ce coboară până la drumul spre Southampton, care şerpuieşte la vreo sută de metri de uşa de la intrare. Terenul din faţă aparţine casei, dar pădurile din jur fac parte din domeniul lordului Southerton. Un pâlc de fagi arămii imediat în faţa intrării i-a dat acest nume.

Am fost condusă de angajatorul meu, care era la fel de amabil ca întotdeauna, şi am fost prezentată în acea seară soţiei şi copilului său. Presupunerea care ne-a părut probabilă în locuinţa dumneavoastră de pe strada Baker s-a dovedit a fi complet lipsită de adevăr, domnule Holmes. Doamna Rucastle nu este nebună. E o femeie tăcută, cu faţa palidă, mult mai tânără decât soţul ei, nu are mai mult de treizeci de ani, cred, în timp ce el nu poate avea mai puţin de patruzeci şi cinci. Din conversaţia lor am înţeles că sunt căsătoriţi de vreo şapte ani, că el fusese văduv şi că unicul copil de la prima soţie era fata care plecase la Philadelphia. Domnul Rucastle mi-a spus între patru ochi că motivul pentru care aceasta plecase era că simţea o aversiune iraţională faţă de mama ei vitregă. Întrucât fata nu putea avea mai puţin de douăzeci de ani, îmi pot imagina că poziţia ei faţă de tânăra soţie a tatălui său trebuie să fi fost una incomodă.

Doamna Rucastle mi-a părut a fi searbădă atât în privinţa minţii cât şi a expresiei. Nu m-a impresionat nici în favoarea, nici împotriva sa. Era ca şi nonexistentă. Era uşor de observat că era devotată cu pasiune atât soţului cât şi micului ei fiu. Ochii săi gri deschis se mişcau în continuu de la unul la celălalt, observându-le cea mai mică dorinţă şi anticipând-o când se putea. El era de asemenea drăguţ cu ea, în maniera sa abruptă şi zgomotoasă, şi pe ansamblu păreau a fi un cuplu fericit. Şi totuşi avea o durere ascunsă, această femeie. Rămânea adesea pierdută pe gânduri, cu o expresie din cele mai triste pe faţă. Am surprins-o, nu o dată, cu lacrimi în ochi. Uneori am crezut că ceea ce îi apăsa mintea era dispoziţia copilului său, căci n-am întâlnit vreodată un copil atât de răsfăţat şi atât de iritabil. Este mic pentru vârsta lui, cu un cap disproporţionat de mare. Pare să-şi

petreacă întreaga viață într-o alternare de crize sălbatice de furie și intervale întunecate de îmbufnare. Ideea sa de amuzament pare a fi să producă suferință oricărei creaturi mai slabe decât el, și dovedește un talent remarcabil în capturarea șoarecilor, a păsărilor mici și a insectelor. Dar aș prefera să nu vorbesc despre această creatură, domnule Holmes, și realmente el are puține de-a face cu povestea mea.

Mă bucură orice detaliu, a remarcat prietenul meu, fie că vă par relevante sau nu.

O să încerc să nu sar peste nimic important. Un lucru neplăcut în privința casei, ce m-a izbit imediat, era felul în care arătau și se comportau servitorii. Sunt numai doi, un bărbat și soția sa. Toller, căci acesta este numele său, este un bărbat aspru și grosolan, cu păr și favoriți cărunți și mirosind în continuu a băutură. De două ori de când mă aflu acolo s-a îmbătat foarte tare, și totuși domnul Rucastle n-a părut să observe. Soția acestuia este o femeie foarte înaltă și puternică, cu o expresie acră pe față, la fel de tăcută ca și doamna Rucastle și mult mai puțin amabilă. Sunt un cuplu extrem de neplăcut, dar din fericire îmi petrec cea mai mare parte din timp în camera copilului și în propria-mi cameră, care se află alături, într-un colț al clădirii.

În primele două zile viața mea a fost foarte liniștită; într-a treia, doamna Rucastle a venit jos imediat după micul dejun și i-a șoptit ceva soțului său.

O, da, a spus el, întorcându-se spre mine, vă suntem foarte îndatorați, domnișoară Hunter, că ne-ați urmat fanteziile până la a vă tăia părul. Vă asigur că aceasta nu v-a scăzut deloc din frumusețe. Vom vedea acum cum vă va sta cu rochia albastră. O s-o găsiți întinsă pe patul din camera dumneavoastră și v-am fi

extrem de recunoscători dacă ați fi atât de bună s-o îmbrăcați.

Rochia care mă aștepta avea o nuanță albastră ciudată. Era făcută dintr-un material excelent, un fel de lână, dar se vedea clar că fusese purtată înainte. Nu mi s-ar fi putut potrivi mai bine nici dacă mi s-ar fi luat măsurile. Atât domnul cât și doamna Rucastle și-au exprimat încântarea în privința felului în care arătam, care părea exagerat de impetuoasă. Mă așteptau în salon, care este o cameră foarte mare, întinzându-se de-a lungul părții din față a casei, cu trei ferestre înalte ajungând până la podea. Un scaun fusese pus aproape de fereastra din mijloc, cu spătarul către ea. Mi s-a cerut să mă așez pe el, iar apoi domnul Rucastle, plimbându-se încoace și încolo în partea cealaltă a camerei, a început să-mi spună o serie din cele mai amuzante povești pe care le-am auzit vreodată. Nu vă puteți imagina cât de comic era: am râs până când obosisem. Doamna Rucastle însă, care e evident că nu are simțul umorului, nu a zâmbit nici măcar o dată, ci ședea cu mâinile în poală și cu o expresie tristă și neliniștită pe față. După vreo oră, domnul Rucastle a remarcat brusc că era vremea să mă ocup de îndatoririle de peste zi, și că-mi pot schimba rochia și mă pot duce la micul Edward în camera copiilor

Două zile mai târziu a avut loc același spectacol, în circumstanțe identice. Din nou mi-am schimbat rochia, din nou am stat la fereastră și din nou am râs cu multă poftă de poveștile amuzante care făceau parte din repertoriul imens al angajatorului meu, și pe care le spunea într-un fel de neimitat. Apoi mi-a dat un roman în învelitoare galbenă și, mișcându-mi scaunul puțin într-o parte, ca umbra mea să nu se reflecte pe pagină, m-a rugat să-i citesc cu voce tare din el. I-am citit vreo zece

minute, începând de la mijlocul unui capitol, iar apoi dintr-odată, în mijlocul unei propoziții, mi-a ordonat să mă opresc și să-mi schimb rochia.

Vă puteți cu ușurință imagina, domnule Holmes, cât de curioasă am devenit privind semnificația acestui spectacol neobișnuit. Erau întotdeauna foarte atenți, am observat, să-mi întorc fața dinspre fereastră, astfel încât ardeam de dorința de a ști ce se petrecea în spatele meu. La început părea imposibil să mi-o satisfac, dar în curând am găsit o metodă. Oglinjoara mea se spărsese, prin urmare mi-a venit ideea fericită de a ascunde o bucățică din ea în batistă. Cu următoarea ocazie, pe când râdeam, mi-am ridicat batista la ochi și am reușit cu ceva efort să văd tot ceea se afla în spatele meu. Mărturisesc că am fost dezamăgită. Nu exista nimic. Cel puțin aceasta a fost prima mea impresie. La o a doua privire, însă, am observat un bărbat stând pe drumul spre Southampton, un bărbat scund cu barbă, într-un costum gri, care părea să se uite la mine. Drumul este unul important și de obicei se află oameni pe el. Acest om însă se sprijinea de gardul ce împrejmuiește domeniul nostru și se uita intens în sus. Mi-am coborât batista și am privit-o pe doamna Rucastle, care avea ochii fixați asupra mea cu o expresie cercetătoare. Nu a spus nimic, dar sunt convinsă că ghicise că aveam o oglindă în mână și că văzusem ce se afla în spatele meu. S-a ridicat imediat.

- Jephro, a spus ea, este un individ impertinent pe drum, care se holbează la domnișoara Hunter.

Nu este prietenul dumitale, domnișoară Hunter? m-a întrebat.

- Nu, nu cunosc pe nimeni pe aici.

- O, doamne! Cât de impertinent! Vă rog să fiți atât de amabilă să vă întoarceți și să-i faceți semn să plece.

Cu siguranță ar fi mai bine să mă fac că nu-l observ.

- Am făcut ceea ce mi se ceruse, și în aceeași clipă doamna Rucastle a lăsat jaluzelele. Asta s-a întâmplat acum o săptămână, iar din acel moment nu m-am așezat din nou la fereastră, nici n-am mai purtat rochia albastră, și nici n-am mai văzut bărbatul de pe drum.

Nu, nu, o să zăbovească întotdeauna pe aici. Fiți atât de amabilă să vă întoarceți și să-i faceți un semn cu mâna în acest sens.

Vă rog continuați, a spus Holmes. Povestea dumneavoastră promite a fi una foarte interesantă.

- O s-o găsiți mai degrabă incoerentă, mă tem, și se poate dovedi că nu prea există legătură între incidentele diferite despre care vorbesc. Chiar în prima zi în care mă aflam la "Fagii arămii" domnul Rucastle m-a luat la o mică dependință care se afla în apropiere de ușa de la bucătărie. Pe când ne apropiam, am auzit zăngănitul ascuțit al unui lanț și zgomotul făcut de un animal mare care se mișca.

Uitați-vă înăuntru!, a spus domnul Rucastle, arătându-mi o crăpătură între două scânduri. Nu-i așa că-i frumos?

M-am uitat printre ele și am observat niște ochi strălucitori și o arătare îngrămădită în întuneric.

- Nu vă fie frică, mi-a spus angajatorul meu, râzând la tresărirea pe care am avut-o. Este doar Carlo, buldogul meu. Îl numesc al meu, dar realmente bătrânul Toller, grăjdarul meu, este singura persoană de care ascultă. Îl hrănim o dată pe zi și nu prea mult nici atunci, astfel încât este întotdeauna extrem de alert. Toller îi dă drumul în fiecare noapte, și Dumnezeu să-l ferească pe cel care încearcă să intre și pe care o să-l prindă în colți. Fiți

atentă să nu treceţi vreodată pragul în timpul nopţii, căci vă puteţi pierde viaţa.

Avertismentul a fost unul serios, căci două nopţi mai târziu s-a întâmplat să mă uit afară pe fereastra camerei mele cam la două dimineaţa. Era o noapte frumoasă, luminată de lună, iar gazonul din faţa casei strălucea argintiu, fiind aproape la fel de luminat ca ziua. Stăteam fermecată de frumuseţea liniştită a locului, când am realizat că în umbra fagilor arămii se mişca ceva. Când a apărut în lumina lunii, am văzut ce era. Era un câine uriaş, cât un viţel, cafeniu-roşcat, cu fălcile lăsate, botul negru şi nişte oase imense ce-i ieşeau în afară. A luat-o încet pe gazon, dispărând în umbra din partea opusă. Acea santinelă înspăimântătoare mi-a făcut inima să se înfioare, cum n-ar fi putut-o face vreun spărgător.

- Şi acum trebuie să vă povestesc o experienţă foarte ciudată. Mi-am tăiat, aşa cum ştiţi, părul la Londra şi l-am pus colac pe fundul cuferului. Într-o seară, după ce am dus copilul la culcare, am început să mă amuz examinând mobila camerei mele şi rearanjându-mi puţinele lucruri. În odaie se afla un vechi dulap cu sertare, cele două de sus fiind goale şi deschise, iar cel de jos încuiat. Le-am umplut pe primele două cu lenjerie şi, întrucât încă mai aveam multe de pus, am fost firește deranjată că nu puteam să mă folosesc de cel de-al treilea sertar. M-am gândit că poate a fost încuiat doar din nebăgare de seamă, prin urmare mi-am scos legătura de chei şi am încercat să-l deschid. Prima cheie s-a potrivit perfect şi am deschis sertarul. Înăuntru se afla un singur lucru, dar sunt sigură că nu aţi putea ghici vreodată ce era. Era coiacul meu de păr.

L-am ridicat şi l-am examinat. Avea aceeaşi nuanţă ciudată şi aceeaşi grosime. Dar apoi

imposibilitatea unui astfel de lucru mi-a părut clară. Cum ar fi putut părul meu să fie încuiat în sertar? Cu mâinile tremurânde mi-am desfăcut cufărul, am scos ce se afla în el, şi am luat de pe fund propriu-mi păr. Am pus alături pletele respective, şi vă asigur că erau identice. Nu e extraordinar? Oricât îmi storceam creierii, nu puteam să înţeleg ce însemna asta. Am pus părul celălalt la loc în sertar, şi nu le-am spus nimic despre asta doamnei şi domnului Rucastle, căci am simţit că am procedat greşit deschizând un sertar pe care ei îl încuiaseră.

- Am mult spirit de observaţie de la natură aşa cum poate aţi remarcat, domnule Holme şi în curând îmi făcusem în cap o schiţă destul de exactă a întregii case. Exista însă o aripă care părea a fi nelocuită. O uşă aflată vis-a-vis de cea care ducea în partea locuită de familie. Toller dădea spre acele camere, dar era tot timpul încuiată. Într-o zi însă, pe când urcam scara, l-am întâlnit pe domnul Rucastle ieşind pe această uşă, cu cheile în mână şi cu o expresie în întregime deosebită de aceea a bărbatului gras şi jovial cu care eram obişnuită. Obrajii îi erau roşii, fruntea încreţită toată de furie, iar venele de pe tâmple îi ieşeau în afară de enervare. A încuiat uşa, şi s-a năpustit pe lângă mine fără un cuvânt sau privire.

- Asta mi-a trezit curiozitatea, prin urmare, când am ieşit să mă plimb afară cu copilul, am luat-o înspre partea de unde puteam vedea ferestrele acestei părţi a casei. Erau patru în şir, trei dintre ele erau pur şi simplu murdare, în timp ce a patra avea obloanele lăsate. Evident toate erau goale. În timp ce mă plimbam încoace şi încolo, aruncându-le din când în când câte o privire, domnul Rucastle a venit spre mine, arătând la fel de vesel şi jovial ca întotdeauna.

Ah!, mi-a spus el, nu trebuie să mă consideraţi

nepoliticos pentru că am trecut pe lângă dumneavoastră fără un cuvânt, draga mea domnişoară. Eram preocupat de nişte probleme de afaceri.

- L-am asigurat că nu mă simţisem jignită. Apropo, i-am spus eu, păreţi a avea un întreg şir de camere goale acolo sus, iar una din ele are obloanele lăsate.

A părut a fi surprins şi, după cât mi s-a părut, puţin şocat de remarca mea.

Fotografiatul se numără printre pasiunile mele. Aceea este camera mea obscură. Dar, Doamne! Ce domnişoară pătrunzătoare avem aici. Cine ar fi crezut? Cine ar fi crezut-o vreodată? Vorbea pe un ton glumeţ, dar nu exista nici urmă de glumă în privirea sa, atunci când s-a uitat la mine. Am văzut acolo suspiciune şi enervare, dar nici urmă de glumă.

- Ei bine, domnule Holmes, din momentul în care am înţeles că în şirul acela de camere se întâmpla ceva despre care nu trebuia să ştiu, ardeam de nerăbdare să le cercetez. Nu numai din curiozitate, deşi sunt întrucâtva curioasă. Mai mult dintr-un sentiment de datorie senzaţia că dacă pătrundeam în acel loc, putea să rezulte ceva bun Se vorbeşte de instinctul feminin; poate acel instinct feminin îmi dădea acea senzaţie. Oricum, o simţeam şi stăteam la pândă să găsesc un prilej pentru a trece pragul uşii interzise. De abia ieri am avut ocazia. Vă pot spune că, în afară de domnul Rucastle, atât Toller cât şi soţia lui găsesc ceva de făcut în aceste camere pustii, şi l-am văzut odată cărând un sac mare şi negru de in pe uşă. În vremea din urmă acesta bea mult, iar ieri seară era foarte beat; şi când am urcat cheia era în uşă. Nu am nici cea mai mică îndoială că el o lăsase acolo. Domnul şi doamna Rucastle se aflau ambii jos, iar copilul era cu ei, astfel încât am avut o ocazie excelentă. Am întors uşor

cheia în broască, am deschis uşa şi m-am strecurat înăuntru.

- În faţa mea se deschidea un mic pasaj, fără tapet şi fără covor, care o cotea la capătul îndepărtat. După colţ se aflau trei uşi în şir, dintre care prima şi a treia erau deschise. Fiecare ducea în câte o cameră goală, prăfuită şi tristă, una cu două ferestre şi cealaltă, cu una, pe care murdăria era atât de groasă că lumina serii de abia trecea prin ele. Uşa din mijloc era închisă, şi de-a curmezişul ei pe exterior fusese prinsă una din barele late ale unui pat de fier, încuiată la unul din capete cu un lacăt ce trecea printr-un inel prins în perete, şi prinsă la celălalt cu o funie rezistentă. Uşa era şi ea încuiată, iar cheia nu se afla acolo. Această uşă baricadată corespundea clar fereastrei cu obloanele lăsate, şi totuşi am putut observa, datorită luminii care se strecura pe sub ea, că odaia nu era în întuneric. Evident exista o lucarnă care lăsa să treacă lumina de deasupra. În timp ce stăteam pe coridor, uitându-mă la uşa sinistră şi întrebându-mă ce secret putea ascunde, am auzit pe neaşteptate sunet de paşi în cameră, şi am văzut o umbră mergând înainte şi înapoi pe fundalul micii dungi de lumină difuză ce strălucea de sub uşă. La vederea acesteia, m-a invadat o groază nebună, iraţională, domnule Holmes. Nervii mei încordaţi au cedat brusc, şi m-am întors luând-o la fugă şi am fugit ca şi cum o mână înspăimântătoare se afla în spatele meu prinzându-mă de poalele rochiei. M-am repezit prin coridor, am trecut prin uşă şi m-am trezit drept în braţele domnului Rucastle, care aştepta afară.

Deci, a spus el zâmbind, dumneata erai. M-am gândit că aşa stau lucrurile, când am văzut uşa deschisă.

- O, sunt atât de înspăimântată!, am gâfâit eu.

Draga mea domnişoară! Draga mea domnişoară! – nu vă puteţi imagina cât de mângâietoare şi calmantă era maniera sa şi ce anume v-a înspăimântat, draga mea domnişoară?

Dar vocea sa era un pic prea linguşitoare. Exagera grija faţă de mine. Eram extrem de precaută în ceea ce-l privea.

- Am fost îndeajuns de nebună să mă duc în aripa nelocuită, i-am răspuns. Dar este atât de singuratică şi stranie în această lumină slabă că m-am speriat şi am fugit iar afară. O, este atât de groaznic de linişte acolo!

- Numai atât?, a spus el, uitându-se intens la mine.

- De ce, ce aţi crezut?, l-am întrebat.

- De ce credeţi că încui această uşă?

- Sunt sigură că nu ştiu.

Pentru a ţine afară persoanele care n-au nici o treabă înăuntru. Înţelegeţi? Încă mai zâmbea în cel mai plăcut mod.

- Sunt sigură că dacă aş fi ştiut...

Ei bine, acum ştiţi. Şi dacă mai treceţi vreodată acel prag în acest moment, zâmbetul său a devenit într-o clipită un rânjet furios, şi s-a holbat la mine cu o faţă de demon -- o să vă arunc la buldog.

- Am fost atât de îngrozită că nu ştiu ce-am făcut. Presupun că m-am năpustit pe lângă el, intrând în camera mea. Nu-mi amintesc nimic până în momentul în care m-am trezit întinsă pe pat, tremurând din tot corpul. Apoi m-am gândit la dumneavoastră, domnule Holmes. Nu mai puteam locui acolo fără sfatul cuiva. Eram înfricoşată de casă, de bărbat, de femeie, de servitori, chiar şi de copil. Toţi mă îngrozeau. Dacă aş fi putut numai să vă aduc aici, totul ar fi fost bine. Firește aş fi putut să fug din casă, însă curiozitatea mea era aproape la fel de

puternică ca frica. În curând m-am decis. O să vă trimit o telegramă. Mi-am pus pălăria şi pelerina, m-am dus la poştă, care este cam la un kilometru de casă, iar apoi m-am întors simţându-mă mult mai relaxată. Când m-am apropiat de uşă, m-a cuprins o frică groaznică că buldogul ar fi putut fi dezlegat, dar mi-am amintit că Toller băuse în acea seară până îşi pierduse cunoştinţa, şi ştiam că el era singurul din casă care avea vreo influenţă asupra sălbaticei creaturi, ori care ar fi îndrăznit s-o dezlege. M-am strecurat înăuntru în siguranţă, şi am rămas trează jumătate din noapte, bucurându-mă la ideea de a vă vedea. N-am întâmpinat nici o dificultate în a obţine permisiunea de a veni la Winchester în această dimineaţă, dar trebuie să mă întorc înainte de ora trei, căci domnul şi doamna Rucastle merg într-o vizită şi vor lipsi toată seara, astfel încât trebuie să am grijă de copil. Acum v-am povestit toate aventurile mele, domnule Holmes, şi aş fi foarte fericită dacă mi-aţi putea spune ce înseamnă toate astea, şi mai ales ce trebuie să fac.

Holmes şi cu mine am ascultat fermecaţi această poveste neobişnuită. Prietenul meu se ridicase acum, şi păşea încolo şi încoace prin cameră, cu mâinile în buzunare şi cu o expresie de cea mai adâncă seriozitate pe faţă.

Toller este încă beat?, a întrebat-o.

Da. Am auzit-o pe soţia sa spunându-i doamnei Rucastle că nu putea face nimic cu el.

- Asta-i bine. Iar cei doi Rucastle ies în seara asta?

- Da.

- Există o pivniţă cu o încuietoare solidă?

- Da, pivniţa cu vinuri.

Mi se pare că pe tot parcursul acestei poveşti aţi acţionat ca o fată curajoasă şi raţională, domnişoară

Hunter. Credeți că mai puteți face un act de curaj? Nu vi l-aș cere, dacă nu v-aș considera o femeie de excepție.

- O să încerc. Despre ce este vorba?

O să ajungem la "Fagii Arămii" la ora șapte, prietenul meu și cu mine. Familia Rucastle va fi plecat până la ora aceea, iar Toller va fi, să sperăm, neputincios. Rămâne numai doamna Toller, care ar putea da alarma. Dacă ați putea s-o trimiteți în pivniță cu vreo treabă și apoi s-o încuiați acolo, ați facilita imens lucrurile.

- O voi face.

Excelent! Vom examina apoi în detaliu întreaga poveste. Firește există numai o singură explicație veridică. Ați fost adusă acolo să jucați rolul cuiva, iar persoana reală este ținută prizonieră în această odaie. Aceasta este evident. În ceea ce privește identitatea acestei prizoniere, nu am nici o îndoială că este fiica, domnișoara Alice Rucastle, dacă-mi amintesc bine, despre care vi s-a spus că a plecat în America. Desigur, ați fost aleasă deoarece semănați cu ea la înălțime, siluetă și culoarea părului. Al ei a fost tăiat, foarte probabil datorită vreunei boli pe care a avut-o, și astfel firește și al dumneavoastră a trebuit să fie sacrificat. Printr-o șansă neobișnuită, ați dat de pletele ei. Bărbatul de pe drum era fără îndoială un prieten de-al ei – posibil logodnicul ei și desigur, întrucât ați purtat rochia fetei și semănați atât de mult cu ea, a fost convins datorită râsului dumneavoastră, ori de câte ori v-a văzut, și mai târziu de gesturile dumneavoastră, că domnișoara Rucastle era pe deplin fericită și că nu mai dorea atenția lui. Câinele este dezlegat noaptea pentru a-l împiedica să comunice cu ea. Până aici este clar. Cel mai serios aspect al cazului este starea copilului.

Ce, Dumnezeu, are asta de-a face cu el?, am exclamat.

Dragul meu, Watson, dumneata ca medic te lămureşti în continuu în privinţa propensiunilor unui copil studiindu-i părinţii. Nu vezi că reciproca este la fel de valabilă? Am înţeles frecvent caracterul adevărat al părinţilor studiindu-le copiii Dispoziţia copilului este anormal de crudă, doar de dragul cruzimii în sine, iar dacă moşteneşte asta de la tatăl său zâmbitor, după cum presupun, sau de la mama lui, aceasta prevesteşte numai rău pentru biata fată care se află în puterea lor

- Sunt sigură că aveţi dreptate, domnule Holmes, a strigat clienta noastră. Îmi vin în minte o mie de lucruri care mă asigură că aveţi dreptate. O, haideţi să nu pierdem o clipă în a ajuta această biată creatură.

Trebuie să fim circumspecţi, căci avem de-a face cu un om foarte viclean. Nu putem face nimic până la ora şapte. La ora respectivă o să venim la dumneavoastră, şi nu va dura mult până vom dezlega misterul.

Ne-am ţinut de cuvânt, căci era exact şapte când am ajuns la "Fagii Arămii" lăsându-ne cabrioleta la cârciuma de lângă drum. Pâlcul de copaci cu frunzele lor întunecate, lucind ca metalul şlefuit în lumina soarelui care apunea, ar fi fost suficient să ne permită să identificăm casa, chiar dacă domnişoara Hunter n-ar fi stat zâmbind în prag.

- Aţi reuşit?, a întrebat-o Holmes.

Un zgomot puternic de bufnituri venea de undeva de jos.

- Aceasta este doamna Toller din pivniţă, a spus ea. Soţul ei zace sforăind pe covorul din bucătărie. Iată cheile lui, care sunt copii după cele ale domnului Rucastle.

V-aţi descurcat realmente bine!, a strigat Holmes

entuziasmat. Acuma luați-o înainte, și vom vedea în curând sfârșitul acestei afaceri întunecate.

Am urcat scara, am descuiat ușa, am trecut printr-un coridor și am ajuns în fața baricadei pe care ne-o descrisese domnișoara Hunter. Holmes a tăiat frânghia și a ridicat bara transversală. Apoi a încercat diferite chei în încuietoare, dar fără succes. Dinăuntru nu răzbătea nici un sunet, iar fața lui Holmes s-a întunecat din pricina liniștii.

- Sper că nu am ajuns prea târziu, a spus el. Cred, domnișoară Hunter, că ar fi mai bine să intrăm fără dumneata. Acuma, Watson, pune-ți umărul în ea și vom vedea dacă nu putem pătrunde înăuntru.

Era o ușă veche și șubredă care a cedat imediat în fața forțelor noastre unite. Ne-am năpustit împreună în cameră. Era goală. Nu exista nici o mobilă cu excepția unui pat de scânduri, a unei măsuțe și a unei grămezi de lenjerie. Lucarna de deasupra era deschisă, iar prizoniera dispăruse.

Aici a avut loc o ticăloșie, a spus Holmes; frumosul ăsta a bănuit intențiile domnișoarei Hunter și a scos victima de aici.

- Dar cum?

Prin lucarnă. Vom vedea în curând cum a făcut-o. S-a catapultat pe acoperiș. A, da, a strigat el, iată capătul unei scări lungi și ușoare sprijinit de streșini. Așa a făcut-o.

Dar este imposibil, a spus domnișoara Hunter. Scara nu se afla acolo când familia a plecat.

- El s-a întors și a făcut-o. Vă spun că este un om deștept și periculos. Nu aș fi foarte surprins dacă el ar fi acela al cărui pas îl aud acum pe scări. Cred, Watson, că ar trebui să-ți pregătești pistolul.

De abia ce rostise aceste cuvinte când a apărut în ușa camerei un bărbat foarte gras și mătăhălos, cu un baston solid în mână. La vederea lui, domnișoara Hunter a țipat și s-a retras spre perete, dar Sherlock Holmes a țâșnit înainte, înfruntându-l.

- Ticălosule!, a spus el. Unde îți este fiica?

Bărbatul cel gras a aruncat o privire în jur, iar apoi în sus la lucarna deschisă.

Eu trebuie să vă întreb asta, a țipat el ascuțit, hoților! Spioni și hoți! V-am prins, nu-i așa? Sunteți în puterea mea. O să vă arăt eu vouă! S-a întors tropăind în jos pe scări cât de repede putea.

A mers să aducă câinele!, a strigat domnișoara Hunter

- Am revolverul, am spus eu.

Mai bine să închidem ușa din față, a strigat Holmes, și ne-am repezit cu toții împreună pe scări. De abia ce ajunsesem în hol când am auzit lătratul unui câine, iar apoi un țipăt de durere și zgomotul îngrozitor al mușcăturilor, oribil de ascultat. Un bărbat în vârstă, cu fața roșie și membrele tremurătoare, a apărut clătinându-se printr-o ușă laterală.

Dumnezeule!, a strigat el. Cineva a dat drumul câinelui. Nu i-am dat de mâncare de două zile. Repede, repede sau va fi prea târziu!

Holmes și cu mine ne-am năpustit afară, după colțul casei, Toller grăbindu-se în spatele nostru. Acolo se afla imensa brută înfometată, cu botu-i negru îngropat în gâtul lui Rucastle, în timp ce acesta se zvârcolea și țipa pe jos. Alergând, i-am zburat creierii, și s-a prăbușit cu dinții săi albi și ascuțiți încă înfipți în imensele straturi ale gâtului acestuia. Cu mult efort, i-am separat și l-am cărat pe acesta în casă, încă viu dar teribil de mutilat. L-am întins

pe sofaua din salon şi, trimiţându-l pe Toller care se trezise să-i dea de veste soţiei acestuia, am făcut tot ce-am putut să-i calmez durerea. Eram strânşi cu toţii în jurul lui, când uşa s-a deschis şi o femeie înaltă şi uscăţivă a intrat în odaie.

- Doamnă Toller!, a exclamat domnişoara Hunter

Da, domnişoară. Domnul Rucastle mi-a dat drumul afară când s-a întors, înainte de a urca la dumneavoastră. Ah, domnişoară, este păcat că nu m-aţi informat ce-aţi pus la cale, căci v-aş fi spus că eforturile dumneavoastră erau inutile.

Ha!, a spus Holmes, uitându-se intens la ea. Este clar că doamna Toller ştie mai multe decât oricine altcineva despre această poveste.

- Da, domnule, ştiu şi sunt gata să vă spun ce ştiu.

- Atunci, vă rog, luaţi loc şi spuneţi-ne, căci există câteva puncte în privinţa cărora trebuie să mărturisesc că sunt încă în întuneric.

- O să vă clarific curând, a spus ea; şi aş fi făcut-o înainte, dacă aş fi putut să ies din pivniţă. Dacă se va ajunge la tribunalul de poliţie, vă veţi aduce aminte că eu am fost cea care a sprijinit-o pe prietena dumneavoastră şi că am fost şi prietena domnişoarei Alice.

N-a fost niciodată fericită acasă, domnişoara Alice, niciodată din momentul în care tatăl ei s-a recăsătorit. Nu era deloc respectată şi nu avea nici un cuvânt de spus în nici o privinţă, dar lucrurile n-au devenit realmente rele decât când l-a întâlnit pe domnul Fowler în casa unei prietene. După câte am putut afla, domnişoara Alice avea anumite drepturi potrivit testamentului, dar era atât de liniştită şi răbdătoare că nu a scos niciodată vreun cuvânt în această privinţă, lăsând totul în mâinile domnului Rucastle. Acesta ştia că nu avea

de ce să se teamă în privința ei; dar când s-a ivit ocazia unui soț, care ar fi cerut tot ceea ce-i acorda legea, atunci tatăl ei s-a gândit că era momentul să oprească lucrurile. A dorit ca ea să semneze o hârtie, astfel încât, fie că se căsătorea sau nu, acesta să-i poată folosi banii. Deoarece aceasta n-a vrut s-o facă, a continuat s-o sâcâie până când a făcut congestie cerebrală și timp de șase săptămâni a fost pe moarte. Într-un final, s-a însănătoșit, dar ajunsese o umbră și frumosu-i păr îi fusese tăiat; însă aceasta n-a provocat nici o schimbare în cazul tânărului, și a rămas alături de ea cu toată sinceritatea.

- Ah, a spus Holmes, cred că ceea ce ați fost atât de bună să ne povestiți clarifică cât se poate de mult lucrurile, și că pot deduce tot ceea ce mai rămâne. Atunci domnul Rucastle, bănuiesc, a început să o țină închisă?

- Da, domnule.

Și a adus-o pe domnișoara Hunter de la Londra pentru a scăpa de insistența dezagreabilă a domnului Fowler.

- Chiar așa, domnule.

Dar domnul Fowler, fiind un om perseverent cum trebuie să fie un bun marinar a făcut o blocadă și, întâlnindu-vă, a reușit cu anumite argumente, metalice sau de altă natură, să vă convingă că interesele dumneavoastră coincid cu ale sale.

Domnul Fowler a fost un domn foarte amabil și generos, a spus doamna Toller cu seninătate.

- Și în acest fel s-a asigurat ca bunului dumitale soț să nu-i lipsească băutura și ca o scară să fie pregătită deîndată ce stăpânul dumitale pleca.

- Este exact ceea ce s-a întâmplat, domnule.

- Sunt sigur că vă datorăm scuze, doamnă Toller, i-a spus Holmes, căci cu certitudine ați clarificat tot ceea ce

ne-a pus în încurcătură. Dar iată că vine medicul de țară și doamna Rucastle, prin urmare, Watson, cred că ar fi cel mai bine s-o însoțim pe domnișoara Hunter înapoi la Winchester, căci mi se pare că poziția în care ne aflăm acum este mai degrabă discutabilă.

Și astfel a fost dezlegat misterul casei sinistre cu fagii arămii în față. Domnul Rucastle a supraviețuit, dar a rămas pentru totdeauna zdruncinat, fiind ținut în viață numai datorită grijii devotatei sale soții. Încă mai locuiesc cu bătrânii lor servitori, care știu probabil atât de multe despre trecutul lui Rucastle că acesta găsește dificil să se despartă de ei. Domnul Fowler și domnișoara Rucastle s-au căsătorit în Southampton, în ziua de după fugă, iar acesta are acum o slujbă guvernamentală în insula Mauritius. În ceea ce o privește pe domnișoara Violet Hunter, prietenul meu Holmes, mai degrabă spre dezamăgirea mea, n-a mai manifestat nici un interes față de ea, odată ce aceasta a încetat a fi centrul uneia din problemele sale; ea este acum directoarea unei școli private din Walsall, unde cred că se bucură de un succes deosebit.